

Števerjanci na Prešernov dan v predsedniški palači

Foto DPD

Uvodnik

Jurij Paljk

Pred zgodovinskim srečanjem na Kubi

Papež Frančišek in moskovski patriarh Kiril se bosta 12. februarja letos srečala na Kubi. Novico, ki je presenetila ves svet, sta v petek, 5. t. m., istočasno sporočila v Rimu tiskovni predstavnik Svetega sedeža msgr. Lombardi in v Moskvi patriarh Hilarijon iz Volokolamska.

Gre za prvo srečanje med rimskim škofom in moskovskim patriarhom po letu 1054, ko se je Cerkev razklala. Zgodovinsko srečanje bo na mednarodnem letališču José Martí v Havani na Kubi, kjer se bosta papež Frančišek in patriarh Kiril dve uri pogovarjala na štiri oči, eno uro pa skupaj s spremstvom, srečanje pa se bo sklenilo s podpisom skupne izjave.

/ str. 2

Gorica / Osrednja proslava ob dnevu slovenske kulture

"... pustita nam rože po našim sadit ..."

Poječe beneško narečje se je, odeto v rahlo tančico melanholije, v soboto, 6. februarja 2016, oglašalo z odra goriškega Kulturnega doma, v katerem je bila letos osrednja proslava ob dnevu slovenske kulture, ki jo že kar nekaj let prireja Slovenska kulturno-gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij. Organizatorja sta se odločila, da na letošnji prireditvi ob spominu na našega velikega Franceta Prešerna zaveje duh Benečije in njenih ustvarjalcev. Tako sta prepustila izbire programa Inštitutu za slovensko kulturo iz Špetra. Ta pa se je odločil, da se ob tej priložnosti pokloni spominu Alda Klodiča, zagnanega kulturnega delavca iz Beneške Slovenije, pesnika, režiserja, organizatorja in ustanovitelja marsikaterega društva ali zbora, ki deluje v Benečiji. Njegovo prizadevanje ni obogatilo le Beneško Slovenijo, ampak celotno slovensko kulturo. Klodič je vseskozi branil slovenski materni jezik, tkal vezi med Rečansko in Soško dolino, prirejal pohode čez me-

jo. Doživljal je nacionalistične pritiske, a ni klonil. Mnogo svojih moči je namenjal mladim, ki jih je vedno spodbujal, da bi bili živahni soustvarjalci kulturnih dejavnosti v domačem kraju. Prav zato je omenjeni Inštitut povabil k sodelovanju domače pevce, tudi najmlajše, glasbenike in recitatorje. Pisana družina je ob scenografski zamisli ilustratorke Luise Tomasetig, ki je z nekaj scenski elementi pričarala malce pravljичnega nadiha iz svojih Nadiških dolin, in pod tekočim režijskim vodstvom Elisabette Gustini razkrila nekaj dragocenih drobcov iz obširnega opusa, ki ga je zapustil pred enim letom preminuli Aldo Klodič (1945-2015). Med drugimi so se gledalcem vtisnile v spomin njegove besede: "Kar počistiš garbido, najdeš stezo. Če veliko ljudi hodi po nji, ostane čista ..." ali pa misel o kulturi, ki je kot kladivo, ki prebije led, ki vse duši.

/ str. 8
Iva Koršič

POGOVOR Deželni predsednik Ssk Peter Močnik

Pred nami so veliki izzivi!

"Prvi izziv predstavljajo velike ustavne reforme, vključno z volilnim zakonom za prihodnjo poslansko zbornico: ta bo ostala edina zbornica parlamenta. Bodisi z reformo senata, ki je ustavnega značaja, bodisi s sprejetjem novega volilnega zakona za poslansko zbornico so bila kršena pravila zaščitnega zakona za slovensko narodno skupnost v Italiji", nam je povedal odv. Peter Močnik, deželni predsednik stranke Slovenska skupnost. K intervjuju smo ga povabili, da bi razčlenil iztočnice, s katerimi je uvodoma spregovoril gostom in članom SSK na tradicionalnem novoletnem srečanju, ki je bilo pred nedavnim na kmetiji Žbogar v Samatorci.

/ str. 5
IG

Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE IN KOZMETIČARKE

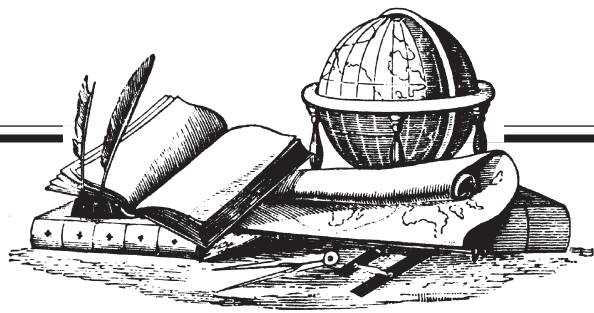
www.parrucchelanza.com

Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

Gorica - Ul. Garibaldi, 13
na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078

Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

Sodelovanje med SSO in SKGZ

Bandelj in Pavšič sta imela vrsto pomembnih srečanj

Predsednika krovnih organizacij SKGZ in SSO, Rudi Pavšič in Walter Bandelj, sta v zadnjih dneh imela vrsto srečanj, ki potrjujejo pozitivno sodelovanje obeh organizacij. Na sedežu SKGZ sta se sestala s predstavnikoma obeh društev, ki delujeta v Kanalski dolini, SKS Planika in Združenja Don Mario Cernet. Predsednika Bandelj in Pavšič sta izrazila zadovoljstvo, da se je med organizacijama na severnem predelu videmske pokrajinske začelo konkretnije sodelovanje, ki se bo ob koncu meseca pokazalo s skupno organizacijo Prešernove proslave, za katero sta SKGZ in SSO dala tudi pokroviteljstvo.

Srečanje s predstavnikoma iz Kanalske doline je bilo priložnost za poglobljeno analizo dejavno-

sti slovenskih društev v teh krajih in za oceno potrebnih postopkov, ki bi omogočili uvedbo večjezičnega pouka v tamkajšnjem šolskem sistemu.

Krovni organizaciji sta dali svoje pokroviteljstvo tudi osrednji proslavi ob 70-letnici slovenskih šol, ki bo aprila v tržaškem Kulturnem domu. Na srečanju z ravnateljico Loredano Guštin in članico organizacijskega odbora Ingrid Kalan sta se predsednika seznanila z vsebino programa, ki bo oblikoval pomembno obletnico. Ponudila sta operativno sodelovanje pri izvedbi projekta ter zanj zagotovila tudi potrebno finančno kritje.

Predstavniki krovnih organizacij pripravljajo vrsto obiskov pri sorodnih manjšinah na Južnem Tirolskem, v Dolini Aoste in pri La-

dincih. S tem želijo utrditi sodelovanje na manjšinski ravni in iskati skupne imenovalce, ki jih vse te skupnosti imajo.

Ob nastopu funkcije nove tržaške prefektinje in vladne komisarke sta Bandelj in Pavšič pisno čestitala Annapaoli Porzio ter ji orisala vlogo slovenske narodne skupnosti. Predsednika obeh krovnih sta prefektinjo zaprosila tudi za spoznavno srečanje, da bi jo podrobneje seznanila s stvarnostjo naše skupnosti. Pisne čestitke sta naslovila tudi novemu veleposlaniku Italije v Sloveniji Paolu Trichilu ter mu izrazila željo po srečanju. Oba pa sta izrecno opozorila na sodelovanje in povezovalno vlogo obeh manjšin, tako slovenske v Italiji kot italijanske v Sloveniji in na Hrvaškem, v mednarodnih odnosih teh držav.

Trst lahko postane vsak čas "metropolitansko mesto"

Dvojezične občine bi se lahko povezale v samostojno unijo

Občina Trst lahko postane vsak trenutek "metropolitansko mesto", in to že od leta 2006. Deželni zakon št. 1 tistega leta je bil celo Trstu pisan na kožo, saj predvideva možnost nastanka te upravne enote iz ene ali več občin le pod pogojem, da ta doseže najmanj 200.000 prebivalcev. Za to niso bile potrebne nikakršne spremembe deželnega statuta, ki so sprožile val polemičnih odzivov in še dodatno razburile predvolilno politično vzdušje. Trst torej lahko na to pot stopi sam, ne da bi pri tem ničesar vsiljeval sosednjim ali celo goriškim občinam. Te bodo lahko svobodno in naknadno presojele, ali bi se pridružili novi krajevni upravi. To drži še posebej za okoliške občine, v katerih velja popolna dvojezičnost. Na tem območju je slovenska

narodna manjšina priznana in zaščitena s specifičnimi zakonskimi določili in mednarodnimi sporazumi, zato ji nihče ne sme in ne more ničesar vsiljevati.

Dvojezične občine bi se lahko povezale v samostojno unijo, ki bi seveda zagotovila vsaj isti nivo narodne in jezikovne zaščite. Trst bi se medtem lotil soočanja in pogajanja z državo za pridobitev novih pomembnih razvojnih možnosti in odgovornosti, kar seveda ni lahko in niti samoumevno. Zato je stranka Slovenska skupnost pripravljena na sodelovanje in dialog.

Slovenska stranka ravno tako potrjuje razpoložljivost pri razrešitvi težav, ki so nastale v zvezi z reformo krajevnih uprav in nastankom novih občinskih zvez. Slovenska skupnost poudarja, da je potrebno v deželni zakon 26 z leta 2014 vnesti

spremembe, ki bodo zagotavljale dodatna in nedvoumna zagotovila za zaščito slovenske narodne skupnosti. V 32 občinah od Milj do Trbiža namreč se nivo ustaljene zaščite vsekakor ne sme zmanjšati, v popolnoma dvojezičnih občinah pa morajo ostati vloga, dostojanstvo in uporaba slovensčine povsem izenačeni z italijanskim jezikom, tako v odnosih z občani kot v samem delovanju uprave. To lahko dosežemo – pravi deželni svetnik SSK Igor Gabrovec –, če na novo zarišemo območja občinskih zvez in predvidimo, da se slovenske občine samostojno povežejo med seboj. V vsakem primeru pa statuti unij, v katerih je tudi ena sama slovenska občina, morajo biti dvojezični. Tudi to je treba izrecno zapisati v zakon, zatrjuje Gabrovec.

S 1. strani

Pred zgodovinskim ...

Papež Frančišek se bo na poti na pastoralni obisk v Mehiko ustavil na letališču na Kubi, kamor bo dospel tudi ruski patriarh Kiril. Obe strani poudarjata, da gre za skrbno načrtovano in dobro pripravljeno srečanje, ki si ga je zelo močno želel že sveti papež Janez Pavel II., sedanjji papež pa je ruski patriarhu Kirilu pred časom samo sporočil:

"Določite kraj in datum, z vami se bom srečal, kadar koli in kjer koli želite"! Pred leti je malo manjkalo, da ne bi prišlo do srečanja med papežem in moskovskim patriarhom v Sloveniji, veliko so si tudi obetali v Avstriji, a dejstvo je, da je moskovski patriarh izbral Kubo, neevropsko in komunistično deželo.

Sveti sedež in moskovski patriarhat verjmeta, da bo dogodek tudi znamenje upanja za vse ljudi dobre volje. Vse kristjane vabita h goreči molitvi, naj Bog blagoslovi srečanje,

da bo lahko dalo dobre sadove. Metropolit Hilarion je dejal, da upajo, da "se bodo začeli novi odnosi med Cerkvama", kot je tudi neprikrito povedal, da se bosta sestrski Cerkvi morali dogovoriti, kako skupaj pomagati preganjanim kristjanom v svetu, še posebej v današnjem času. Gre za velikansko simbolično in zgodovinsko gesto, saj bosta mo-

skovski patriarh Kiril in papež Frančišek svetu jasno dala vedeti, da je čas delitev mimo, potrebno je sodelovati, predvsem pa zaščititi vse kristjane in vse ljudi

pred preganjanjem. Prav gotovo je veliko vlogo pri pripravi tega zgodovinskega srečanja imel slovenski vatikanski diplomat, nadškof msgr. Ivan Jurkovič, ki ga je za nuncija, prvega človeka Vatikana v Rusiji, leta 2011 imenoval takratni papež Benedikt XVI., potem ko je služboval kot nuncij v Belorusiji in kasneje v Ukrajini. Msgr. Ivan Jurkovič velja za enega najboljših diplomatov in poznavalcev slovenskega sveta v katoliški Cerkvi. Leta 1952 v Kočevju rojeni msgr. Ivan Jurkovič, je v diplomatsko službo Svetega sedeža vstopil 1. maja 1984 in od takrat služboval v vatikanskih predstavništvi v Južni Koreji, Kolumbiji in Rusiji, deloval pa je tudi v oddelku za odnose z državami vatikanskega državnega sekretariata. Pogovor z njim smo imeli pred časom tudi v Novem glasu. Papež Frančišek pa je ponovno pokazal svetu, da se je treba pogovarjati in dogovarjati, povsod in z vsemi, v vsakem sogovorniku videti Božje obličje, kot to veleva evangelij, predvsem pa je ponovno dokazal, da je danes nesporno najvišja moralna avtoriteta na svetu.

Deželni svetnik SSK Gabrovec o zakonu o jusih in srenjah

"Deželni svet naj čim prej obravnava zakon!"

Vprašanje revizije deželnega zakona, ki ureja področje tudi srenjske in jusarske imovine, spada med obveze, ki jih je na osnovi moje resolucije potrdila deželna uprava že ob začetku svojega mandata", pojasnjuje deželni svetnik SSK Igor Gabrovec, ki se je s kolegom Violinom in Bianchijem v minulih mesecih večkrat dogovarjal tudi za skupen zakonski osnutek, za kar pa je naposled manjkalo časa in

politične sinteze. "Iz vrst deželne večine se prav tako oblikuje zakonski predlog, ki bo šel skupaj v obravnavo najprej pristojne komisije. Ostajajo še vedno odprta nekatera vprašanja, saj obstajajo velike razlike med ureditvijo, pričakovani in potrebami zelo raznolikih stvarnosti od Tržaške pa vse do goratih območij Karnije in Kanalske doline", poudarja deželni svetnik Gabrovec, ki je v stalnem stiku z Agrarno skupnostjo srenj in

jusov. "Že pokojni Mirko Špacapan je zagovarjal rešitve, ki so odgovarjale pričakovanjem naše stvarnosti, in na isti valovni dolžini je tudi moje prizadevanje, da se jusom in srenjam polno prizna pravica do nedeljive lastnine in upravljanja s skupnim premoženjem, ki se že stoletja prenaša iz roda v rod prebivalcev naših vasi", pravi deželni svetnik SSK in ostaja na razpolago tudi kolegemu opoziciji, ki so vložili prvi zakonski osnutek.

Predsednik Sveta slovenskih organizacij Walter Bandelj je prišel v torek, 9. t. m., v jutranjih urah na obisk v naše uredništvo. Našel nas je sredi dela, saj časnik oddajamo v tisk prav ob torkih, a smo se vseeno useli za mizo in mu predstavili naše delo, predvsem pa smo ga opozorili na nezaviljivo finančno stanje naše Zadruga Goriška Mohorjeva, ki izdaja naš tednik. Predsednik Bandelj nam je izrazil toplo solidarnost in obljubil, da bo tudi v prihodnje pobliže spremljal naše delo.

Povejmo na glas

Farsa protikadilske vneme

Da je kajenje škodljivo, vemo vsi, vedo tudi kadilci. Razumljivo, da bi bilo koristno, ko bi prenehali kaditi ali vsaj zmanjšali dnevno porabo, toda slast uživanja tobaka je močna. V tem smislu je v Italiji kadilcev nekaj več kot 10 milijonov in na celem svetu približno ena milijarda. Recimo torej, da kadi vsak sedmi ali celo šesti prebivalec planete. Posledice so hude, mnogo je težkih obolenj tudi s smrtnim izidom, toda ljudje kajdijo naprej. In okvirno jih nikakor ne velja obsojati, vsega je kriva teža očitno ne prav lahkega življenja, zaradi česar si ta pomaga s tem in drugi z onim. Kdor tega ne razume, ne vidi prav in lahko prične posegati v navade ljudi brez primerne občutka. To gotovo velja za najnovejši italijanski protikadilski zakon, ki razkriva kar nekaj škodljivih protislovnosti. Že dosedanj zakon je deset let učinkovito urejal kadilsko problematiko, in to v mislih na tiste, ki so bili hočeš nočeš žrtve t. i. pasivnega kajenja. Zakon je namreč prepovedoval in prepoveduje kajenje v javnih zaprtih prostorih, od barov, gostišč, uradov in podobno, razen če kje ne premorejo ločenih sob za kajenje. Najnovejši zakon pa uveljavlja prepoved tudi v odprtih prostorih, kot so parki, morskopaljišča, stadioni. Dodati je treba še prepoved kajenja v bližini šol in bolnišnic. Metanje cigaretnih ogorkov na tla lahko stane kadilca do 300 evrov, nedvomno utemeljena pa je grožnja trafikam, ki bi prodajale tobačne izdelke mladoletnim osebam, kazen do 3000

evrov in tudi izguba licence. Potem pa pride do vprašljivega kaznivega dejanja, ki naj bi bilo v tem, ko bi v osebnem avtu kdo kadil, in to v prisotnosti otroka ali nosečnice. Že prepoved v odprtih prostorih je na moč protislovnost, saj naj bi menda prispevala k manjši onesnaženosti ozračja. Tukaj pa zakon popolnoma izgubi izpred oči dejstvo, da so večinski razlogi ekološko nezdružavega zraka okrog nas povsem neke druge in da je v primeri z njimi kajenje le igračkanje z dimom. V enem letu namreč človeštvo "pridelava" za 34 milijard (!) ton ogljikovega dioksida, kar je za 50% več kot pred petnajstimi leti. Ker na tej ravni očitno nismo sposobni stvari izboljšati, bo ozračje izboljšala prepoved kajenja na prostem? Kolikor potemtakem ne rešujemo bistvenih stvari, toliko pretiravamo z manjšimi? Seveda v imenu skrbi za človeka, otroke, nosečnice. Bomo torej ustavljali osebne avtomobile in kontrolirali, ali kdo kadi in škoduje partnerki oziroma otroku? Kaj ni tako močan poseg v osebna vozila vdiranje v zasebnost? In pridemo do tega, da nismo več svoja, ampak državna last? In ne nazadnje, kaj ne bi lahko v skrbi za zdravje ljudi nadzorovali njihovo početje doma? Da ne bodo preveč kadili, preobilo in škodljivo jedli ter doma pili alkohola? Pretirana skrb države za svoje državljane se slednjič znajde v območju smešne cenzure, ki pa je vendar groba: na televiziji pri filmih omejiti ali izrezati prizore, v katerih osebe kajdijo.

Janez Povše

POGOVOR Evropska poslanka Patricija Šulin

EU mora zavarovati prebivalce in vrednote, na temelju katerih je nastala

Evropski parlament se nam večkrat zdi zelo oddaljena ustanova, ki deluje na drugem koncu Evrope. Pa vendar ni tako, in to iz dveh razlogov. Najprej moramo upoštevati, da zakoni in določila, ki nam urejujejo vsakdanje življenje, so vedno bolj izraz evropske politike, ki jo razvijajo evropske ustanove v Bruslju. Sami evropski poslanci so nam bistveno bliže, kot si lahko mislimo. Goriška rojakinja Patricija Šulin je bila leta 2014 izvoljena v Evropski parlament na listi Slovenske demokratske stranke; po poldrugem letu opravljanja te pomembne funkcije smo se z njo pogovorili o delu v Bruslju.

Poldrugo leto ste poslanka v Evropskem parlamentu. Kako ocenjujete to izkušnjo?

Po dobrem letu in pol v EP lahko rečem, da gre za neprecenljivo izkušnjo. Svojo politično pot sem začela na lokalni ravni, štiri leta sem bila mestna svetnica v Mestni občini Nova Gorica, v času druge Janševe vlade pa sem kot nadomestna poslanka spoznala delo v DZ in si pridobila dragocene izkušnje na nacionalni ravni, ki mi danes pridejo še kako prav.

V čem je razlika med delom v Državnem zboru in Evropskem parlamentu?

Delo v obeh parlamentih je na neki način podobno, a hkrati se način dela in vsebina tudi precej razlikujeta. Zakoni, o katerih soodloča Evropski parlament, veljajo v celotni Evropski uniji, pri njihovem sprejemanju pa je potrebno upoštevati pričakovanja in potrebe pol milijarde prebivalcev iz 28 držav članic. Prav tako je v Evropskem parlamentu politična kultura na višji ravni, saj se skuša poiskati konsenz znotraj vseh strank, kar je v

Evropskem parlamentu bistveno lažje.

Kako ocenjujete sedanje stanje EU?

Zaradi migrantskega vala, ki ne pojenja, se je EU znašla ponovno na prelomnici. Ne smemo kloniti pred izzivi in primarna naloga EU mora biti, da zavaruje prebivalce in vrednote, na temelju katerih je nastala.

Na kaj konkretno mislite?

Žal, si še vedno nismo popolnoma opomogli od gospodarske krize, trenutno stanje pa nas lahko ogrozi do te mere, da se zopet znajdemo v gospodarskem krču. Poleg migrantske krize, vprašanja varnosti in strahu pred terorizmom, ki je preplaval le EU, ampak cel svet, se še vedno soočamo z veliko brezposelnostjo, predvsem med mladimi. Ker se mladi ne morejo osamosvojiti, si tudi ne ustvarijo družine, in to ogroža evropsko nataliteto.

Je tako hudo?

V Evropi je 24 milijonov brezposelnih, med njimi 7,5 milijonov mladih. Konec leta 2014 je bila denimo, stopnja brezposelnosti v Evropski uniji 9,9-odstotna, stopnja brezposelnosti med mladimi pa je bila več kot dvakrat višja, in sicer 21,4-odstotna.

Katerim temam se najbolj posvečate in v katerih odborih delujete?

Ker sem bila pred vstopom v Evropski parlament zaposlena kot višja davčna inšpektorica, sem se vključila predvsem v odbor, ki se ukvarja s področjem financ in gospodarstva. Sem podpredsednica Odbora za proračun, nadomestna članica Odbora za proračunski nadzor in nadomestna članica Odbora za promet in turizem. Posvečam pa se tako kot vsi kolegi poslanci področjem, ki zadevajo mlade, predvsem zaposlovanje in izobraževanje mladih. Aktivna sem

tudi v delegaciji za Latinsko Ameriko in Albanijo, sem stalna poročevalka za enakost spolov pri Odboru za proračun, v medskupini za manjšine pa si skušamo prizadevati za pravice manjšin, ki so v nekaterih državah še vedno zelo zapostavljene (npr. Grčija ne priznava nekaterih manjšin in njihovih jezikov).

Ste v odboru za proračun. Kako ocenjujete porazdelitev sredstev?

V Odboru za proračun razpravljamo o proračunu Evropske unije, v katerem bo v letošnjem letu na voljo 155 milijard evrov v zavezah in 143,8 milijarde evrov za plačila, ga preučujemo, dopolnjujemo ter ga skupaj s Svetom ministrov tudi sprejemamo. Sredstva, s katerimi razpolaga Evropska unija, omogočajo, da udeležimo politike in poskrbimo za dobro delovanje institucij. Obseg proračuna je omejen z večletnim finančnim okvirom, ki določa najvišje letne zneske, ki jih Evropska unija lahko porabi na posameznem področju politike v določenem obdobju.

Kateri so cilji, ki jih želite doseči s takim finančnim okvirom?

Evropski proračun ima zaradi svoje naložbene narave pomembno vlogo pri spodbujanju konkurenčnosti, gospodarske, socialne in ozemeljske kohezije v EU in posledično tudi pomembno vlogo pri soočanju in zmanjševanju negotovosti, nezaupanja in nezadovoljstva državljanov EU. Osebo podpiram predlagane smernice za oblikovanje evropskega proračuna za leto 2016, predvsem povišanje sredstev za zaposlovanje mladih in reševanje migrantske krize. Odločno pa nasprotujem, kadar poslanci razprave o evropskem proračunu zlorabljajo za nabiranje nacionalnih točk.

Tako je bilo pri proračunu za leto 2015, ki je bil sprejet šele v pravem postopku. Dogovor bi lahko dosegli hitreje in manj dramatično, če bi pogajalska izhodišča, še posebej Sveta, ustrezno upoštevala sprejete evropske ob-

ni občine, v kateri ne bi bil s pomočjo EU sredstev sofinanciran vsaj en projekt. Je pa še veliko rezerv. Če se osredotočim na Goriško regijo, je bilo kar nekaj projektov, ki jih je sofinancirala Evropska unija in so prispevali k

veznosti.

Novo programsko obdobje 2014-2020 se je začelo. Kaj mislite o črpanju evropskih sredstev s strani Slovenije in specifično naše primorske regije oziroma Goriške?

Pomembno je, da je Slovenija v zadnjih letih povečala učinkovitost črpanja iz evropskega sklada za regionalni razvoj, evropskega socialnega sklada in kohezijskega sklada. Tako so bile zgrajene ceste, regionalni centri za ravnanje z odpadki, številna podjetja, ki so sodelovala v raziskovalnih projektih v centrih odličnosti, pri patentih, inovacijah. V Sloveniji

dvigu kakovosti življenja na Goriškem: Regijski center za ravnanje z odpadki, kolesarska mobilnost med Slovenijo in Italijo, čezmejni sistem za upravljanje z vodami na urbanem območju Gorice in Nove Gorice, izboljšanje trajnostne dostopnosti in mobilnosti na čezmejnem Programskem območju. Seveda tako kot povsod je tudi tukaj še veliko prostora za izboljšave.

Konec leta 2014 ste bili poročevalka o uporabi sredstev Solidarnostnega sklada EU zaradi škode, ki jo je povzročil žled v Sloveniji. Slovenija je prejela 18.388.478 evrov.

V Sloveniji je žled poškodoval skoraj polovico slovenskih gozdov, skoraj vsako četrto gospodarstvo oz. 15% prebivalcev Slovenije pa je ostalo brez električne energije zaradi škode na električnem omrežju. Poročilo poleg tega zajema še pomoč trem drugim državam zaradi naravnih nesreč, ki so jih doletele: poplave v Italiji, potres v Grčiji ter žled in poplave na Hrvaškem v skupnem znesku skoraj 47 milijonov evrov. Največji delež pomoči je namenjen Sloveniji. Iz Evropskega solidarnostnega sklada je Slovenija tako dobila dobrih 18 milijonov. Evropska unija znova izkazuje solidarnost z državami članicami, ko potrebujejo pomoč. Poleg Solidarnostnega sklada deluje tudi Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji, ki nudi pomoč odpuščenim delavcem. Žal, je Slovenija to izkoristila le enkrat, v primeru Mure.

Ali spremljate delovanje Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje med Gorico, Novo Gorico in Šempetrom-Vrtojbo?

Seveda. Iskanje skupne strategije za gospodarski in socialni razvoj je izjemno pomembno, izvajanje programov in projektov, ki jih sofinancira EU, pa izboljšuje kakovost življenja prebivalcev. To sodelovanje tudi krepi medsebojno spoštovanje na obeh straneh meje, občine si nudijo medsebojno in vso potrebno pomoč.

Predvsem pa je za uspeh potrebno premostiti ovire, ki izhajajo iz slovenske ali iz italijanske zakonodaje.

Kakšne so možnosti, ki si jih naš goriški prostor obeta od razvojnih programov EU?

Programsko obdobje 2014-2020 dodeljuje Evropskemu združenju za teritorialno sodelovanje osrednjo vlogo tako glede strateškega razvoja kakor tudi glede programov in pridobivanja sredstev. Pri tem bi rada poudarila, da morajo prijavljeni programi, ki jih sofinancira Evropska unija, vsebovati dodano vrednost na ravni Evropske unije.

Kaj to konkretno pomeni?

To pomeni, da morajo prispevati k uresničevanju evropskih ciljev, hkrati pa morajo biti ekonomsko vzdržni in vredni ter zreli - da se lahko v kratkem začnejo izvajati. Možnosti so vedno odprte, vendar ni dovolj imeti le ideje ali pa prijaviti neki projekt na razpis za pridobitev evropskih sredstev. Žal, je potrebno iti skozi gostosito birokratskih ovir in v tem pogledu tudi EU ni nobena izjema. Goriška pa tudi preostala Slovenija si lahko največ obetata od turizma, ki predstavlja kar 10 % evropskega BDP. Strategija Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje načrtuje tudi čezmejno mrežo zdravniških storitev in oživitve železniškega vozišča med Gorico-Novo Gorico-Šempeter-Vrtojbo, vendar je veliko odvisno tudi od same Slovenije. So področja, v kateri se EU ne more in ne sme vmešavati. Vse, kar je v rokah nacionalnih vlad, pa traja dlje, saj sta vsak razvoj, vsaka gradnja itd. pogojena od visokih finančnih izdatkov.

Kakšno je sodelovanje med slovenskimi evropskimi poslanci?

Slovenski evropski poslanci dobro sodelujemo med sabo, še posebej ko gre za Slovenijo. V dobrobit Slovenije se posvetujemo in iščemo skupne točke za delovanje. Ko je denimo Nemčija uvedla obračun minimalne plače za tuje prevoznike, kar je vplivalo tudi na poslovanje slovenskih podjetij, smo se mi vsi slovenski poslanci pridružili pri vprašanju Komisiji, kaj namerava narediti za odpravo takšne prakse. Prav tako sodelujemo pri predstavitvi Slovenije preko zastav, nastopov itd. Pred skoraj enim letom smo v Bruslju gostili čebelarje iz Slovenije itd. Sodelovanje med nami je konstruktivno in korektno in upam, da bo tako tudi ostalo.

Vprašanje sprejemanja beguncev je v tem času ena glavnih tem. Kako ocenjujete odziv Evrope?

Tako Slovenija kot tudi večina ostalih držav članic je pristopila k reševanju begunske problematike preveč naivno, rešitve pa se iščejo prepogosto enostransko. Potrebujemo enotno in poostrežno azilno politiko.

Kako si to zamišljate?

Problem je tam, kjer je nastal: na Bližnjem vzhodu. Humanitarna pomoč v Evropi in skrb za begunce sta le obliži na rano. Ogroženim je potrebno pomagati pri njih doma, tudi s temeljitim bojem proti ISIS-u in odločnim preprečevanjem in reševanjem konfliktnih in vojnih situacij. Druga plat problema pa je v sami EU, natančneje v Nemčiji, ki je preveč velikodušno odprla svoja vrata. Mislim, da se mora EU lotiti takšne azilne politike, ki bo pomoči potrebnim pomagala, nezakonite pribežnike pa po hitrem postopku vrnila na izhodiščno lokacijo.

/str. 12
Julijan Čavdek

Naši domovi, bogastvo ali breme? (9)

Stavba na Travniku št. 25

Travnik je poseben kraj v Gorici: za Slovence ima velik simbolni in zgodovinski pomen. Ime se je ohranilo skozi stoletja in številni dogodki so povezani s tem trgovim. Med temi so gotovo tisti, ki se nanašajo na tolminski punt. A Travnik ne priključuje v spomin le preteklosti, tudi v sedanosti se kaže njegov pomen in to tudi s stavbo, ki stoji na Travniku s hišno številko 25. Morda ne gre za dom, kot smo jih do sedaj opisovali. Gre pa za poslopje, v katerem vsak dan poteka pestra dejavnost na področju trgovinstva, kulture, založništva in medijev. V pritličju in treh nadstropjih delujejo Katoliška knjigarna, Zadruga Goriška Mohorjeva, v katero spadajo tednik Novi glas, založba Goriška Mohorjeva družba in otroška revija Pastirček, in galerija Ars.

V knjigi *100 let Katoliškega tiskovnega društva* piše, da je Katoliško tiskovno društvo leta 1930 najelo stavbo na Travniku št. 25 in tja preselilo Katoliško knjigarno, ki je do takrat delovala v Gosposki ulici (sedanja ul. Carducci) na hišni številki 2. Leta 1935 sta stavbo formalno odkupila duhovnika Alojzij Koder-

mac in Stanko Stanič. V obdobju 1936 - 1969 je poslopje bilo v najemu družbe Inž. Pegan in Ivan Princič - Katoliška knjigarna. Julija 1. 1972 pa je stavba prišla dokončno v last Katoliškega tiskovnega društva. Leta 2000 so se začela obnovitvena dela, ki so se končala dve leti kasneje. V prenovljene prostore so se s Placute preselili uredništvi Novega glasa in Pastirčka, Zadruga Goriška Mohorjeva in Goriška Mohorjeva družba. Slovesno odprtje prenovljenih prostorov je bilo 9. septembra 2002.

Stavba na Travniku št. 25 je v mestu in v širši okolici poznana kot Katoliška knjigarna, ki je najstarejša mestna trgovina in referenčna točka za Slovence z obeh strani meje. Knjigarna je morala v svoji stoletni zgodovini kljubovati marsikateri hudi situaciji. Zadnja taka preizkušnja je prav gotovo sedanja finančna in gospodarska kriza. To je občutil celoten goriški trgovinski sektor. Na goriškem Travniku pa so se trгови-

ne morale soočiti tudi s prekvalifikacijo samega trga in z zaprtjem predora Bombi pod Goriškim gradom. Kljub temu pa

Katoliška knjigarna ostaja nezamenljiva slovenska postojanka v samem mestnem središču; še posebej pomembna je za šole in

za vse tiste, ki jim je pri srcu slovenska knjiga.

Od trženja knjige do založniške dejavnosti je v stavbi na Travniku št. 25 le eno nadstropje razlike. Nad Katoliško knjigarno so sedež in uprava Zadruga Goriška Mohorjeva ter uredništvo Pastirčka. V istem nadstropju je tudi večnamenska soba, ki jo večinoma uporablja društvo Ars za razstavno dejavnost, Goriška Mohorjeva družba pa redno predstavlja lastne knjižne izdaje. V drugem nadstropju je uredništvo Novega glasa, ki z novicami, intervjuji, kroniko in še marsičim drugim tedensko poroča o dogajanju v zamejstvu, Sloveniji in Italiji ter po svetu. V tretjem nadstropju ima svoj sedež in arhiv Goriška Mohorjeva družba, ki je sicer mlajša od sestrskih založb v Celju in Celovcu, a z več kot 90-letno zgodovino je gotovo najstarejša založba v Gorici.

Stavba na Travniku št. 25 je pravo srce goriške in slovenske stvarnosti, zamejske in čezmejske. Z raznoliko dejavnostjo daje izrazit pečat Travniku, ki kljub vsemu ostaja najbolj razpoznavni del mesta Gorica.

JČ

Pismo bolnikom ob svetovnem dnevu bolnikov

“Zaupajte usmiljenemu Jezusu!”

Dragi Božji prijatelji! S praznikom Brezmadežne in na nedeljo po njem smo stopili skozi sveta vrata v izredno sveto leto usmiljenja, s pogledom v **OBLIČJE USMILJENJA**. “Jezus Kristus je obličje Očetovega usmiljenja” so prve besede v buli o napovedi izrednega svetega leta. Papež

Francišek je tudi poslanico za svetovni dan bolnikov 2016 zakoreninil v neizmerno Božje usmiljenje: “Zaupati usmiljenemu Jezusu kakor Marija”, in jo notranje povezal s Kano Galilejsko: “Kar koli vam reče, storite” (Jn 2,5). **USMILJENJE** - “Božje usmiljenje, nedoumljivo vsakršnemu, tako angel-skemu kakor človeškemu razumu” (sv. Favstina Kowalska, *Vzkliki*) - se nam razodeva v svetopisemskem oznanilu: - Kot Božja naklonjenost, nezaslužen dar. “V

tem se je razodela Božja ljubezen do nas, da je Bog poslal na svet svojega edinorojenega Sina, da bi živel po njem. V tem je ljubezen: ne, da smo mi vzljubili Boga, ampak da je on nas vzljubil in poslal svojega Sina v spravo za naše grehe. (...) Mi ljubimo, ker nas je on prvi vzljubil” (1 Jn 4,9-10.19). - Kot zvestoba, trdnost, ki je kakor skala: “Skala pa je bil Kristus” (1 Kor 10,4c). - Kot porajanje pod materinim srcem in očetovo naročje: “Mar pozabi žena svojega otročiča in se ne usmili otroka svojega telesa? A tudi, če bi one pozabile, jaz te ne pozabim” (Iz 49,15). Božje usmiljenje se sklanja v človekovo bolezen, v njegovo preizkušnjo in bridkost. “Bolezen, posebno tista težka, vedno postavi človeško bivanje v krizo, v preizkušnjo in prinaša s seboj vprašanja, ki vrtajo v globino. Prvi trenutek je včasih upor: “Zakaj se je ravno meni to zgodilo”? Lahko se nas poloti obup, misel, da je vse izgubljeno in da nič več nima smisla ...” je zapisal papež Francišek v poslanici.

Prav v ta dramatični položaj, v to preizkušnjo življenja vstopa Božje usmiljenje: - usmiljenje kot Božja naklonjenost: Bog prihaja naproti bolniku, da mu razodene, da je z njim, da bolezen ni posledica Božje kaznovalne pravičnosti, da se v Jezusu Kristusu bojuje zanj, ker je učlovečena in križana ljubezen

Papež Francišek v poslanici odstira vero, ki “ponuja ključ, s katerim lahko odkrijemo globlji smisel tega, kar živimo; ključ, ki nam pomaga videti, na kakšen način lahko bolezen postane pot, ki nas pripelje v trdnejšo bližino z Jezusom, ki hodi z nami in nosi križ. Ključ nam daje njegova mati Marija,

“očitno želi Gospod pri urešnjevanju nadnaravnega tudi človekovo sodelovanje. (...) Kako je Bogu dragoceno in prijetno, če smo služabniki drugih! (...) Na svetovni dan bolnikov lahko po priprošnji Marije, Jezusove in naše matere, prosimo usmiljenega Jezusa, naj vsem nam nakloni razpoložljivost za služenje potrebnim in - bolj konkretno - našim bolnim bratom in sestram. (...) Tudi mi smo lahko roke, objem, srca, ki pomagajo Bogu izvrševati njegove čudeže, največkrat skrite. Tudi mi - zdravi in bolni - lahko ponudimo svoje težave in trpljenje kot vodo, ki je napolnila vrče na svatbi v Kani in je bila spremenjena v najboljšo vino. (...) Čeprav bo srečevanje s trpljenjem vedno skrivnost, nam bo Jezus pomagal odkrivati njegov smisel”.

V sklepem delu poslanice sta navzoča tudi papeževa želja in voščilo: “Vsem, ki se posvečate bolnim in trpečim, želim, da bi vas poživiljal duh Marije, matere usmiljenja ...”

Ob 24. svetovnem dnevu bolnikov iskrena zahvala najprej vam, bolnice in bolniki, za vse sprejeto in darovano trpljenje, za pogum boja in upanja; zahvala vam, osebje naših bolnišnic in domov za naše stajše brate in sestre, za strokovno, zvesto in sočutno služenje; pa vam, domači in drugi svojci, ki s trpice z bližnjimi, jih podpirate in ljubeče spremljate ... - Naj usmiljeni napolnjuje vsa srca s tolažbo, z upanjem in razodevanjem milostne Previdnosti!

Pismo končujem s prošnjama: “**JEZUS, OBLIČJE OČETOVEGA USMILJENJA**, naj se milostno uresničuje v nas vseh: ‘Bodite usmiljeni, kakor je usmiljen tudi vaš Oče!’ (Lk 6,36) in: ‘Blagor usmiljenim, kajti usmiljenje bodo dosegli’ (Mt 5,7)”. in “Mati usmiljenja, prosí za nas”!

Papež Francišek

Pripravil frančiškan p. Marko Novak

KOPER Servitski samostan

Blaženi Antonio Martissa ni pozabljen

V nekdanjem Servitskem samostanu v Kopru so se v torek, 19. januarja 2016, v koprski katedrali pa 24. januarja, že tretjič spomnili Koprčana blaženega Antonia Martissa, ki je bil predstojnik tega samostana in je tu umrl leta 1520. Napoleon je dal zapreti ta samostan in tako povzročil nepopravljivo škodo zgradbi in dejavnosti, ki so jo tu opravljali serviti od leta 1453. Mnogi od današnjih Koprčanov se tega samostana spominjamo kot porodnišnice in nas pogled nanjo čustveno poveže s spomini na hišo, v kateri smo se rodili. Samostan je tudi kulturni spomenik državnega pomena. Lepo število se nas je zbralo pri tem spominskem bogoslužju, ki ga je vodil koprski župnik dr. Primož Krečič, saj se požrtvovalno trudi

odmevale latinščina, slovenščina in italijanščina in nas vse povezovala v prijateljstvu v vizijo miru in dostojanstva, ki jo prinašajo ti lepi duhovni dogodki našemu mestu in vsem njegovim prebivalcem. Srečanje je organiziralo Istrsko društvo Helio diakon, ki se iskreno zahvaljuje Koprski uni-

pri ohranjanju identitete mesta in z vero gradi sožitje med vsemi današnjimi prebivalci. Tako so med oboki samostanskega vrta

verzi in rektorju dr. Draganu Marinu z vero gradi sožitje med vsemi današnjimi prebivalci. Tako so med oboki samostanskega vrta

(gdi)

Odgovornost in skrb za drugega

Nečlovečnost 20. stoletja

Zgodovino človeštva zaznamujejo najrazličnejši padci in vzponi. V zgodovini 20. stoletja stojijo pred nas nečloveški dogodki - to so množični pomori. Če se sprašujemo, zakaj je do tega prišlo, bi bil eden od odgovorov tale: “Do tega je prišlo zato, ker je človek izgubil izpred oči obličje Drugega, v katerem bi, če bi ga uzrl, prepoznal svoje obličje, obličje človeka”. Če bi to voditelji, zlasti politiki, upoštevali, bi se jim najprej prebudila odgovornost do človeka, ne glede na to, kateri rasi ali veroizpovedi pripadajo.

Vse totalitarne ideologije 20. stoletja (nacizem, fašizem, komunizem ...) so izbrisale s svojega zornega polja (vidika) človeka. Človek jim je postal predmet uporabe. Bil je delovna sila - tako so nastajala delovna in koncentracijska taborišča. V njih je bil človek velikokrat manj kot delovna sila, lahko je bil celo kot surovi-

na. V nemškem rajhu so iz človeških kosti kuhali milo, iz las pletli razne predmete, človeški pepel so rabili za gnojilo... Množično se je izvajal genocid. Ta se žal zdaj tu, zdaj tam po svetu še vedno dogaja.

V medsebojnih odnosih se je vedno skrivala skrb drug za drugega. Zato je odgovornost do sočloveka ena temeljnih moralnih vrednot. Odgovornost za drugega je jedro osebnega etosa pa tudi temelj etičnosti nasploh. Le z brezpogojno odgovornostjo drug za drugega priznamo sočloveka v njegovi nedotakljivosti in ga tudi ne jemljemo kot predmet prilastitve, pač pa kot meni enakega, nenadomestljivega sozemanjca. Tako priznamo človekove življenjske absolutne vrednote. Dve veliki vrednoti ima vsak človek. To sta nedotakljivost in svetost življenja. Ti dve vrednoti stana nad vsakim zakonom in sta tudi predpostavki vsakega moralnega reda. Če ju človek ne nosi v svoji

zavesti, se ti dve vrednoti ne moreta uveljaviti. Zavedati pa se moramo, da nam zavedanje o teh dveh vrednotah ni podarjeno z rojstvom, kot nam je dan, recimo, nagon ali čut, zato moramo to zavedanje otroku privzgojiti že v otroštvu. Tega se starši pa tudi vzgojitelji velikokrat sploh ne zavedajo.

Odgovornost in tudi skrb za drugega (za sočloveka) ni samo sredstvo, da smo si ljudje blizu, pač pa nam omogoča tudi polnost življenja, ko nas duhovno bogati. Kot nas zloraba človeka notranje prazni, da postajamo nečloveški ali celo zverinski do sočloveka (taborišča), tako nas pripelje do tega, da je za človeka človek šele tedaj, ko tudi sam živi za drugega - za sočloveka. To, da sobivamo z drugim, pa ni samo naša dolžnost, ampak tudi naša sreča, da na svetu nismo sami. Sobivanje z drugim človekom je tudi edina možnost, da se popolnoma uresničimo, ko prestopimo biološko bivanje sočloveka in vstopimo v območje človekovega duha.

Ambrož Kodolja

GLEDATI SKOZI POGLED (19)

Primož Krečič

POGLED V NEBESA

V okolju, v katerem prevladujeta ideologija in hinavščina, postane prisotnost resnične vere in življenja hitro moteča. Diakon Štefan je oznanjal evangelij z izredno svobodo do tradicionalne judovske vernosti. Ni ga bilo strah izpovedati svojega odnosa do Kristusa, ki ga je videl in premišljeval v molitvi in življenju. V svoji veri je bil odprt za delovanje Svetega Duha in prežet z Očetovo ljubeznijo, da je mogel videti Kristusa v njegovi Božji slavi. Štefanov obraz je zasijal kot obraz angela, nadnaravnega lepota je sijala iz njega. Prežetost s Svetim Duhom je povezava z njegovo duhovno mladostjo, da je nekako šel čez čas in stopil v večnost. Prva Cerkev je zelo častila mučenca, ki so bili prežeti s Svetim Duhom in pokazali mladostno navdušenje za Jezusa: Štefan, Lovrenc, Agata, Neža, Cecilija. Posebnost Štefanovega pogleda je bila v tem, da se je povsem poistovetil z Jezusom. Odseval je najgloblje prijateljstvo z njim, potem ko ga je Jezus odrešil. Štefan ga je prosil, naj sprejme njegovega duha, kot je Jezus izročil svojega duha Očetu. Ni bilo razlike med njunim zaupanjem v trpljenju, različen je bil le pogled. Pri Jezusu je bila smrt ločena od vstajenja, pri Štefanu pa se je spremenjenje zgodilo že v njegovi smrti. Videl je Jezusa, kako ga je pospremil v njegovo slavo, nebesa. Štefan se je znašel ob

trpečem Bogu in ni hotel bežati od njega kot prvi Adam, ker je spoznal resnico o ljubezni, o Bogu in o sebi. Jezus prihaja tako k vsakemu človeku, da bi se mogel z njim vrniti v nebeško kraljestvo. Njegova ljubezen gre med strahove in v globine človeške teme, da se ne bil nikoli oddaljila od tistih, ki bodo verovali. Judje so obsodili Štefana za isto krivdo, kot so obsodili Jezusa, da je izrekel bogokletje in žalil Boga. V resnici so ga umorili, ker niso hoteli sprejeti tega, kar je on videl. Srečanje z Jezusom je srečanje z njegovo Prisotnostjo in večnostjo, ki vstopa v čas. Ko gledamo vstalega Kristusa že vidimo, kako živi z nami in smo deležni njegovega poveljanja. Štefan je videl Jezusa, kako ga je prišel hrabrit v njegovem mučeništvu, da bi ga povedel v slavo. Verniki živimo v pogledu na vstalega Kristusa, čeprav moramo za to trpeti. Fizični pogled je povezan z duhovnim pogledom, Jezusova prisotnost pa je obsodba tistih, ki ga nočejo videti in morijo vse, ki ga vidijo in vanj verujejo. Štefan je šel še naprej. Poistovetil se je z Jezusom v njegovem odpuščanju morilec. Odpuščanje je ključ za sprejem zveličanja, ki ga prinaša Jezus. V njem se razkrije usmiljenje Očeta, ki ne pozna meja. Ljudje ne poznamo ljubezni in veličine Boga, zato ga križamo z našimi grehi. Ko bomo odprli oči, ga bomo spoznali in videli, kako se sklanja k nam, da bi nas rešil.

S 1. strani Pred nami so ...

Politično ozračje je namreč napeto zaradi več razlogov, začenši z reformami na državni ravni, dalje tudi zaradi reforme krajevnih uprav, ki bodo preobličile upravno podobo naših občin. K temu je potrebno še prišteti upravne volitve v Trstu in Miljah, izid katerih je vse prej kot jasno opredeljen. Kako pa se bo SSK na teh volilnih preizkušnjah ravnala z Demokrasko stranko, politično zaveznico, ki se je v teh letih izkazala za 'zahtevno sogovornico'?

Začnimo po vrsti, in sicer pri parlamentarnih reformah in reformi volilnega zakona.

V zakonu št. 38 je jasno zapisano, da volilni zakon mora olajšati izvolitev predstavnikov slovenske manjšine v parlament. To so gladko prezrli pri reformi senata, ker zakon ne predvideva nobenega mehanizma, ki bi omogočal in olajšal izvolitev predstavnika iz naše dežele, ki bi bil pripadnik naše manjšine, v nov organ. Kot vemo, bo v novem senatu zagotovljena prisotnost dveh predstavnikov iz FJK, to bosta en župan in en deželni svetnik: težko je upati, da bo eden izmed dveh Slovencev, saj si bosta mesti delila Trst in Furlanija...

Tudi v volilni zakon Italicum je vključena protizakonita postavka glede poslanske zbornice, saj za našo deželo ni bil predviden volilni sistem, ki pa je bil gladko sprejet za Južno Tirolsko in Dolino Aosta. Tu je namreč obveljal volilni sistem, ki je prej veljal za senat in temelji na večinskih okrožjih: če bi to obveljalo tudi v naši deželi, bi Slovenci imeli kakšno možnost več. Za FJK ni nihče tega zahteval, čeprav je SSK že v času Berlusconi-jeve vlade vložila popravke v to smer (in so bili takrat že sprejeti)! Do olajšav za izvolitev Slovencev v poslansko zbornico na podlagi uninominalnih okrožij torej ni prišlo.

Kdo se je moral za to potezo potegovati? Naši deželni parlamentarci! Začeni s predstavnicami DS slovenske narodne skupnosti in vseh ostalih. Edino, kar so ti parlamentarci dosegli za našo deželo, je bilo to, da so pri risanju okrožij (naj spomnim med drugim, da ta poteza temelji na vladnem dekretu, ne pa na zakonski postavki) določili dve območji: eno na vzhodnem delu FJK, drugo na njenem zahodnem pasu. Vzhodni pas zaobjema področje, na katerem je 32 občin, ki so omenjene v zakonu št. 38: no, le na podlagi tega si upajo trditi, da bi ta razmejitev olajšala izvolitev Slovencev, kar pa sploh ni res. V 32 občinah zaščitnega zakona so namreč tudi Trst in Gorica, se pravi kraji, v kate-

Dežela ne more s komisarjem nadomestiti demokratično izvoljen občinski svet.

rih smo Slovenci skromna manjšina in zaradi te skromnosti se naši glasovi povsem razvedenijo. Le v primeru, da bi kakšna parlamentarna stranka imenovala Slovence za nosilca liste (le-ti imajo namreč zagotovljeno izvolitev), bi se stvari za nas razpletle pozitivno. Dvomim pa, da bodo italijanske stranke to počele – moj dvom je skorajda evfemističen! To bi lahko kvečjemu storila slovenska lista (ni rečeno, da bi taka lista morala sovpadati le s SSK), a bi bili v tem primeru odvisni od volilnih izidov (število glasov, ostanki, itd...) Menim, da ta hiba volilnega zakona meji na protiuustavnost: sprašujem se, zakaj so za dve priznani manjšini (Južnotirolce in Valdostance), ki imata prav tako mednarodno veljavno zaščito kot Slovenci, veljala ena pravila, za nas pa druga? To so argumenti, ki omogočajo akcijo zoper zakon Italicum, proti kateremu se zaradi opredeljitve okrožij že itak množijo pritožbe po državi. Sami Furlani so med nasprotniki zakona, ker jim ta onemogoča izvolitev svojega predstavnika. Slovenci pa nismo bili sposobni zahtevati ničesar! Sprašujem se obenem, zakaj je SSK edina stranka, ki se za to temo zavzema in že itak pridobiva slovenske glasove za izvolitev slovenskih predstavnikov v italijanske izvoljene organe. Mislim zato, da moramo v tem primeru vprašati pojasnila stranko, ki je do-

ločila volilni zakon: Demokraski stranka ni niti zdaleč pomislila na to, da bi v našo deželo prenesla model, ki velja za prej omenjene Južnotirolce in Valdostance. Prej obratno: vem namreč, da so bili popravki, ki so jih Južnotirolci predstavili za olajšano izvolitev slovenskega predstavnika, prisiljeni na umik s strani vlade, se pravi vladne večine.

Zakaj torej v Ljubljani proslavljajo 15-letnico zaščitnega zakona, ki ni v ničemer izboljšal naš položaj v sorazmerju s tem, kar je že bilo. Res je, da razpolagamo z določenimi olajšavami in pravicami, ampak trditi, da je to najboljši zakon, kar bi ga lahko v parlamentu tedaj odobrili, pomeni, da Italija ni demokratična država in ne ščiti manjšin. Dejstvo je namreč, da mi nima pravice do rabe slovensčine v središču Trsta, razen če ne vstopimo v kak zakonit urad, za katerega nihče ne ve.

Kaj pa žgoča tematika deželne reforme krajevnih uprav?
Žal, smo na istem kot z zakonom Italicum. Kar se dogaja v Rimu, se dogaja tudi v FJK. Ali je kdo vprašal

paritetni odbor za uradno mnenje glede reforme krajevnih uprav? Sklicujejo se zgolj na to, da itak v zakonu to posvetovanje ni predvideno: marsikaj namreč v zakonu ni določeno. Paritetni odbor je navsezadnje organ, ki zastopa interese celotne skupnosti, ker ga sestavljajo predstavniki bodisi slovenske bodisi italijanske skupnosti, izvoljen je bil obenem s strani javnih upraviteljev deželne in državne vlade. Predsednica Ksenjo Dobrila so zgolj povabili na advicijo, kjer je posredovala pametno mnenje in – glej, slučajno – ni bilo upoštevano: mnenje predsednice PO niso vključili v zakon.

Kakšno je stanje deželne reforme krajevnih uprav?

Te reforme so pravi križi! Vsi se hvalijo, da je naša dežela med prvimi ukinila pokrajine, a nihče ni pomislil, kako bo s pristojnostmi, ki jih je ta upravna enota imela na področju zaščite in izvajanja pravic slovenske narodne skupnosti. Kdo bo za to postavko odslej skrbel, s katerim denarjem bo postavka krita in katero osebo bo za to področje zadolženo? Sploh ni bilo upoštevano, da bi del zakona namenili potrebam in zahtevam slovenske narodne skupnosti. Kako bo, denimo, na področju šolstva? Ali bo za višje šole, ki jih danes upravlja pokrajina, skrbela občina? Upam, da ne, glede na primer šole pri Sv. Ani v Trstu. Prav tako glede cest, za katere danes skrbi pokrajina: ali bodo zanje zadolžene občine, ki že danes nimajo denarja? Konkreten problem zadeva okolje: kdo bo skrbel za to področje? Morda dežela, ki nam je bila svojčas sposobna le zabičati vinkulacije v zvezi z zaščitnimi območji Natura 2000, in to na področju, kjer je gosteje naseljena slovenska manjšina? Moda bo za teritorij skrbela tržaška občina, ki je z novim prostorskim načrtom onemogočila katerikoli kmetijski razvoj in v zameno dovolila izgradnjo tisoče kubikov na Opčinah? Če bodo ti akterji namesto pokrajin, se bojim za usodo naše manjšine. Ne pozabimo, da so tudi to

Deželna levosredinska koalicija si ne sme privoščiti, da spravi na kolena avtonomijo slovenskih občin z denarnim izsiljevanjem.

kršitve zaščitnega zakona! Člen 21 jasno govori o zaščiti teritorija, na katerem živimo Slovenci, in njegovih značilnostih. Glede reforme same pa takole. Trenutno je

na mrtvem tiru. Predsednica Serracchiani pa vendar trmoglavijo, da je reformo potrebno speljati do konca. Položaj je zagoneten predvsem na Tržaškem. Ali naj pri nas ustanovijo neko unijo le med občino Trst in Zgonikom? Le ti dve sta namreč odobrili statut. Iščejo namreč vse možne načine, da bi se nasprotnikov znebili. Dogaja se, da na podlagi finančnega zakona s krajšem finančnih dotacij grozijo upornim občinam, tistim enotam namreč, ki se niso vključile v unijo. To je izsiljevanje, ni politika. Če je to sploh v skladu s spoštovanjem deželne avtonomije

Foto JMP

in značilnosti področja, kjer je manjšina naseljena... Kaj bi bilo, če bi se podobna situacija zgodila v Istri? Ko je bila ustanovljena občina Ankarana, je Italija tudi v imenu manjšine zagnala vik in krik. Izposlovali so tako zakonsko določilo, po katerem mora biti podžupan občine pripadnik italijanske skupnosti. Kdaj bomo Slovenci imeli po zakonu zagotovljeno podžupana v Trstu in Gorici? Jasno je, da dežela ne bo zahtevala posega komisarjev. Dežela se dobro zaveda, da bi se v tem primeru usule

nove tožbe, ki bi se na ustavnem sodišču gotovo pozitivno razpletle za uporne občine. Dežela ne more s komisarjem nadomestiti demokratično izvoljen občinski svet.

Ali bodo občine klonile pred tem finančnim pritiskom?

Ne vem, vem pa le to, da si deželna levosredinska koalicija ne sme dovoliti podobnih stališč. Si ne sme privoščiti, da spravi na kolena avtonomijo slovenskih občin z denarnim izsiljevanjem. Razumem, da bi to počela skrajna desnica; težko mi gre v račun, da to dela leva sredina, ki zatrjuje, da dela v korist slovenski manjšini!

Na sprejemu SSK ste omenili tudi volilne izizve v Trstu in Miljah. Kaže, da bo doseženi tržaški župan Cosolini spet kandidat koalicije, v kateri je tudi SSK. Združena levica pa bo šla svojo pot.

Kaže, da bo tako. A vendar tudi SEL, ki sestavlja levosredinsko koalicijo, je ločena, prav tako tudi del DS se ne strinja z uradno strankino politiko. Morda bo Združena levica našla kak glas tudi na tej strani, morda bo na balotaži podprla predstavnika DS (Cosolinija), a točno ni jasno, kaj bo. Rekel bi tole. Deželna predsednica Debora Serracchiani je volitve zmaga tudi zaradi podpore slovenske manjšine. Premagala je Tonda za 2000 glasov: to je del glasov, ki jih je prejela že sama Slovenska skupnost. Ne pozabimo torej, da bi brez naveze s SSK takrat zmagal kandidat desne sredine!

Kako se bo zato SSK znašla v koaliciji za občinske volitve?

V tem primeru gre sicer za podporo SSK levosredinskemu kandidatu, to je taboru, h kateremu spada naša stranka. SSK bi zapravila svojo kredibilnost, če bi se odločila za podporo Dipiazzi...

Zakaj se torej SSK ne odloči za samostojno nastopanje?

To je zapleteno področje: v večinskem sistemu, v primeru, da nisi vključen v zmogovito koalicijo, moraš zbrati tako število glasov, da jih SSK v tržaški občini ne premore. Ali naj umremo z zastavo v roki?

Kaj pa pomeni podpirati tako Demokrasko stranko v Trstu in Miljah, ki se na deželni ravni tako znaša nad slovenskimi občinami?

Počakati moramo in spremljati to, kar se bo zgodilo v koaliciji. Presodili bomo tudi program, ki ga bo koaliciji uspelo izoblikovati, in stališča, ki jih bo DS še naprej imela do npr. mestne občine. Ne pozabimo, da je lani poletni deželni svet stranke odobril jasno nasprotovanje temu upravnemu načrtu, ki bi doseganje občinske uprave domala spremenil v rajnske svete. Za to potezo se je močno ogrel senator Russo.

/str. 10

Šesta številka otroške revije Pastirček Norčavi pust je prepustil prostor postu

Kako neverjetno domiselno in premišljeno je slovensko besedišče: en sam samcati samoglasnik povsem spremeni pomen besede! Pust in post. Kakšno pomensko bogastvo in popolno nasprotje skrivata ta dva samostalnika! Šaljivec pust, okroglih ust, je letos šaril na okrog do 9. februarja, ko se je popolnoma razvnel v divjem plesu, nato pa se 10. februarja umaknil pred resnobnim postom, ki nas vabi k odpovedi ob pripravi na Veliko noč. Kot pravi urednik Pastirčka Marijan Markežič v šesti številki te zmeraj privlačne in z dragocnimi življenjskimi drobci posute revije, je februar kratek, a bogat mesec. 2. febr. je bila svečnica, spomin na to, kako sta Marija in Jožef darovali Jezusa v templju, 3. t. m. smo na god sv. Blaža, škofa in mučenca ter zdravnika, prejeli blagoslov grla. 8. t. m. smo počastili našega največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, 10. t. m. pa nas je pepelnica spomnila na minljivost našega življenja. 11. t. m. je svetovni dan bolnikov, 14. pa sv. Valentin, ki ga imajo še posebno radi zaljubljenici in rastline, saj v njih že prebujajo življenjske sokove. Pastirček ob odprti knjigi opozarja na dan slovenske kulture in na to, kako človek "ne živi samo od kruha", ampak potrebuje besedno in likovno umetnost, glasbo, ki oplemenitijo naš vsakdanjik. Ob tem seveda ne pozablja na najpomembnejšo knjigo, Sveto pismo. Post nas nagovarja, naj se odpovemo marsičemu in naj darujemo v dobre namene. Prav odpoved je središčna tema tokratnega stripa Walterja Grudine in Paole Bertolini Grudina, ki je v sliki pokazala, kaj se zgodi po-

žrešnemu jali na izlet na Škabrijel, kamor je svoja nečaka odpeljal stric Maks v želji, da bi spoznala bližnje okolice. V februar-ski številki bodo najmlajši risarji uživali ob barvanju in dopolnjevanju basni o lisici in raku, ki jo predstavlja Danila Komjanc. Večji šolarji pa bodo ob malce šegavih ilustracijah razmislili, kakšni so svetniki, ki so svetel zgled za nas. Spretne roke pa bodo takoj posegle po vsem potrebnem in po navdihlih Tatjana Ban pripravile snežen oblak v vetru, da se bodo misli lahko poigravale v vrtincu snežink. Pastirčkova pošta je tudi tokrat polna čudovitih risbic. Bogati pa jo tudi pet barvnih fotografij: učenci OŠ F. Bevk z Opčin in A. Černigov s Proseka so izdelali adventne venčke, pripravili jaslice in drevesce, OŠ F. Milčinski s Katinare je v domači župnijski cerkvi pripravila koncert in z njim navdušila poslušalce. Šolarji OŠ V. Šček so si v Nabražini ogledali razstavo jaslic. Čisto posebne jaslice pa so na šolskem dvorišču postavile Anja, Alice, Alyssa in Clarissa, tretjeolke OŠ A. Gradnik iz Števerjana.

Otroci, njihovi starši in vsi Pastirčkovi prijatelji naj ne pozabijo na prireditev *Pastirčkovih 70 let*, ki bo 10. aprila v Kulturnem centru Lojze Bratuž!

ce Ljubke Šorli (1910-1993), ki je urejevala Pastirčka od l. 1978 do 1988. Njeno sodelovanje v reviji je bilo zmeraj bogato; poleg pesmi je prispevala tudi prizorčke. Doma je bila iz Tolmina, kjer je po vrnitvi iz begunstva – ob prvi svetovni vojni – dokončala meščansko šolo. Že od mladega je bila vpeta v kulturno življenje; tako je bilo tudi, ko se je preselila v Gorico. V hudih časih fašističnega terorja je doživela mučeniško smrt (16. februarja 1937) svojega ljubelega moža, narodnozavednega glasbenika, Lojzeta Bratuža, kateremu je posvetila tudi sonetni venec. Tudi sama je prestala grozne muke v fašističnih zaporih. Vse življenje je bila povezana s šolskim, kulturnim in literarnim življenjem na Primorskem. Znala se je prikupno približati otroški duši, saj je bila vsa predana učiteljskemu poklicu. Njeni stihovi so izšli na straneh raznih revij na Goriškem, Tržaškem, Koroškem v Sloveniji, pa tudi zdomstvu. Med drugimi je izšla njena pesniška zbirka za otroke *Veseli ringaraja*. Kljub vsem prestanim grozotam ni nikdar gojila sovraštva do nikogar. Za svoje delo je prejela več nagrad, l. 1979 tudi papeško odlikovanje *Pro Ecclesia et Pontifice*. L. 2014 so po njej poimenovali osnovno šolo v Romljanu. Na Erjavčevi ulici v Novi Gorici od l. 2013 stoji poleg doprsnega kipa Lojzeta Bratuža tudi njen.

V naravoslovnem kottičku za najmlajše Pastirčkove bralce Barbara Rustja razlaga, kakšne so pozimi razlike med iglastimi in listnatimi gozdovi, pa tudi, kakšni so sploh listi in plodovi dreves, ki rastejo v njih. Te bodo lahko otroci opazovali tudi, če jih bodo

Kratke

Marino Berovič v galeriji A. Kosič v Raštelu

Dela umetnika Marina Beroviča v galeriji A. Kosič v Raštelu v Gorici si bodo ljubitelji likovne umetnosti lahko ogledali še do 20. februarja.

Akademski restavrador in konservator se je rodil v Novem mestu. Leta 1975 je diplomiral, l. 1979 magistriral in l. 1986 doktoriral na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo in se oktilil še z nekaj drugimi akademskimi naslovi.

Do sedaj je imel 61 samostojnih razstav, sodeloval je na 136 skupinskih razstavah v Sloveniji, Hrvaški, Srbiji, Avstriji, Španiji, Italiji in Madžarski. Sodeloval je na 24 slikarskih kolonijah in ekstemporih in prejel 10 nagrad.

Umetnostni kritik prof. Janez Mesesnel o njem med drugim pravi: "Nekje med tema skrajnostima je najbrž tisto polje, ki nudi umetniku možnost osebne izpovedi, s pretehtanimi deformacijami izkustveno potrjenih in v splošno zavest že davno vraslih oblik. Še verjetneje pa samo z menjajočimi se poudarjenji in podčrtavanji tistih elementov slike, ki zmorejo postati nosilci vsebinskih sugestij. Nekje v tem širokem pojmovnem in predstavnem polju lahko poiščemo slikarstvo Marina Beroviča".

Praznovanje sv. Valentina v Štmaru

V vasi onstran Soče na pobočju Sabotina je v februarju prav pestro. V teh dneh je na višku pustno vzdušje, ki se kaže s pripravo voza, sodelovanjem na pustnih sprevodih in z obiskom pustarjev na domovih, kar je že večletna stalnica. A po pustu ne bo premora, saj se bo praznično vzdušje nadaljevalo. V nedeljo, **14. februarja**, praznujejo Štmarci svojega zavetnika sv. Valentina. Marsikatera gospodinja si bo zavihala rokave in se lotila tipičnih Valentinovih štrukljev, ki jih bomo lahko tudi letos okusili na praznovanju, ki ga prireja društvo KD Sabotin. Po predlogu mladih članov so se letos odločili, da praznovanje pričnejo že v **petek** zvečer s turnirjem v briškoli. Kdor rad igra briškolo in želi preživeti večer v družbi, naj pride v petek v društvene prostore ob 20.30.

Praznovanje se bo nadaljevalo v soboto, **13. februarja**, ob 20.30 s kulturnim programom. Priluhnilni bomo domačemu moškemu pevskemu zboru in spremljali v sliki in besedi zanimivo popotovanje po Japonski z naslovom Japonska čarobna zmes modernosti in tradicije domačinke Slavice Radinja. Glavni del praznovanja bo v nedeljo, **14. februarja**, ko bosta slovesna sv. maša v čast sv. Valentina ob 14. uri v vaški cerkvi in praznično druženje v društvenih prostorih, kjer bodo od 10. ure dalje ponujali jedi na žaru in tipične Valentinove štruklje.

Zato vabimo vse vaščane in prijatelje iz bližnje in daljne okolice na tipične štmarvske štruklje in kozarček rujnega, da skupaj preživimo nekaj lepih trenutkov v sproščeni družbi.

Plošča za g. Andreo Bordonija

Dne 30. januarja so na pokopališču v Merniku postavili ploščo v spomin na g. Andreo Bordonija. Duhovnik se je rodil v zaselku Fragellis leta 1784, umrl pa je 1829; bil je kaplan in kraljevi kurat zaselka Mernik. Bordonij, po rodu iz kmečke družine, je študiral v goriškem semenišču, bil posvečen v duhovnika in med ljudmi zelo priljubljen. Lik g. Bordonija raziskuje njegov daljni sorodnik Giovanni Bertossin, ki je vesti o njem našel v mrliški knjigi v Merniku, v arhivu goriške nadškofije in v občini Prapотно. Zahvaljuje se tudi občini Dolenje in župniji v Krminu.

Skupnost družin Sončnica / Predavanja 2016

Formativna srečanja za osebno rast

Skupnost družin Sončnica iz Gorice je tudi letos v program rednega delovanja društva vnesla sklop strokovnih predavanj, ki bodo potekala v februarju in marcu v Močnikovem domu v Gorici (ob cerkvi sv. Ivana).

Vsebine predavanj so tudi letos zelo zanimive, navezujejo se na aktualne tematike današnjega časa: družina, vzgoja, izobraževanje, zdravo življenje, medgeneracijske dinamike itd. Predavanja so namenjena širši populaciji poslušalcev, od mladostnikov do kulturnih delavcev, vzgojiteljev, pedagogov, staršev oziroma vsakomur, ki bi rad poglobil svojo osebno rast. Cilj tovrstnih srečanj je tudi skupna razprava oziroma pogovor na poti ustvarjanja pozitivnih medsebojnih družbenih odnosov ter konstruktivno soočanje s spremembami in novimi izzivi v sodobni družbi.

Letošnji niz bo v četrtek, **25. februarja**, ob 20. uri uvedla znana naturopatinja Erika Brajnik, ki bo govorila o krepitvi telesa. Predavateljica je po rodu iz Štandreja. Študirala je humanistiko v Ljubljani. Diplomirala je iz naturopatije in se specializirala v iridologiji. V Ajdovščini ima svoj naturopatski center. Je avtorica strokovnih člankov za različne revije, ima redno rubriko v našem tedniku Novem glasu. Sodeluje v radijskih in televizijskih oddajah, kjer skuša svoje naturopatsko znanje posredovati na preprost in razumljiv način. Je članica uglednih svetovnih naturopatskih združenj. Pred kratkim je izdala knjigo *Naturopatski priročnik za samopomoč*. Naturopatija je nova veda, ki

preučuje, kako naj si človek krepí fiziološke sposobnosti. Krepitev telesa, spoznavanje in razumevanje telesa so v naturopatiji prepo-

živi v Kopru.

Predavatelj bo predstavil nekaj ključnih elementov zdravih odnosnih slogov in zaželenih posledice

sti, a hkrati kompleksno, kot je grajeno naše telo. Lahko ga nadzorujemo, lahko ga energetsko krepimo, najprej seveda z zdravo prehrano. Hrana je za človeško telo energija, energija pa je življenje.

Drugo predavanje bo v četrtek, **3. marca**, ko bo v Močnikovi dvorani ob 20. uri govoril Bogdan Polajner na temo *Kako lahko starši z odnosi vplivamo na zdravo vedenje otrok*. Polajner je doktor psihologije in že 25 let aktivno dela kot psihoterapevt. Uspešno terapevtsko kariero je začel na inštitutu za varovanje zdravja in inštitutu Antona Trstenjaka, kjer je bil ustanovitelj in vodja projekta *Človek za zasvojenost z drogami*. Izvaja preventivne delavnice in izobraževanja za starše, mladino ter pedagoške delavce. Zaposlen je tudi na Univerzi na Primorskem. V Rimu je dokončal specializacijo iz bonding psihoterapije. Z družino

pri otroku: tri osnovne ljubezni, enotnost staršev pri vzgoji, vrhunska doživetja kot pogoj za osebno in vedenjsko zdravje ter motiviranost otroka. Razložil bo, kako otroku privzgojiti delovne navade in ga usposobiti za samostojnost, primerjal ključne značilnosti družinskih odnosnih slogov, ki otroku koristijo oziroma škodijo.

Tretje predavanje bo v soboto, **12. marca**. P. Christian Gostečnik bo govoril na temo *So res vsega krivi starši?*

Gostečnik je dekan Teološke fakultete v Ljubljani in redni profesor za psihologijo religije, pastoralno psihologijo in zakonsko in družinsko terapijo. Doktoriral je iz klinične psihologije, teologije in psihologije. Je ustanovitelj Frančiškanskega družinskega centra. Poleg številnih knjig, znanstvenih člankov, raziskav ter sodelovanja na simpozijih in kongresih doma in v tujini je razvil ino-

vativen psihoterapevtski pristop, imenovan relacijska družinska terapija.

Mladostništvo je obdobje, ko so na preizkusu tako starši kot mladostniki. To je namreč čas največjih čustvenih, miselnih, vedenjskih in predvsem telesnih ali organskih preobratov, zato mladostnik nujno potrebuje starše, pa če jih še tako zelo zavrača. Starši so v obdobju mladostnikovega razvoja pred temeljnimi izzivi, da mu pomagajo skozi to težko razvojno obdobje.

Niz predavanj bo **17. marca** sklenil Aldo Rupel. Njegov poseg nosi naslov *Od skrbi za vzgojo do ohranjanja psihofizične učinkovitosti*. Rupel je maturiral v Trstu na realni gimnaziji leta 1960. Diplomiral je v Rimu na Visoki šoli za telesno vzgojo in v Vidmu na Fakulteti za tuje jezike. Skoraj 30 let je poučeval na šolah vseh stopenj, nato je bil

odgovoren za goriški sedež Slorija. Strokovno se ukvarja s psihomotoriko in telesno govorico. Od otroštva je vključen v razne oblike družbenega življenja slovenske narodnostne skupnosti. Redno piše za revije in časopise. V prostem času se posveča pohodništvu, kajakaštvu, plavanju, teku, kotalkanju...

Ohranjanju duševne in telesne pripravljenosti je potrebno posvečati pozornost vse življenje, saj drži slovenski pregovor, ki pravi: "Vprašala bodo stara leta, kaj so delala mladostna". Že v otroštvu starši, šola in druge vzgojne ustanove skrbijo za celostni in vsestranski razvoj otroka in skušajo otroku privzgojiti delovne navade na različnih področjih. Z vzgojo in zgledom skušamo otrokom posredovati, kako je za ohranjanje dobrega počutja pomembno, da smo stalno telesno in duševno aktivni.

SSG / Abonmajska sezona v Gorici

Homo homini lupus!

Že v antiki so stari Rimljani modro ugotavljali, da je človek človeku volk. Žremo se, do kosti bi drugega oglodali, le da bi sami na kakšen način obstali, preživeli v tem svetu, v katerem je vse prazno, brezčutno, vrednote so vzele pot pod noge z beraško palico, nič nam ni več sveto. Vse delamo le v lastno korist in za lasten žep, kot nam z več kot zgovornim zgledom kažejo npr. nekateri grabežljivi podjetniki, ki brezvestno bogatijo na račun nemočnih delavcev, ali politiki, ki jim za skupno dobro sploh ni mar in so se do stolčka dokopali samo zato, ker jim le-ta obeta obilo cvenka. Ždi se, da je pred nami in okoli nas sama temina, iz katere se še dolgo ne bomo izkopal. Vse nas teži k tlom. Ne vidimo svetle reziče, ki bi nas popeljala iz teh zadržljivih sten, v katere smo tesno ukleščeni. V daljavi pa slutimo požrešne volkove, ki strežejo po našem življenju. V tej apokaliptični viziji nam ni več do boja, nimamo več moči zanj, zato se v brezupnosti na milost in ne milost predamo in samo čakamo, kdaj nas bodo te zverine raztrgale. V taki situaciji se znajde protagonist izredno mračne, moreče predsta-

ve *Pes, noč in nož*, ki jo je napisal sodobni nemški avtor Marius von Mayenburg. V slovenski jezik je dramski tekst z elementi absurda in na trenutke prebliski zelo črnega humorja poslovenil Štefan Vevar. Slovensko praznovanje je v režiji Matjaža Fariča predstavilo Slovensko stalno gledališče, 14. in 15. januarja v mali dvorani Kulturnega doma. Goriški abonenti pa so si predstavo ogledali v ponedeljek, 1. februarja 2016, na velikem odru Kulturnega centra Lojze Bratuž. Ker je bila predstava namenjena malemu odru, bi morala na njem tudi ostati, že zaradi vsebine same in postavitvenega koncepta, ki gotovo sodi v okvir predstave za ožji, "izbran" krog gledalcev, željnih novitet. Uvrstiti jo v splošen abonma za Gorico ni bila ravno preveč modra poteza, saj je nekaj gledalcev zapustilo dvorano pred koncem predstave, kar gotovo ni dobra reklama za že tako zdesetkano število abonentov v Gorici. Njihov osip se je z leti večal tudi zaradi neprav posrečenega izbora abonmajskih predstav. Protagonist te drame med absurdom in sanjskimi ali morda predsmrtnimi blodnjami je gospod M (igra ga mladi igralec Tadej Pišek),

ki se po avgustovski večerji s prijatelji, na kateri je jedel školjke (v avgustu so te baje strupene, ker filtrirajo vso morskoumazanijo), znajde sam v nekem tujem kraju, v izpraznjem mestu, kjer je peščica preživelih zelo lačna. Bolečina, ki jo povzroča lakota, jih si-

ta nosilni steber igralskega ansambla SSG, lahko zatrdimo, da smo ga vajeni videti v veliko bolj dovršenih, učinkovitih, karakterno močnih in poglobljenih upodobitvah dramskih likov. V predstavi pravzaprav najbolj učinkovito delujeta scena z visokimi tesni-

li v "kanibalizem": žrejo drug drugega. Vsak nosi s seboj nož, da bo ob prvi priložnosti zaklal sočloveka in ga s slastjo pojedel. Po praznih ulicah se plazijo kot grozeče sence z rezilom v rokah. Medtem ko zunaj mesta tulijo volkovi in silijo vanje, da bi se še sami pogostili. Te like preživelih, ki so si drug drugemu podobni, sta posebej Tina Gunzek in Vladimir Jurc. Še posebno za Jurca, ki je že dolga le-

mi stenami in v senca in srce tesnobno udarjajoč zvok, po zamisli režiserja Fariča. Kostumi Sanje Grčić se skladajo s prikazanim, nekakšni mesarski predpasniki pa vzbujajo pravi gnev. Ali je na tem našem ubogem svetu res tako grozno, da moramo tako duhumorno dogajanje gledati tudi na odru in odhajati iz dvorane brez kančka upanja?

SCGV EMIL KOMEL in ARSATIELER

vlijudno vabita na spominski večer

"Silvanu ... z ljubĚznijo"
glasbeni poklon dragemu ravnatelju

na večeru bo tudi podelitev štipendij iz Sklada "Silvan Kerševan" mladim perspektivnim učencem SCGV Emil Komel

nedelja, 21. februar 2016, ob 18. uri
Kulturni center Lojze Bratuž, GoricaZ dragocenim sodelavcem in odbornikom
HILARIJEM LAVRENČIČEM

se ob prejetju priznanja
ob slovenskem kulturnem prazniku 2016
veselijo vsi pri Kulturnem centru Lojze Bratuž
in mu želijo še veliko uspehov in zadoščenj
na bogati ustvarjalni poti

Goriški vrtljak / Abonma Mali in Veliki polžek Dve različni predstavi o drugačnosti

Goriški vrtljak si je v predprazničnih in božičnih ter novoletnih dneh privoščil kar precej oddiha. H goriškim šolarjem se je vrnil ob koncu januarja, ko je v veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž, ki je organizator te abonmajske gledališke sezone za otroke – prihodnje leto bo jubilejna, dvajseta! -, povabil malčke iz vrtcev in prvo ter drugošolčke iz večstopenjskih šol goriškega in doberdopskega ravnateljstva, pa še otroke iz špestrske dvojezične šole. Prav lepo je bilo gledati dvorano polno nasmejanih navihancev! Na prvi ponovitvi, v četrtek, 28. januarja 2016, so v prvih vrstah sedeli tudi malčki, ki obiskujejo slovenske jasli Tika-Taka v Gorici. Zelo mirno in radovedno so zrlji na oder, na katerem je pevka in igralka Mojca Robič, sicer diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok in plesalka, ki zna s sproščenim pristopom pridobiti pozornost in naklonjenost otrok, bila protagonistka otroškega muzikala *Mojčin lepi svet*. Ko dežuje, se deklica Mojca prav nič ne dolgočasi. Odpre dežnik in jo mahne ven, v naravo. Tam spozna ljubke živalice: velikousto žabo Justo, počasno želvo Jasno, mnogonogega pajka Gogija in marljivo mravljico Ivo. Vsak ji potoži svoje težave. Ničče od njih ni zadovoljen sam s sabo. Vsak vidi na sebi le napake. A Mojca jih zna vse potolažiti s svojo prijaznostjo in jasno besedo o tem, da je svet lep prav zato, ker je tako raznolik. Zato se še same prepričajo o tem in veselo zaplešejo na prazniku, ki so ga same priredile, da bi se povesele ob pridobljenih prijateljstvih. Muzikal s toplim, modrim sporočilom je poln glasbe in spevnih pesmic ter razgiban s poskočnimi plesnimi ko-

raki. Z Mojco Robič nastopajo tudi njeni mladi, gibčni učenci iz plesne šole Spin. Glasbena predstava z živahnim ritmom takoj pritegne in navduši otroke, ki se v dogajanje še posebno vživijo, če so jim znane pesmice Mojce Robič. Izkazalo se je, da malčki iz naših vrtcev zelo dobro poznajo njen repertoar, saj so vneto spremljali glasbeno predstavo, ki ima zelo pisano in privlačno odsko podobo, in z navdušenjem peli skupaj s pevko. Abonenti Velikega polžka, učenci

od tretjega do petega razreda osnovne šole, pa so se v petek, 29. januarja 2016, prepustili morskim valovom in skupaj z junakom predstave Guliverjem in njegovimi mornarji doživeli brodolom in hkrati dve neverjetni pustolovščini: pristanek na otoku Liliput, med pritlikavimi ljudmi, in na drugem, med velikani. Ti dve Guliverjevi dogodivščini je namreč avtorica predstave *Guliver*, Beograjčanka Anđelka Nikolić, tudi režiserka predstave, izbrala iz znanega satirično-utopičnega romana *Guliver*, ki ga je napisal an-

gleško-irski pisatelj Jonathan Swift in ga navadno radi prebirajo otroci, ker jih popelje na bogata domišljajska obzorja. Kot pravi Guliver, ki ga vsi v domačem kraju imajo za čudaka, vse je odvisno od tega, iz katere perspektive gledaš. Predstava je nastala v letošnji sezoni in je koprodukcija Gledališča Koper in Italijanske drame HNK Ivana pl. Zajca z Reke, ki je tako prvič sodelovala s slovensko koprsko gledališko hišo. Predstava ima sicer dve odski različici: slovensko in italijansko. V prvi, ki so si jo ogledali naši učenci, poteka vse dogajanje v slovensčini, le ob koncu je nekaj italijanskih besed, prav zato, da bi slovenski otroci v Sloveniji seveda - slišali, kako zveni italijanski jezik, in se mimogrede naučili nekaj besed. Italijan-

ljudi, spoznava različne jezike in tudi boljši svet. V vsakem oziru je predstava *Guliver*, pri kateri se je pod prevod in dramaturško obdelavo podpisal Miha Trefalt in je prepletena z učinkovito glasbo Mirka Vuksanovića, pravega mojstra glasbenih gledaliških kulis, in s koreografskimi koraki Siniše Bukinaca - posebno slikoviti so tisti na ladji, ki jo premetavajo valovi - zelo dobro in domiselno stkana. Premišljeno in funkcionalno so izdelani živobarvni kostumi Mateje Čibeji, ki se z majhnimi detajli spremenijo in tako uokvirijo kraj dogajanja. Posebno posrečeni so scenski elementi z velikim zemljevidom sveta v ozadju. Zanimive in premišljeno dognane so scenske rešitve, ki brez vsakršnih tehničnih "vragolij" ponazarjajo svet Liliputa in velikanov. V slovenski uprizoritvi *Guliver* zaživi v prepričljivi in privlačni igri Igorja Štamulaka. Zraven njega se v različnih vlogah zelo posrečeno pojavljajo Elena Brumini, Tjaša Hrovat, Miriam Monica in Bruno Nacinovich, ki je v italijanski različici *Guliver*, in Gorazd Žilavec, ki s svojo izrazito, hudo mušno mimiko izzove smeh mladih gledalcev predvsem kot najstniški Guliverjev sin, ki so mu deveta briga vsa očetova potovanja. Zelo dobro pripravljena predstava, ki potrjuje, kako so pomembna sodelovanja med gledališči, tudi med tujimi, ki tako prevetirijo svoje delovanje, je povsem navdušila tudi naše abonente Goriškega vrtljaka in gotovo osvojila še učiteljski kader, ki jih vselej spremlja.

Pred vsako predstavo oz. ponovitvijo je predstavnica KCLB Tamara Kosič nagovorila mlado občinstvo in s "pomočniki" ponovila pravila obnašanja v gledališču in na kratko spregovorila o predstavi ter vsem zaželela lep ogled. Ob koncu pa je vsaki šoli izročila vprašalnik z vprašanji o uprizoritvi, ki ga bodo otroci izpolnili in tako izrazili svoje mnenje o ogledanem. **IK**

danjega življenja. Z njimi je med drugim sodelovala pri skupinski razstavi v Milanu, ki jo je organiziral sam sultanat, in na Expoju. Številne obiskovalce naše galerije je v imenu društva Ars pozdravila Francka Žgavec; umetnici je zaželela, da bi še veliko potovala (v kratkem se odpravlja v Islandijo). O fotografiji je nekaj povedal Giorgio Stabon, ki ji je tudi pomagal pripraviti izbor. V imenu goriškega župana Romolija pa je prinesel prisrčen pozdrav predsednik občinskega sveta Rinaldo Roldo. Fotografinja se je za podporo zahvalila društvu in družini, ki ji stoji ob strani tudi v njenih umetniških snovanjih.

danjega življenja. Z njimi je med drugim sodelovala pri skupinski razstavi v Milanu, ki jo je organiziral sam sultanat, in na Expoju. Številne obiskovalce naše galerije je v imenu društva Ars pozdravila Francka Žgavec; umetnici je zaželela, da bi še veliko potovala (v kratkem se odpravlja v Islandijo). O fotografiji je nekaj povedal Giorgio Stabon, ki ji je tudi pomagal pripraviti izbor. V imenu goriškega župana Romolija pa je prinesel prisrčen pozdrav predsednik občinskega sveta Rinaldo Roldo. Fotografinja se je za podporo zahvalila društvu in družini, ki ji stoji ob strani tudi v njenih umetniških snovanjih.

danjega življenja. Z njimi je med drugim sodelovala pri skupinski razstavi v Milanu, ki jo je organiziral sam sultanat, in na Expoju. Številne obiskovalce naše galerije je v imenu društva Ars pozdravila Francka Žgavec; umetnici je zaželela, da bi še veliko potovala (v kratkem se odpravlja v Islandijo). O fotografiji je nekaj povedal Giorgio Stabon, ki ji je tudi pomagal pripraviti izbor. V imenu goriškega župana Romolija pa je prinesel prisrčen pozdrav predsednik občinskega sveta Rinaldo Roldo. Fotografinja se je za podporo zahvalila društvu in družini, ki ji stoji ob strani tudi v njenih umetniških snovanjih.

GALERIJA ARS Fotografinja Selina Bressan

Čar utrinkov iz arabskega sultanata

Dne 5. februarja je galerijo Ars na Travniku proti večeru napolnila vesela družina (tudi našemljenih) udeležencev odprtja fotografske razstave, ki jo je organiziral fotoklub iz Ločnika. Do prvih dni marca bo na ogled lepo število fotografij srednje velikosti Seline Bressan, članice omenjenega kluba, ki je v sultanatu Oman v jugoahodni Aziji ujela v objektiv čudovite posnetke očarljive arhitekture, zgornjih portretov in vsak-

Kulturni center
Lojze Bratuž

Kroček
Anton Gregorič

SREČANJA POD LIPAMI

Gost večera mariborski nadškof metropolit
msgr. Alojzij Cvikel

Večer bo vodil g. Franček Bertolini

Četrtek, 18. februarja 2016, ob 20. uri
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

izvirni slovenski muzikal

Cvetje v jeseni

po povesti Ivana Tavčarja

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
NEDELJA, 28. FEBRUARJA 2016, OB 16. URI

Rezervacije možne vsak dan od 8.30 do 12.30
tel. 0039 0481 531445 – e-mail: info@centerbratuz.org
www.centerbratuz.org

Obvestila

KD Sabotin vabi v Štmaver na praznovanje sv. Valentina. Letos se bo začelo že v petek, 12. februarja, s turnirjem v briškoli od 20.30 dalje v društvenih prostorih, v soboto, 13. februarja, ob 20.30 bosta nastop moškega pevskega zbora in zanimiva predstavitev potovanja po Japonski vaščanke Slavice Radinja. Praznovanje se bo nadaljevalo v nedeljo, 14. februarja, z odprtjem kioskov ob 10. uri in s slovesno mašo ob 14. uri. Vsi toplo vabljeni!

Srečanja z avtorji v sovojenjski knjižnici: v torek, 16. februarja, ob 18. uri bo ob prisotnosti avtorja Danijela Čotarja in ilustratorja Mateja Susiča potekala predstavitev knjige *Ptičje kvatre*, ki je izšla pri GMD; v torek, 1. marca, pa bo Barbara Žetko, avtorica knjige *Sedem mostov* po prstih, ki je izšla pri ZTT, predstavila svoje izkušnje s tapkanjem.

V Katoliški knjigarni v Gorici bo v četrtek, 25. februarja 2016, ob 10. uri gost srečanja ob skodelici kave Jasna Tuta, ki bo v pogovoru z Jurijem Paljkom predstavila svojo knjigo *Moj svet sredi oceana*.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja na dan žena 8. marca tradicionalno srečanje z izletom v Pordenon za ogled vrtnarskega sejma. Prvi avtobus bo odpeljal ob 12. uri iz Gorice s trga Medaglie d'oro / z Goriščka, nato s postanki pri vagi blizu pevskega mosta, v Podgori pri telovadnici, v Štandrežu pri lekarni in na Pilošču. Drugi avtobus bo odpeljal ob 12. uri iz Jamelj, nato s postanki v Doberdolu, na Poljanah, in Sovodnjah pri cerkvi in lekarni ter v Štandrežu na Pilošču. Vpisujejo po tel. št.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja v soboto, 13. februarja, krajšo ekurzijo za obisk in ogled spomenika na Cerju nad Mirnom. Odhod z lastnimi sredstvi ob 14. uri v Mirnu na parkirišču tržnice. Obvezna prijava do konca januarja. Po obisku bo valentinovo večerno srečanje udeležencev. Vpisujejo po tel. št.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVUTZC s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št.

0481 532163 ali 0481 547569.

Profesorica slovenščine išče delo (tudi inštrukcije, učna pomoč in varstvo otrok). Tel. št. 00386 41 256240.

Zanesljiva in izkušena gospa pomaga pri likanju in čiščenju stanovanja. Tel. št. 00386 40153213.

20-letna študentka z izkušnjami nudi lekcije slovenščine, angleščine, nemščine ter varstvo otrok. Tel.: 00386 31 478807.

Urejena gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31 449311.

Resna gospa s petnajstletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam tudi 24 ur na dan. Tel. št. 00386 40 484339.

40-letna mati z večletnimi izkušnjami in znanjem italijanščine nudi dnevno nego starejšim na domu (ne 24 ur dnevno) ali pomoč pri gospodinjstvih delih in kuhanju. Tel. 00386 41 729548.

Darovi

Ob nabirki za katoliški tisk, za Novi glas: župnija Pevma-Štmaver 100,00 evrov; župnija Jazbine-Subida 65 evrov.

Za Novi glas: C. G. 40 evrov.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 12.2.2016 do 18.2.2016)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 12. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 14. februarja, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchigi): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in ziljskem narečju.

Ponedeljek, 15. februarja (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Novice iz naših krajev - Obvestila in večerni vic.

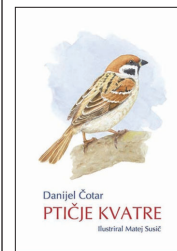
Torek, 16. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 17. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Primorski begunci v Prekmurju II. del - Izbor melodij.

Četrtek, 18. februarja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila in večerni vic.

OBČINA SOVODNJE OB SOČI
v sodelovanju z GMD in s Katoliško knjigarno

vabi na predstavitev knjige

PTIČJE KVATRE

o njej bosta govorila
avtor **Danijel Čotar** in ilustrator **Matej Susič**

torek, 16. februarja 2016, ob 18. uri
sovojenjska knjižnica

pod pokroviteljstvom Fundacije Cassa di Risparmio di Gorizia

Pomembno obvestilo

V Sovodnjah so trije naši naročniki 8. januarja letos plačali naročnino za Novi glas. Pošta nam je naročnine sicer posredovala, izgubila pa je imena in naslove naročnikov. Prosimo vse, ki ste naročnino plačali na ta dan na pošti v Sovodnjah, da nam to sporočite po telefonu na št. 0481 533177. Naročnikom se za nevednost, ki je sami nismo zakrivil, iskreno opravičujemo!

Uprava Novega glasa

S 1. strani

“... pustita nam rože ...”

Že sam zelo pomenljiv naslov prireditve “... pustita nam rože po našim sadit...” je stih, izvzet iz ene izmed njegovih pesmi in vsebuje vse to, za kar se že stoletja borijo ljudje v teh dolinah, da bi bila dokončno priznana njihova slovenska narodnost, za katero se morajo še zmeraj boriti, še posebno v Reziji, kot je povedal slavnostni govornik na sobotni slovesnosti, Sandro Quaglia, predstavnik mlajše generacije kulturnikov iz tega zakotnega hribovskega kraja, ki je zemljepisno tako blizu matični

zrijanski kulturni delavci potrebujejo moralne pomoči in strukturne podpore”, je zatrdil Quaglia.

Da bi bil konec malce svetlejši, je prebral tri kratke pesmi rezijanske pesnice Silvane Paletti. Ob veznem tekstu, ki ga je jasno, v skrbi za čim lepšo izgovarjavo podajala Emma Gollés, članica Beneškega gledališča, in suvereno obvladala prizorišče, so se zvrstile vsebinsko lirске pesmi in globoke misli Alda Klodiča. Posamezno ali skupaj so jih občuteno interpretirali recitatorji iz Beneškega gle-

delo, pa tudi spodbuda za nadaljnja prizadevanja v korist naši narodni skupnosti, je dejala predsednica strokovne komisije prof.

delo, pa tudi spodbuda za nadaljnja prizadevanja v korist naši narodni skupnosti, je dejala predsednica strokovne komisije prof.

Foto dpt

domovini, a hkrati tudi tako daleč. Dolino s Slovenijo, točneje z Bovškim kotom, povezuje namreč zelo slaba pot, ki je prevozna le v poletnih mesecih! Prav zato tudi to otežuje kulturne in gospodarske stike. “O današnji situaciji v Reziji se tudi v naši manjšini ve in govori zelo malo”, je dejal Quaglia. Zato je v svojem nagovoru spregovoril o domačem kraju, kjer živi le tisoč prebivalcev. Tu govorijo rezijanščino. Žal, narečje uporabljajo le priletni ljudje in zelo majhni otroci, “med šolarji in mladimi ga redko slišimo”, je poudaril Quaglia, čeprav ga razumejo. Rezijani niso bili deležni zakonske zaščite kot jezikovna manjšina, zato niso mogli osvojiti slovensčine in razviti slovenske narodne zavesti. Ob razglasitvi zaščitnih zakonov je bila tudi rezijanska občina formalno vključena v slovensko manjšino. Danes se del prebivalstva Rezije prepozna kot del slovenskega življa v Italiji, del pa to popolnoma zanika in trdi, da so Rezijani, kot tudi njihov jezik, nekaj posebnega, morda ruskega porekla ali celo poseben narod. Vse to povzročajo veliko trenj in narodnozavedni Slovenci so še vedno tarča napadov. Nič ni pomagalo niti to, da je pred leti občina Rezija organizirala dva strokovna posveta o rezijanščini in so ob tem izšle tudi nekatere publikacije. Tudi pouk je tu potekal zmeraj samo v italijanščini. Le ena sama učna ura na teden je namenjena rezijanskemu narečju, in še to vodijo nestrokovnjaki. Prav šola bi veliko pripomogla k ohranitvi domačega jezika, pa tudi Cerkev oz. videmska nadškofija bi lahko tudi mnogo naredila, če bi poslala v Rezijo slovenskega ali vsaj dvojezičnega župnika. V cerkvi namreč že dolgo let ni več duhovnikov, ki bi obvladali slovenski jezik. Z grenkobo Quaglia ugotavlja, da rezijansko narečje izginja in bo zmeraj slabše, če bo še trajalo tako stanje. V teh vaseh bodo govorili čez čas le italijansko. Edina možnost, da bi ohranili narečje, je to, da bi slovenski knjižni jezik poučevali v šoli. Tako bi lahko preko le-tega našli pot do svojega narečja. “Re-

dališča in Gledališke skupine dvojezične šole, zapeli pa otroški zbor Mali lujerji in pevci zbora Fajnabanda ob orkestrski spremljavi Malega orkestra pod vodstvom Davida Klodiča. Iz njihovega izvajanja se je začutilo utripajoče srce Benečije, ki želi ohranjati svoje šege in navade, ki koreninijo v preteklosti, in še nadalje izpričevati, da tudi tu od nekda živi slovenski človek. Ta žuboreči potok, ki ima izvir v Klodičevi ustvarjalni globini, ki sega v ljudsko izročilo, se je zliil v mogočen slap, ko so nastopajoči izvedli njegovo glasbeno pravljico *Kraljica Vida*. Eno izmed njegovih zadnjih stvaritev je prav uglašitev te znane ljudske povesti o Kraljici Vidi, ki se je zatekla v Landarsko jamo in s svojim pogumom in veliko ljubeznijo do svojih beneških ljudi prelisčila samega Atilo, ki je oblegal dolino. Pri uresničitvi tega uprizoritvenega podviga, ki je dobil podobo gledališko-plesnega prizora, sta sodelovala sopranistka Mojca Milič in basist Goran Ruzzier.

delo, pa tudi spodbuda za nadaljnja prizadevanja v korist naši narodni skupnosti, je dejala predsednica strokovne komisije prof.

Sandro Quaglia

Mojca Milič

Nataša Paulin, ki je z ostalimi člani, Jelko Cvelbar, Martino Kafol, Riccardom Ruttarjem, Lucio Trusgnach in Franko Žgavec izbrala med predlaganimi dvanajstimi nominiranci tri. Letošnji dobitniki priznanj so režiser Igor Pison, glasbenik in pevovodja Hilarij Lavrenčič ter likovni umetnik Deziderij Švara, edini navzoč na pode-

O Dezideriju Švari pa je zapisano tudi: “Deziderij Švara ima za seboj dolgo slikarsko pot, ki se je nagrajevala ciklično vse do sedanjega rezultata, – kot je zapisal kritik Claudio H. Martelli – ‘mojstrsko doseže nivo ravnovesja med tem, kar vidi z očesom, tistim, kar čuti njegova duša, in onim, kar ima v mislih njegov um’.../Šest desetletij dolga ustvarjalna pot razkrija slikarjevo neutrudno likovno raziskovanje in odkrivanje umetnosti, v potrditev notranje resnice ob osebnem zorenju in dozorevanju. V samoizpovedovanju skoz umetnost slikar izžareva epopejo nekega z eksistenčnimi krizami prežetega življenja in osebnega prepričanja, njegovo umetniško izpovedno izražanje sublimira v harmonično trajnost zaradi neposrednosti, intime in iskrenosti sporočila”. Medtem ko je občinstvo poslušalo utemeljive, so se na platnu na dnu odra zvrščali utrinki iz ustvarjalnega dela nagrajencev.

V dvorani je sedela vrsta uglednih gostov, med katerimi naj omenimo generalno konzulko Republike Slovenije Ingrid Sergaš, konzulko Eliško Kernič Žmavc, senatorko Tamaro Blažina, deželnega svetnika SSK Igorja Gabrova in vse tri slovenske župane iz Goriške, Franko Padovan (Števerjan), Alenko Florenin (Sovodnje ob Soči) in Fabia Vizintina (Doberdob).

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Deziderij Švara, Rudi Pavšič, Walter Bandelj in Nataša Paulin

Oblečena v stiliziran kostum, sta s svojima polnima glasovoma oživila protagonist, neustrašno in modro kraljico Vido in groznega, a navsezadnje tudi malce naivnega Atilo. Bučen, dolgotrajen aplavz publike, ki sicer ni napolnila vseh razpoložljivih sedežev goriškega Kulturnega doma, je bil jasen dokaz, da so se mali in veliki izvajalci zelo potrudili in pripra-

litvi. Za Pisona in Lavrenčiča sta diplomu in skulpturo, delo Andreja Pisanija, ki ima na stiliziranem listu trto – motiv, ki ga najdemo na rjuhah, v okrasnih kovanih mrežah in na slovenskih skrinjah – simbol rasti in obroditve, sta iz rok predsednikov SSO in SKGZ, Walterja Bandlja in Rudija Pavšiča, prevzela Breda Pahor, predsednica Upravnega odbora

Slovenskega stalnega gledališča, in Lavrenčičev sin Aleš.

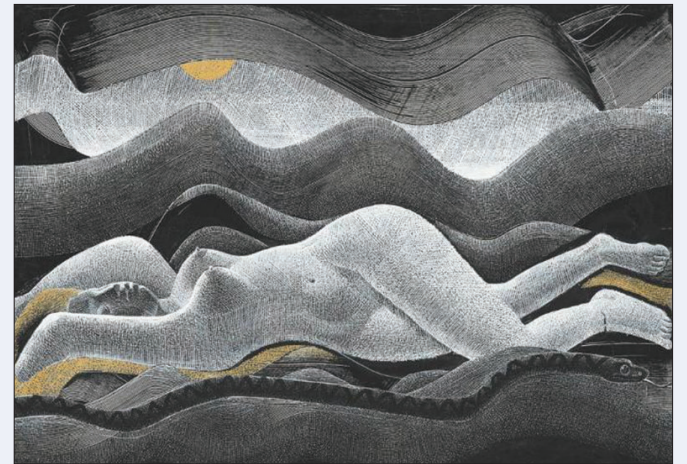
V utemeljivem priznanju Igorju Pisonu piše: “Igor Pison je predstavnik mlajše generacije tržiških Slovencev, tridesetletnikov. V svojem delu dokazuje vsestransko navezanost in usidranost v okolju, v katerem je fizično in intelektualno zrasel, istočasno je pa z dejanji, izbirami in razbremenjenostjo mlajšega človeka odkrival svet, si nabiral izkušnje in znanja v duhu svetovljanskosti, ki se v njegovem primeru dokazuje v usmerjenosti v srednjeevropski in nemški prostor. /.../

O Hilariju Lavrenčiču pa so zapisali med drugim: “Hilarij Lavrenčič je bil že od majhnega povezan z glasbo. /.../ Poklicno deluje kot korepetitor v tržiškem opernem gledališču, dejaven pa je tudi na pedagoškem področju, kjer je s svojim znanjem pripomogel h glasbeni izobrazbi marsikaterega danes uveljavljenega glasbenika, skladatelja in dirigenta. /.../ Leta 1985 je prevzel vodstvo domačega zbora Hrast, s tem sestavom pa je na zgleden način pokazal, do kod lahko seže delo vrhunskega zborovodje: s premišljeno izbiro programov, delom na vokalni tehniki in občutljivo interpretacijo je Hilarij Lavrenčič povzdignil zbor Hrast na evropski nivo. /.../ Take rezultate pa lahko doseže le človek, ki stremi po doživljanju pevske lepote in deli svoj umetniški plamen s pevci”.

Kratke

Alenko Sottler nagradilo združenje ameriških ilustratorjev

Združenje ameriških ilustratorjev (Society of Illustrators) je Alenki Sottler podelilo zlato medaljo za knjižno ilustracijo Evridike v pesnitvi Bine Štampe Žmavc. Ilustracija bo na ogled na letni

razstavi Muzeja ameriške ilustracije pri omenjenem združenju. Razstavili bodo 400 najboljših del s področja ilustracije in animacije.

Ilustratorkino delo je inovativno, vizualno vabljivo in risano z brezhibnim zaupanjem vase. Sottlerjeva je stilno sodobna in obenem verzirana poznavalka zgodovine vizualnih podob in podob moči, pomena in jasnosti, je o nagradi ustvarjalki zapisal profesor s kolumbijskega kolidža za umetnost in oblikovanje Walter King.

“V poetiki in vizionarnosti je danes Alenka Sottler med največjimi interpreti sodobne likovne ustvarjalnosti, kar slovenska umetnica pripoveduje s kompleksno in kultivirano igro asociacij, metafor in simbolov”, je zapisal profesor zgodovine mladinske književnosti na Univerzi v Vidmu Livio Sossi.

Strokovna žirija je pregledala nekaj tisoč prijavljenih del ilustratorjev, umetniških ustvarjalcev in oblikovalcev z vsega sveta. Originalna dela bodo predstavljena na treh ločenih razstavah. Prvi del, od 3. do 27. februarja, je namenjen kategoriji časopisne, revialne in knjižne ilustracije, kamor je uvrščena tudi Sottlerjeva. Najboljši s posameznih področij bodo prejeli medalje in certifikate; nagrajena dela bodo skupaj z izjavami avtorjev objavljena v prestižnem letnem katalogu.

Pesnitev Bine Štampe Žmavc Pesem za liro je izšla konec lanskega leta pri Založbi Pivec. V njej pesnica v svojskem ritmu in zanimivi zvočni podobi obnavlja klasični antični mit o Orfeju in Evridiki. Pesnitev je v angleščino prevedla Nada Grošelj.

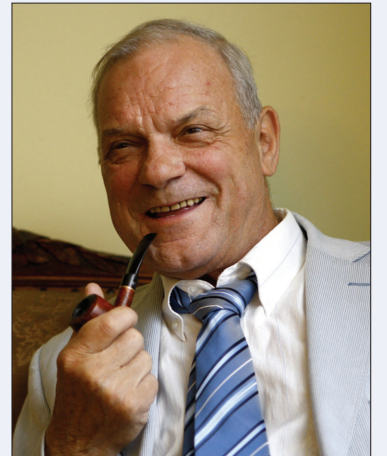
Umril je avtor besedil zimzelenih popevk Dušan Velkaverh

V 73. letu je 1. februarja umrl Dušan Velkaverh, avtor besedil številnih slovenskih zimzelenih melodij, kot so Dan ljubezni, Silvestrski poljub, Med iskrenimi ljudmi ali Mlade oči. Napisal je okoli 600 besedil, večinoma za slovenske skladatelje, pa tudi zasedbe, kot je Pepel in kri. Njegovo ime je bilo tesno povezano z razcvetom festivala Slovenska popevka, katerega glavni namen je bil spodbujanje domačih melodij s kakovostnimi besedili in dobro interpretacijo. Organiziralo ga je glasbeno uredništvo takratnega

Radia Ljubljana, pravilo festivala pa je bilo, da morajo biti vse pesmi slovenske. Na omenjenem festivalu je prvič sodeloval leta 1968 in v tandemu z Juretom Robežnikom prejel nagrado občinstva za skladbo Presenečenja v izvedbi Belih vran.

Največ besedil je Velkaverh napisal za popevke skladateljev, kot so Mojmir Sepe, Jože Privšek, Tadej Hrušovar in Robežnik. S Privškom sta ustvarila tudi eno najbolj priljubljenih prazničnih skladb, Silvestrski poljub. Med znanimi so tudi Pridi, dala ti bom cvet, Marie, ne piši pesmi več, Vsak je sam, Ljubljančanke, Zelene livade s teboj in Ljubi, ljubi, ljubi. Velkaverh se je pisanju besedil vedno posvečal le ljubiteljsko. Poklicno pot je začel leta 1961 kot novinar na Radiu Slovenija, nato se je čez deset let preselil na novoustanovljeno Založbo kaset in plošč RTV Slovenija. Skupaj z direktorjem založbe Robežnikom in sodelavci Ivom Umekom, Tomažem Tozonom, Andrejem Šifrerjem in drugimi so kmalu postali ena najuspešnejših glasbenih založb. Leta 1993 je ustanovil svojo založbo Corona. Leta 2002 se je upokojil.

Rodil se je v Georgetownu v Gvajani. Kmalu po njegovem rojstvu se je družina preselila v New York, potem pa v London, Beograd in na Reko. Leta 1956 so se z družino preselili v Slovenijo, najprej v Portorož, pozneje v Ljubljano.

Kratke

Prenovljeno Narodno galerijo je v štirih dneh obiskalo 27.000 ljudi

Ko so po treh letih prenove ponovno odprli celo Narodno galerijo, so med drugim vsi govorili o velikem obisku. Odprtja se je udeležilo kar 2000 ljudi, v naslednjih štirih dneh, na Dnevih odprtih vrat, pa so jih naštel še 25.000.

V tem času so prodali kar 900 publikacij 100 umetnin in 116 publikacij Prenova Narodnega doma.

Obiskovalci galerije so navdušeni, o čemer pričajo tudi zapisi v Knjigi vtisov. "Čudovito! Ponosna, da ima tudi Slovenija, Ljubljana svetovno galerijo". "Tako se dela na narodnem ponosu in zavesti in vsa čast ekipi, ki je izvedla obnovo!" "Človeka prime, da bi šel takoj po farbice". "Maja 2015 smo obiskali Louvre. Tudi Narodna galerija se lahko kosa z njim"!!!

Ljubljana je s prenovljeno Narodno galerijo ob prenovi Narodnega doma dobila tudi novo stalno zbirko. Ta je povezala doslej ločeni slovensko in evropsko zbirko.

Z modernizacijo prostorov v palači s konca 19. stoletja je Slovenija dobila sodoben muzej, ki ustreza visokim standardom za predstavljanje umetnosti. Celoten kompleks Narodne galerije, sestavljen iz treh stavb, ki so nastajale med letoma 1894 in 2001, obsega skoraj 13.000 kvadratnih metrov.

Stalni razstavi je namenjenih 3100 kvadratnih metrov površin. Nova stalna zbirka združuje 613 umetnin, njihovo število je, glede na prejšnjo slovensko in evropsko zbirko, za tretjino večje.

Prenova, ki je potekala med letoma 2012 in 2015, je stala 12,3 milijona evrov. Od tega je 85 odstotkov evropskih sredstev, 15 odstotkov je prispevalo ministrstvo za kulturo.

V Vili Vipolže je na ogled razstava del Tomaža Perka

Vila Vipolže bo slovenski kulturni praznik obeležila z odprtjem prve večje razstave po oktobrski stalni razstavi o zgodovini dvorca. Tokrat bo obiskovalcem do konca februarja na voljo izbor več kot dvajsetih del priznanega akademskega slikarja Tomaža Perka, med njimi tudi vili predhodno podarjena portreta briške kulturne ikone Alojza Gradnika.

"Njegov izraz izhaja iz človeka in je njemu samemu tudi namenjen. Perko gradi svoje slikarske teme na vsem razumljiv način. V tem bogatem ustvarjalnem obdobju je razvil specifičen tople kolorit, ki daje tudi notranjo toplino slikam. Zanj naslon na zlahtno preteklost pomeni iskanje določenih vzvišenih ciljev in morda tudi idealov, ki jih naša, vse bolj brezdušna sedanost, izgublja in zapravlja vse po vrsti v svojem neustavljivem procesu iskanja novega", je ob odprtju razstave o slikarju zapisal umetnostni zgodovinar Iztok Premrov.

Akademski slikar s svojimi deli bogati slovenski kulturni prostor že 45 let. Njegova dela so v številnih zbirkah, obenem pa je tudi eden redkih sodobnih predstavnikov sakralnega slikarstva.

Večkrat se je izpopolnjeval v tujini (Pariz, Amsterdam), razstavljal pa je med drugim v Torontu, Vancouveru, Stuttgartu, Hangzhou na Kitajskem, v mestu Brielle na Nizozemskem, v Dubrovniku in nazadnje z razstavo Zlati rez v Berlinu, Londonu in na Dunaju. V domovini je imel od prve razstave v Kamniku leta 1970 že več kot 70 samostojnih in skupinskih razstav. Za svoja dela je dobil številna priznanja in nagrade, med drugimi najvišji priznanji občin Kamnik in Cerknica.

Vila Vipolže po jesenskem odprtju postaja novo središče za kulturni turizem, razstave in dogodke v Brdih, pa tudi regijsko kulturno, izobraževalno in kongresno središče. Tokrat bo ponovno gostila slovenska kulturna imena, ki nacionalno kulturo in umetnost predstavljajo tako na slovenskih kot tujih tleh. Le nekaj več kot tri mesece po uradnem odprtju se že lahko pohvali z bogatim programom, ki zadovolji potrebe slehernega obiskovalca.

Slikarska razstava Tomaža Perka z naslovom Jagodni izbor, ki jo bodo odprli danes ob 16. uri, bo na ogled do 28. februarja. Odprtje bo spremljal tudi glasbeni program. Ob klavirski spremljavi Jelene Boljubaš bodo sopranistka Urška Arlič Gololičič, tenorist Aljaž Farasin ter baritonista Ivan Andres Arnšek in Marko Kobal popeljali na popotovanje med slovenske samospeve Vilharja, Ipavca in Simonitija ter med Verdijeve operne arije.

Osrednja Prešernova proslava v Ljubljani
Zdravljica je zazvenela
v različnih jezikih

Osrednja proslava na predvečer slovenskega kulturnega praznika, 8. t. m., je minila v duhu odpiranja novih umetniških interpretacij. Sedma kitica *Zdravljice* je bila predstavljena v več jezikih oziroma načinah izvedb. Sporočilo je pomenljivo preseglo slovenske meje. Nagradjenec Tone Partljič se je najprej v svojem slogu poslal iz aktualnih zadev, potem pa zresnil. V svojem slavnostnem nagovoru je opomnil, da tudi umetnika navdih lahko obišče kadarkoli, vedno mora biti pripravljen, a dodatka ni. Kritičen je bil do dojemanja komedije, ki nima mesta v treh

do cenjenih televizijskih serij. V čast mu je, da je bil z veliko Prešernovo nagrado vendarle nagradjen - komediograf.

Podelitev nagrad je ves čas spremljala sedma kitica *Zdravljice*. Režiser Mare Bulc je imel jasno poanto: kako sporočilo, slavljenje lepšega sveta, zveni v različnih jezikih in interpretacijah. Nastopili so Ali R Taha, Chris Eckman, Nagisa Moritoki, Katinka Dimkaroska, Damir Avdič, Pia Zemljič, Nadežda Tokareva in Natalija Morozova ter Irena Preda.

Prejemniki nagrad Prešernovega sklada skladatelj in zborovodja **Ambrož Čopi**, režiser **Ja-**

salka in performerka **Katarina Stegnar**, kot oba velika nagrajenca, pisatelj **Tone Partljič** in skladatelj **Ivo Petrič**, so pred izročitvijo priznanja o sebi in svojem delu spregovorili preko videov. To je utišalo marsikatero kritiko, da pri slovenskih podelitvah nagrad la-vreati sploh ne pridejo do besede. Povsem na koncu proslave so nagrajenci delili še svoje mnenje o *Zdravljici* in njenem

nagrado prejel za stvaritve in poustvaritve zadnjih dveh let, gledališki režiser Kica za režiji *Kafkovega Gradu* in *Cankarjevega Pohujšanja v dolini šenflorjanski*, slikar Aleksij Kobal za razstavi *Nocturno* in *Območje zajetja* v Obalnih galerijah Piran. Pesnica Lipuševa je bila nagrajena za pesniško zbirko *Kaj smo, ko smo*, kiparka Smerdujeva za razstavo *Skulpture v Murski Soboti*, igralka, plesalka in performerka Stegnarjeva pa za stvaritve zadnjih dveh let.

Predsednik Upravnega odbora Prešernovega sklada Janez Bogataj je ob tem opozoril, da je Prešernov dan, ki je hkrati državni praznik, v časih odprtih vprašanj, vsesplošne krize, nezadovoljstva in dvomov, še posebej nujen. Prešernove nagrade med drugim po Bogatajevem mnenju slavijo posameznika, ki je stopil iz povprečja in postavil pod vprašaj umetniško področje, na katerem deluje. Tudi to je v časih uniformiranosti mišljenja redko, čeprav za svobodo mišljenja nujen.

ko pojavila dvojnost, ki je po eni strani težila k predmetni resničnosti, po drugi h konstruktivistično zastavljeni abstraktni podobi. Slednje sicer sestavljajo prepoznavni deli človeškega telesa, vendar se tu generirajo povsem novi in samostojni dekorativni učinki, na pol poti med erotiko in grotesko. Lev Menaše ugotavlja, da ta dela "zaznamuje nemalokrat že kar manično natančna simetrija, ki človeške li-

ke na skrajni stopnji spreminja v robote ..." Ženska telesa, ki, razdeljena na dele in ponovno sestavljena, ustvarjajo vsakič drugačne geometrične kompozicije, pa Černigoja ne zanimajo zaradi njih samih. Po mnenju Petra Krečiča se jih poslužuje predvsem kot likovnih struktur, gradiva za novo celoto in ne kot metode reševanja likovnega problema figure. "Tega ne spremeni niti dejstvo, da je figura zelo učinkovita in kar neogibna likovna sestavina v kompozicijah, ki naj gledalce šokirajo, sprovcirajo in pretresejo. In provokacija je bila Černigoju vedno pri srcu. Ne zaradi nje same, pač pa zato, ker je z njo vsakič na novo postavljala gledalca pred vprašanja, ki so terjala od njega takšno ali drugačno opredelitev. Poglavitni cilj Černigojeve provokacije je bil prvotno v

tem, da bi občinstvo dojelo likovne zakonitosti 20. stoletja". Razstava na Gradu Kromberk bo odprta do konca februarja.

Prešernovi nagrajenci: Aleksij Kobal, Tone Partljič, Cvetka Lipuš, Katarina Stegnar, Mojca Smerdu, Janusz Kica, Ambrož Čopi in Ivo Petrič

slovenskih narodnih gledališčih, hkrati pa pod komedijo razumemo vse - od stand upa

nusz Kica, slikar Aleksij Kobal, pesnica Cvetka Lipuš, kiparka Mojca Smerdu ter igralka, ple-

sporočilu, ki je danes precej pod vprašajem. Skladatelj in zborovodja Čopi je

Razstava na Gradu Kromberk / Ob 30-letnici smrti velikega umetnika

Čar grafik Avgusta Černigoja

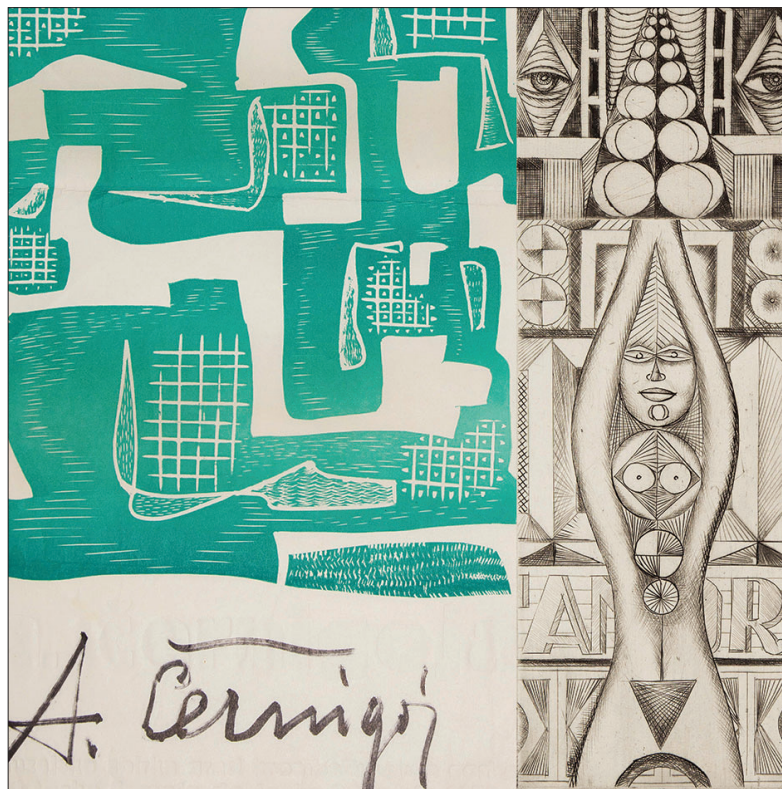
Na Gradu Kromberk so ob 30. obletnici smrti Avgusta Černigoja postavili na ogled manjšo razstavo njegovega grafik, ki so nastajale v daljšem časovnem razponu, od 50. do 70. let 20. stoletja. Umetniku, ki ga poznamo predvsem po najslavnejšem, konstruktivističnem obdobju, so se sicer poklonili s poznejšimi deli, v katerih pa ravno tako izstopajo avantgardne ideje, ki se jim ni nikoli odpovedal.

Likovni razvoj Avgusta Černigoja je bil v povojnih 50. letih zelo intenziven in raznolik. Kakor je zapisal Lev Menaše, se namreč pri njem, poleg klasičnih "zaporednih" ustvarjalnih obdobjih, srečujemo tudi z "vzporednimi". V takšno sodi obsežna serija grafik, ki so nastajale od 50. do 70. let 20. stoletja, na katerih prevladuje ženska figura.

Černigoj je ves čas ustvarjal v različnih grafičnih tehnikah, od zgodnjih ekspresionističnih lesorezov, preko konstruktivističnih linorezov, vse do poznejših jedkanic in suhih igel. V 50. letih se je začel, najprej v risbi, posvečati ženskemu aktu. Klasično človeško figuro je začel reducirati na osnovne poteze in razgrajevati na način postkubistične mrežne delitve. Telo je poenostavil skoraj do znaka, kar mu je odprlo celo vrsto novih kompozicijskih možnosti na temo ležeče in

sedeče ženske figure. V njegovem razvoju je, po besedah Petra Krečiča, nastopil trenutek, ko je njegov nekdanji konstruktivistični nazor spet lahko postal pobuden, vendar ne v prvotni obliki. "Če je v prejšnjih letih risal žensko figuro s kar se da koncent-

struktivnega simbola. Učinek shematičnosti je poudarjal bodisi z enopotezno risbo bodisi z močno poudarjeno debelo črno črto, tako da se figura v igri črnin in belin skoraj izgubi in se pred očmi pojavi uravnotežena dekorativna celota. Do sem vodi

triranim jezikom perorisbe ali risbe, je zdaj to lastnost ohranjal, le da je figuro povsem geometrično shematiziral prav do kon-

nešteto prehodov z risbami, akvareli in temperami žena pri mizi, v razgibanih notranjščinah ... " V Černigojevem izrazu se je ta-

Prejeli smo

Pismo uredništvu

Nekoliko nenavadno je, da poročilo o nekem dogodku uredništvo pospremi z izjavo gosta – udeleženca in da je ta izjava skoraj tako dolga kot poročilo samo. In prav to se je zgodilo s poročilom o občnem zboru Slovenske prosvete v zadnji številki Novega glasa.

Zal pa moram to izjavo dopolniti oziroma popraviti, ker bralca lahko zavaja. Predsednik SSO, Walter Bandelj namreč v svoji priložnostni izjavi trdi, da je Slovenska prosveta prejela za leto 2015 "dodatnih 80.000 evrov deželnih finančnih sredstev". V resnici je Slovenska prosveta doslej prejela samo redna sredstva kot primarna ustanova, ne pa še obljubljeni dodatni prispevek 78.269,25 evrov, ki ga bo porazdelila malim društvom, ki so vanjo včlanjena. Teža zneska, čeprav je za leto 2015, Dežela do danes še ni nakazala. Upam, da se bo ta znesek za leto 2016 tudi po zaslugi predsednika Walterja Bandlja povečal, saj v sklop t. i. malih društev spadajo po novem deželnem pravilniku tudi Zveza cerkvenih pevskih zborov, ki je zveza zborov, in ustanove, kot sta Radijski oder in Knjižnica Dušana Černeteta, katerih delokrog presega status "malega društva". Za druge koristne nasvete v izjavi se Walterju Bandlju najlepše zahvaljujem.

Marij Maver

Kratke

Študijska štipendija Albina Ločičnika za akademsko leto 2015/2016

Slovenska prosveta razpisuje že četrto leto študijske štipendije iz Sklada Albina Ločičnika v spomin na dobrotnika in zavednega Slovenca inž. Albina Ločičnika.

Štipendije so namenjene slovenskim univerzitetnim študentom in študentkam inženirstva s stalnim bivališčem v Furlaniji Julijski krajini, ki so se v študijskem letu 2015/16 vpisali na študij omenjene smeri. Prošnjam, ki jih je treba nasloviti na Slovensko prosveto, ul. Donizetti 3, 34133 Trst do 15. februarja 2016, je treba priložiti:

- kratak življenjepis (s podatki o dosedanjem šolanju in sodelovanju v slovenskih organizacijah)
- potrdilo o vpisu v prvi letnik oziroma potrdilo o opravljenih izpitih za naslednje letnike
- potrdilo ISEE

Predvidene so štiri štipendije: dve štipendiji po 500 evrov za študenta/tki prvega letnika in dve štipendiji po 1.200 evrov za študenta/tki naslednjih letnikov. Komisija bo ob enakih pogojih dala prednost študentom gradbene smeri.

Razpis je objavljen tudi na spletni strani Slovenske prosvete: www.slovenskaprosveta.org

Ženske upora: vloga žensk nekoč in v optiki izgradnje evropskega državljanstva

Na sedežu dežele FJK so na nedavni novinarski konferenci predstavili mednarodni projekt Ženske upora (Women of the resistance), namen katerega je poudariti pomen skupnega boja žensk za vrednote, ki jih danes prav zaradi njihove zasluge delimo evropski državljanji. Projekt je Evropska komisija zaupala Kulturno izobraževalnemu društvu PiNA, ki je vodilni partner projekta v sodelovanju s partnerji iz Italije in Hrvaške. Projekt Ženske upora temelji na zgodbi ženske, Tržačanke, Marie Antoniette Moro, ki je med 2. svetovno vojno opravljala delo bolničarke na meji med Italijo in nekdanjo Jugoslavijo. Zaradi soočanja s krivicami takratnega časa se je odločila za ukrepanje in za svojo odločitev tvegala življenje. Pred nekaj leti je njena hčerka odkrila materin dnevnik, na podlagi katerega nastaja dokumentarni film, ki bo premierno predstavljen na končnem dogodku projekta, ki bo 21. aprila v Trstu. Projekt je usmerjen predvsem k spodbujanju mladih k razmisleku o vrednotah, ki so takrat gnale ženske k aktivni drži. Partnerji projekta so tako razvili metodo, s katero od lanskega decembra dijakinjam in dijakom srednjih šol v Sloveniji, Italiji in Hrvaški na skupaj 60 delavnicah ponujajo iztočnico za razmislek o vlogi žensk v današnji družbi ter o potrebi po žrtvovanju in dediščini, ki so nam jo zapustile. Projekt podpira Evropska komisija preko programa Evropa za državljanje, s čimer je izpostavila pomembnost obravnavane tematike in vlogo žensk v optiki izgradnje evropskega državljanstva. V okviru projekta bo v kratkem izšel razpis za kratkometražne filme in eseje za mlade do 30. leta starosti, 4. marca pa bo v Vidmu potekala mednarodna konferenca, namenjena osvetlitvi problema odsotnosti teme vključevanja žensk in njihove vloge med vojno v uradnem zgodovinskepisu.

Katedra svetega Justa za postni čas 2016

V tem jubilejnim letu postna Katedra sv. Justa ponuja tržaški Cerkvi in mestu samemu priložnost za skupen razmislek o tematiki Božje usmiljenosti, ki jo moramo sprejeti in izvajati. Obravnavane tematike se bodo osredotočile predvsem na pričevanja, ki so nekaterim osebam spremenile življenje. V sredo, 17. februarja, bo igralka Claudia Koll pričevala na temo Usmiljeni Oče in nadobuden sin; teden zatem bo novinar Andrea Toriell predstavljal papeževo knjigo in spregovoril na temo Francišek in usmiljenje; v sredo, 2. marca, bo prof. Stefano Zamagni predaval o Usmiljenju in svetu dela: dva ločena svetova. Krščanska ponudba. V sredo, 9. marca, bo g. Oreste Benzi, ustanovitelj skupnosti Papeža Janeza XXII., imel sklepno predavanje letošnje postne Katedre z naslovom Dela usmiljenja. Vsa predavanja se bodo v stolnici sv. Justa začela ob 20.30.

DSI O knjigi Trst: umetnostni izraz ob nacionalnem vprašanju

Ali je bil Trst res kozmopolitsko mesto?

Nekoč je Winston Churchill, najbrž glede zagonetnega položaja na Bližnjem vzhodu, izjavil, da je to področje proizvedlo več zgodovine, kot jo lahko izkoristi.

To misel britanskega državnika je Aleksander Rojc na večeru DSI, na katerem so predstavili knjigo *Trst: umetnostni izraz ob nacionalnem vprašanju. Glasba, likovna in besedna umetnost ob slovensko-italijanski meji v drugi polovici XIX. stoletja do prihoda fašizma*, ki je svojčas nastala kot sad simpozija ob 100-letnici Glasbene matice in je nato v prenovljeni obliki izšla lani jeseni, prenesel na naš prostor. Dejansko se publikacija pogloblja v obdobje 19. stoletja tržaške zgodovine, da bi na podlagi različnih kulturnih in umetnostnih izhodišč predstavili bogato preteklost našega mesta, s posebnim ozirom na nastajajočo 'organiziranost' slovenske družbe, ki je ob prelomu stoletja vse do prve svetovne vojne dosegla svoj družbenogospodarski in po svoje tudi kulturni zenit. Okolje, v katerem se je naš živelj razvijal, se je oplajalo ob večkulturnem izročilu zalivskega mesta; na večeru DSI, ki je nastal v sodelovanju z Glasbeno matico, pa so gostje razmišljali predvsem o pojmu kozmopolitizma. To je izraz, ki ga nekateri radi pripisujejo tedanji podobi Trsta, slišati pa je bilo tudi, da se je taka družbena razsežnost po sili razmer udejanjala zaradi splošne koristi (v prvi vrsti gospodarske) kot pa v duhu nekega 'razsvetljskega humanizma'.

Uvodoma je na večeru, ki – kot je poudaril Sergij Pahor – je nastal na podlagi zamisli samega Rojca, urednika knjige, spregovorila predsednica Glasbene matice Milena Padovan. Izpostavila je kakovostno razsežnost monografije, ki temelji na "interdisciplinarnih vsebinah". Knjigo, ki jo je založila

GM ob sozaložništvu ljubljanskega SAZU-ja, so predstavili lani novembra na sedežu tržaške trgovinske zbornice ob moderiranju Masima Brayja, generalnega direktorja italijanskega inštituta Treccani in nekdanjega ministra. Gre za

ostala le privesek. Italijanski Trst se je v zadnjih letih v duhu novih spoznavnih dinamik približal izročilu slovenskih someščanov; Ljubljana pa je v istem razdobju svoj fokus glede nas čedalje ožala – je povedal.

Foto damij@

pomenljivo prisotnost za delo, ki izhaja v počastitev 100-letnice naše glasbene šole, zaradi visokega strokovnega in tematskega nivoja pa je preraslo v študijo o ključnem razdobju tržaške preteklosti.

Bojan Brezigar, ki je vodil večer DSI, je prav zato bil mnenja, da predstavlja knjiga "izredno bogastvo". Poudaril je zlasti tedanjo kozmopolitsko razsežnost tistega obdobja, ko so se različne kulture med sabo srečevale, nastajali so tudi problemi, a hkrati predvsem medsebojne bogatitve. Trst je bilo takrat mesto izredne kulture (za razliko od Gorice), kar je trajalo do prve svetovne vojne in tudi naprej. Sam Černigoj je namreč leta 1924 ne glede na fašistične megle zapustil Ljubljano in se preselil v Trst, saj je v zalivskem mestu čutil ugodnejše kulturne razmere. Odlika knjige je po Brezigarjevem mnenju tudi v tem, da je dvojezična. Ob njej bodo veliko novega spoznali italijanski bralci, a tudi slovenski. Grenko je ugotavljal, da je v matici domovini manjšina

Aleksander Rojc je najprej postavil pike na i v zvezi s sobivanjem različnih kultur. Misel, ki smo jo prej omenili glede potrebe po sobivanju zaradi družbenogospodarskih dejavnikov še prej kot iz potrebe po udejanjanju razsvetljskega humanizma, pripada ravno uredniku knjige: sobivanje pa je bilo vsekakor mogoče. Vrednost monografije je hkrati tudi v tem, da so slovenski in italijanski znanstveniki obravnavali temo brez zavajajočih narodnostnih predznakov in opredelili raje sovpadajoče vrednote takratnega časa (z njim se je strinjal tudi Miloš Budin, nekdanji podtajnik in sedanjí predsednik Gledališča Rossetti, ki je knjigo napisal spremeno besedo in ga je k pogovoru povabil predsednik DSI). Dejansko je bil Trst po sili razmer okno v svet in, kot je izpostavila Tatjana Rojc na podlagi svojega literarnokritičnega prispevka, tudi v slovenski svet vnesel nekatere tematike (zlasti zaradi vpetosti žensk v literarno okolje), ki jih Ljubljana še ni bila vajena.

Zgodovinski oris obdobja je na večeru DSI pripadal zgodovinarju Alekseju Kalcu. Zaustavil se je predvsem pri odnosu med italijansko in slovensko narodno skupnostjo, ki sta v tedanjem postromantičnem obdobju kovali svoj narodni čut (Italijani so ta proces začeli pred nami). Med Slovenci je bil občutek pripadnosti najprej omejen na ožji krog intelektualcev, proti koncu 19. stoletja pa je postajal trdnější med pripadniki različnih slojev, kljub temu da je bila asimilacija Slovencev (zlasti široke množice, ki je v Trst zaradi službenih razlogov prihajala iz zaledja) močna. Slovenci in Italijani so se v tedanjem habsburškem državnem aparatu razlikovali v zvezi s položajnimi strategijami: Italijani so bili strnjeni v kopico številčno skromne, sicer močne organizacije in zasedali položaje znotraj krajevne uprave, Slovenci smo bili kapilarno prisotni in dejavni na področju (v Trstu in okolici je na prelomu stoletja delovalo okrog 300 organizacij!) ter bili dokaj dobro zastopani v državnih službah. Občutek obrambe pa je bil med Slovenci vselej prisoten, Itali-

jani pa se niso zatekali na okope. Kalčev pogled je bil v tem vidiku drugačen od Brezigarjevega: zgodovinar je kozmopolitski duh raje uokviril v manj idealno in bolj konfliktualno danost. Govor je bil tudi o glasbi. Izvedeli smo – kot je poudaril Rojc –, da je na tedanji glasbeni šoli (nastala je namreč leta 1908 po zgledu ljubljanske GM) poučevalo veliko število čeških glasbenikov, ki so pripadali močni tržaški češki skupnosti. Didaktični domet takratne šole se je ohranil tudi naprej, saj je veliko slovenskih izšolanih glasbenikov, ki so se po prvi svetovni vojni odpravili na emigrantsko pot v Slovenijo, močno prispevalo k razmahu glasbene kulture v naši matici domovini. Naj še omenimo avtorje strokovnih zapisov. To so: Aleksander Rojc, Borut Klabjan, Miloš Budin, Aleksej Kalc, Salvator Žitko, Tatjana Rojc, Cristina Benussi, Milček Komelj, Donata Levi, Stefano Bianchi, Stanislav Tuksar in Ivano Cavallini.

IG

S 5. strani

Pred nami so ...

Razumem ga, da naskakuje nov mandat v parlamentu in je v tej temi uvidel zmagovitega konja, v stranki ga podpira načelnik DS v občinskem svetu Toncelli. Na križ so postavili samega miljskega župana Nesladka, ki se ni znal opredeliti. Nekateri v DS izsiljujejo stališča, ki jih stranka dejansko ni osvojila. Naj spomnim, da je sama DS v deželnem svetu dvakrat volila proti temu predlogu: veliko nasprotnikov je bilo zlasti med Furlani, proti predlogu pa so bili tudi nekateri tržaški svetniki.

Se pravi, da bomo v tem obdobju kaotičnih reform v koaliciji morali iskati določene smernice, ki so v skladu z načeli SSK. Potruditi se bomo morali, da se to zgodi. Dogovoriti se bomo morali tudi z ostalimi komponentami koalicije, v kateri ni prisotna le DS.

Slišali smo različne predloge, od metropolitanske občine do medobčinskih zvez... Kakšno podobo bo

naše področje imelo na podlagi teh reformnih prizadevanj?

Naj pojasnim. Metropolitanska občina je lahko neki nadomestek medobčinskih zvez, če bi se načrt medobčinskih zvez izjalovil. Postopek upravljanja in nastajanja metropolitanske občine pa je zapleten, saj med drugim predpostavlja privoljenje v spojitve s strani vseh občinskih svetov. Ne pozabimo, da bi lahko metropolitansko občino sestavljala sama občina Trst, saj njen demografski količnik (meja 200 tisoč prebivalcev) zadostuje predpisom v zvezi s tem. Dodal bi sicer, da bi v primeru nastanka metropolitanske občine rajonski sveti pridobili določene pristojnosti.

Medobčinske zveze pa so že danes na dnevnem redu deželne politike. DS pa mora zato sprejeti svoj odnos, kot je, denimo, to storil župan Cosolini pri sprejetju statuta. Prav je zato, da se v vidiku volitev koalicija

angažira, da se zakon o medobčinskih zvezah izboljša in da se na tak način zagotovijo nekatere pravice in samostojnosti manjšim enotam. Dežela lahko zakon še spremeni. Doleglej pa ni izkazala nobene dobre volje, pod pritiskom občinskih volitev pa lahko spremeni svojo strategijo. Izid tržaških volitev je namreč izredno negotov. Dejavnica so namreč tri avtonomistična gibanja, 'protipolitične' stranke, stranke, ki se še niso opredelile za nobeno koalicijo; desnosredinski blok se obenem sprašuje, kako močna bi bila lista, ki bi jo Di-piazza imel sam. Če bo desnosredinski tabor vendarle našel ravnovesje, bodo nastopili s skupnimi močmi, zedinjeno. To pomeni, da bo Cosolini imel močnega protikandidata. Ne pozabimo, da je volilna udeležba ob vsakih volitvah skromnejša: tudi to bo ključ v lillnega izida, saj je nejevolja tudi glede centralne vlade vse večja...

Kako danes zaščitni zakon, glede na omenjene reforme, odgovarja potrebam slovenske manjšine?

Zaščitni zakon je absolutno po-

manjkljiv. Zakon, ki prepušča izvajanje pravic trenutni upravni koaliciji, ne štiti nič in nikogar. To, da pušča usodo manjšine v rokah enih ali drugih, ne jamči nobene pravice. Pravna država mora zakoličiti pravice, ki morajo vselej obveljati ne glede na to, kdo je na vladi. V Sloveniji sta dva parlamentarca manjšine vedno prisotna v Državnem zboru... Pri nas je vse megleno: od dvojezičnosti do odnosa do ozemlja: Kras ne more biti zgolj zelenica mesta! Tak odnos je bil že v času Avstrije, ko je v Trstu vladala liberalna nacionalna stranka, nadaljeval se je v času fašizma. Nekoliko bolje je bilo v 50. in 60. letih do nastopa Liste za Trst. Potem pa je bilo spet po starem... Da o vprašanju narodnih domov sploh ne govorimo: v zaščitnem zakonu je jasno zapisano, da mora Narodni dom v ul. Filzi spet v slovenske roke. Po sprejetju zakona, predno bi stopili v veljavo izvršilni odloki, pa je univerza čez noč zasedla vse prostore, ki so bili dotlej na pol prazni... Naš cilj mora biti ta, da zahtevamo, kar nam pritiče, in da to tudi dosežemo!

Slovenska Vincencijeva konferenca

Božični in novoletni napevi v domovih za ostarele

Slovenska Vincencijeva Konferenca v Trstu, že nekaj let prireja, v božičnem času, krajše koncerte božičnih pesmi v Domovih za ostarele in onemogle občane na Tržaškem in to v prvi vrsti v Domovih kjer domuje vidno število gostov slovensko govorečih občanov. Božični čas je čas radosti in miru. Nujno je da se v tem času še posebej spomnimo tistih, ki preživljajo svojo starost v teh Domovih ter jim nudimo vsaj košček božičnega vzdušja in drobce veselja. To še zlasti občanom slovenske narodnosti, ko jim slovenska božična pesem pomeni radost in spomin na čase, ko so v mladosti in v objemu svojih družin praznovali Božič. Pobuda pa je zgovoren dokaz da nismo pozabili na naše ostarele sorodnike in znanke, ki živijo v teh skupno-

stih ter na sodelovanje in bratsko solidarnost. Koncerte sta letos izvajali mladinski vokalni skupin z namenom, da prinesejo v te Domove tudi nekaj svežine in mladinskega razpoloženja. Tako tudi mlajši rod spozna in se sooča s problemi ostarelih in onemoglih občanov. V ta namen je Mladinska mlajša vokalna skupina "Vesela Pomlad" z Opočin pod vodstvom dirigentke Andreje Štucin, v soboto, 16. januarja popoldne, priredila prav lep in prisrčen pevski nastop v Domu Šolskih sester pri sv. Ivanu v Trstu, Koncert je bil zelo dobro sprejet in to še zlasti od skupine starejših gospe, ki tu domujejo. V torek, 19. januarja popoldne pa je nastopila v Domu "Jeral-

la" na Padričah Dekliška Mladinska vokalna skupina, ki deluje v okviru kulturnega

društva "Primorsko" iz Mačkolj pod vodstvom dirigentke Aleksandre Pertot. Skupina deklet je živahno in ubrano zapela vrsto božičnih in na-

rodnih pesmi ob zelo lepim in simpatičnim napovedih dirigentke Izvajanje koncerta je lepo uspelo in ogrelo dvorano z nabito polnimi gosti Doma. Mladi ravnatelj Doma je v lepih besedah pozdravil nastopajoče in vse navzoče ter se priporočal za bodoče nastope in pobude, v slovenščini pa je go-

stinja Doma Nada Martelanc v kratkem nagovoru pozdravila nastopajoče v imenu vseh gostov tega obsežnega Doma.

Obvestilo

Gledališki vrtiljak vabi v nedeljo, 14. februarja, na predstavo Veliki strah malega tigra v izvedbi Gledališča Ku-Kuc iz Lendave. Prva predstava bo na sporedu ob 16. uri, druga ob 17.30. V dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27.

Slovenska prosveta in Društvo slovenskih izobražencev vabita v ponedeljek, 15. februarja, v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3, na Prešernovo proslavo ob Dnevu slovenske kulture. Slavnostni govornik bo Jernej Šček. Podelili bodo nagrade 44. literarnega natečaja revije Mladike in 41. priznanja Mladi oder. Opozarjamo, da se bo prireditev začela ob 20. uri.

Društvo Rojanski Marijin dom v sodelovanju z Glasbeno Matico in Klubom prijateljstva

vabi na PREŠERNOVO PROSLAVO v nedeljo, 21. februarja. Nastopili bodo učenci Glasbene Matice, recitator Tomaž Susič, Mladinski zbor goriškega Kulturnega doma pod vodstvom Davida Bandlja in tenorist Marko Kobal ob spremljavi citer. Priložnostno misel bo podal dr. Renato Štokelj. Prireditev bo v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli, 29) ob 16. uri.

Darovi

V spomin na sestrično Ljubo, na mamo svakinje Gabrielle in gospo Marijo Germek daruje Ivica 100 evrov za Vincencijeva konferenca.

Za Novi glas darujejo verniki pri Sv. Antonu Novem 200 evrov.

OPČINE Cerkev sv. Jerneja

Vokalno instrumentalni koncert Spektrum

Dosti dela in truda je vložila zborovodkinja Mira Fabjan v projekt Spektrum, ki je v openski župniji cerkvi zaživel v nedeljo, 31. januarja. Obisk je bil izreden, še zlasti je bilo lepo, da je bilo med poslušalci veliko mladih ljudi, tako deklet kot fantov. Sicer je zanimivo ugotovljati, kako se mladi vendar radi odzivajo na pobude, ki so jim blizu. Tkanje posameznih delov veznega besedila z zvočno podlago Ivana Penova in recitacijami Maruške Kapič poezij o barvah Majde Artač in elementov Vinka Beličiča, Alojza Rebulca, Zlatke Obid, Borisa Pangercerca in Viljema Černa ter glasbe Karla Jenkinsa je tako ustvarilo posebno celoto. Izvirnost podanih, močno povednih besedil je povezala v novo celoto prav Jenkinsova večdelna vokalno instrumentalna skladba Adiemus-Pesmi iz svetišča. Trdno postavljeni okvir, sestavljen iz barv in elementov, je idealno pomagal tolmačiti glasbeno govorico, ki jo je poustvarjala ženska pevška skupina VokalArt, ob njej pa še osem instrumentalistov. Res posebna Jenkinsova glasba črpa motive iz zelo različnih kulturnih okolij, saj je zaznati prvine afriške, arabske, irske in druge glasbe, a tudi gregorijanskih napevov. Učinek je prav poseben, saj se motivi ob značilnih harmonskih postopkih ponavljajo in ustvarijo prijazen občutek domačnosti. Dodati pa je treba, da pevke ne pojejo pravih besedil, ampak svojstven, izmišljen jezik, sestavljen iz posledice zlogov, ki oblikujejo ne-

kakšne besede, ki vendar lepo zvenijo. Adiemus torej ni skladba z latinskimi besedilom. A poslušalec si vendar lahko predstavlja sporočilo pesmi glede na občutke, ki jih vzbujajo glasba. Uresničiti tako zamisel je gotovo terjalo veliko pripravjalnega dela, iskanja, prirejanja in učenja. Čutiti je bilo veliko empatijo v skupini. Ideje, ki jih je s suvereno gesto izražala dirigentka Mira Fabjan, so se spajale v jasno celoto. Nič ni okrnilo tega toka. Enako povedno sta se prepletala glasbeni in besedni – poetični del in ustvarjala posebno duhovno sporočilo. Kako naj ga tolmačimo... Skladatelj in nositeljica projekta Mira Fabjan nam puščata svobodo. Enostavno, čisto prvinsko-čustveno? New age-jevsko? Onirično, se pravi, kot da bi se prepustili sanjarjenju? Lahko je vse to, ali preprosteje, vsakdo, ki je bil v cerkvi in je prisluhnil koncertu, je glede na svoje izkušnje doživel to celoto po svoje. Iskanje smisla pa je končni cilj vsakega umetniškega dejanja. Čisto vsakega. Energija, ki jo je bilo čutiti v cerkvi med koncertom in po njem, je bila vsekakor zelo pozitivna. Nastopajoči pa so povsem zasluženo poželi topli, dolg in sproščujoč aplavz, ki mu je domači župnik g. Franc Pohajč znal z zahvalnimi besedami postaviti hvaležen kontekst prirediteljev, se pravi župnije sv. Jerneja ap., ki je tako obeležila tudi god sv. Janeza Boska in pevskega društva Vesela pomlad.

V.J.

TRŽAŠKO KNJIŽNO SREDIŠČE Slaščičarski projekt Tanje Tuta

Zadišalo je po sladkem Krasu

Na srečanjih ob kavi (Primo Aroma) s knjigo v Tržaškem knjižnem središču je v sredo, 3. februarja, zadišalo po sladkem ... Decembra smo se poslovili od starega leta s predstavitev dveh knjig za otroke: Bruno Volpi Lisjak je predstavil svojo knjigo *Ribič Sardona*, ki jo je izdala založba Mladika (zaradi uspeha prve izdaje založba pripravlja že drugo), ZTT pa je ponudil v branje knjigo *Hopa Cupa*, besedilo za katero je napisal Marko Gavrilovski, ilustracije pa je prispevala Dunja Jogan. Po prvem letošnjem srečanju, na katerem so predstavili knjigo Vilija Prinčiča *Slovenci v Brucku taborišču 1915-1918* (ZTT), sta bila na vrsti Tanja Tuta in njen projekt *Il Dolce Carso - Sladka stran Krasa*. Kot je obrazložila sogovornici Nadii Roncelli in občinstvu (med katerim je sedela tudi GK RS v Trstu Ingrid Sergaš) gre za večplasten slaščičarski projekt, ki izhaja iz

kraške tradicije in jo na podlagi navdušenega inovativnega pristopa posodablja, predvsem pa navezuje tesen odnos do kraškega področja in do njegove produktivne branše, saj so sladice Tanje Tuta v celoti izde-

Foto damij@n

izdeluje Tanja, nosijo v sebi željo, da bi na čim bolj složen način predstavile velik potencial kraške zemlje in ljudi, ki se z njo tako ali drugače ukvarjajo. "Naš prostor ima velik potencial, ki ga pa žal premalo izra-

lane z naravnimi (gensko nespremenjenimi) sestavinami kraških pridelovalcev (med temi maslo, mleko, med, olje itd.). Sladice, ki jih lastnorčno

bljamo", je dejala in dodala, da je bil odziv pridelovalcev res dober. In še: "Potrebovali bi večjo organizacijsko podporo, da bi sebe tudi s pomočjo inter-

IG

V spomin na dušo filmskega festivala

Posvečeno Annamarii

Letos se je močno čutila odsotnost ustanoviteljice in duše tržaškega filmskega festivala, Annamarie Percavassi. Ivana Godnik ji je 8. januarja posvetila v Primorskem dnevniku res lep portret in je malo kaj dodati k temu. Morda le to, da nam bodo manjkali njeni uvodni zapisi (zadnja leta skupaj s Fabriziom Grosolijem), ki so vedno prav uokvirili, z značilno neposrednostjo in ironijo, bolj ali manj zaznavne povezave, znamenja in klince novega življenja na posebnem kulturnem in filmskem sečišču, med Zahodom in Vzhodom, ki ga je posebno dobro obvladovala. Ni rada izstopala, mnogo raje je pustila kar drugim, sodelavkam in sodelavcem, mikrofone

in luči žarometov, tako je zrasla, in rase iz leta v leto, lepa ekipa mladih talentov, navdušenk in navdušencev, ki peljejo naprej ves stroj. Bila je za izrazito študijski pristop, v prvem rodu tržaške Capelle Underground je raje kot za projekcije skrbela za organizacijo tehtno podkovanih tečajev filmskega in avdiovizualnega izobraževanja. Ti so bili namenjeni vsej deželni populaciji in kot predavatelj je privabila ugledne strokovnjake s celega Polotoka, med temi tudi Darka Bratino. Nemara prav celostni model Filmvideomonitorja goriškega Kinoateljca, ki je v začetku osemdesetih let ponujal pregled vseh oblik slovenskega filmskega, tv in video izražanja, z vpogledom v pro-

dukucijo, distribucijo itd., je bil lahko eden od povodov za nastanek posrečenega festivala Alpe Adria Kinema, predhodnika današnjega Trst film festivala. Ob vseh njenih plodnih uglednih, toplih, delavnih in prijateljskih stikih z odgovornimi filmskih festivalov, muzejev in kinotek, rtv hiš, akademij in inštitutov, ki delujejo na vsem vzhodno in srednjeevropskem prostoru, bi rad izpostavil njen posebni čut za gostoljubnost in občutljivost za tisočere duše in nianse tega bogatega in zakompliciranega antropološkega prostora. V Trstu, na projekcijah, okroglih mizah, delavnicah in tiskovnih konferencah

TFF, so se in se počutijo vsi kot doma. Filmariji, umetniki, producenti, igralci, politiki, ki so si (bili) v domačem okolju tudi v laseh ali celo na sovražnih pozicijah, pomislimo na nekdanjo Jugoslavijo ali Sovjetsko zvezo. Vse te je Annamaria obravnavala z enako mero spoštovanja in ljubezni. Mnogo je epizod o tem posebnem čustvanju, njeni človeško-umetniški empatiji. Na Annamariinem festivalu so se vsi počutili enako toplo in dostojanstveno sprejeti. To mi bo vedno ostalo v spominu, ko bom imel pred sabo njen sijoči, nasmejani obraz.

imel pred sabo njen sijoči, nasmejani obraz.

DavDev

Postni govori po radiu Trst A

Radijski postni nagovori so stalnica, ki nas že dolga desetletja vsak petek in torek postnega časa ob 18.45 spremljajo do Velike noči. Gre za duhovna razmišljanja, ki nam pomagajo, da lahko globlje doživljamo smisel te dobe cerkvenega leta, dobe spokornosti in priprave na vstajenski praznik. Tema se je letos kar sama ponujala, saj po namenu papeža Frančiška obhajamo jubilejno leto božjega usmiljenja. Ne le v Rimu, ampak prvič tudi po posameznih škofijah so tako odpirali svetoletna vrata, ki na simbolični ravni ponazarjajo, da je med jubilejnim letom vernikom ponujena 'izredna' pot do odrešenja. Radijski poslušalci bomo letos lahko sledili miselnim poti, po kateri nas bodo k boljšemu spoznavanju in doživljanju božjega usmiljenja v mesecu februarju vodile šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja tržaške province, v marcu pa sestre lojolke, ki delujejo na Tržaškem. Prvič bodo torej ta radijska razmišljanja oblikovale sestre. Ob tem se nam še posebej dragoceno zdi dejstvo, da dobro poznajo razmere naših zamejskih župnij in so zato njihove besede še zlasti spodbudne.

Potreben bo amandma zaščitnemu zakonu

SSO aktiven za trijezično šolo v Kanalski dolini

Da bi v Kanalski dolini lahko ustanovili trijezično šolo, bo najbrž potreben amandma k državnemu zaščitnemu zakonu za slovensko manjšino, saj le-ta zdaj predvideva šole s slovenskim učim jezikom oziroma dvojezične slovensko-italijanske šole.

Ukvah in sodelovanje z ustanovitvijo delovne skupine, ki bi spremljala celoten administrativni postopek.

Po omenjenem srečanju so pri SSO vzeli v pretres celotno zadevo in se odločili za nadaljnje korake. Predsednik Bandelj je prišel v stik s senatorko Lauro

legacijo SSO. Dodal je še, da je za oba jezika dodeljenih pre malo učnih ur in še manj finančnih sredstev. To pa je nedopustno, je še ugotovil naborješko-oški župan, ker se po drugi strani javna sredstva za slovensko narodno skupnost v Kanalski dolini uporabljajo za druge stvari, celo za pleskanje pročelja stavb. Wedamova in Lister sta podčrtala, da si prebivalci zelo želijo trijezične šole. Občinska sveta v Naborjetu-Ovčji vasi in na Trbižu sta pred leti odobrila sklep, po katerem je bila na šolske in krajevne oblasti naslovljena prošnja za trijezičen pouk. Pristojni organi pa se na ta sklep niso nikoli odzvali.

Rešuje pa se zadeva v zvezi s stavbo dvojezične šole v Špetru, ki

Zakon 38/2001 pa v petem členu štiti tudi nemško govoreče prebivalstvo v Kanalski dolini. Z vidika ekonomskega bremena bi zadeva bila relativna, saj bi se verjetno spremenila že obstoječa šolska ustanova.

Do te ugotovitve so prišli pri Svetu slovenskih organizacij (SSO), kjer vseskozi pozorno spremljajo vprašanje trijezičnega šolanja, ki sta ga uradno pred leti predlagali občini Naborjet-Ovčja vas in Trbiž. Še posebej je SSO aktiven po srečanju 9. septembra lani z naborješko-oškimi županom Borisom Preschernom. Takrat je župan deželnega predsednika Sveta slovenskih organizacij Walterja Bandlja, ki so ga spremljali pokrajinski predsednik za Videmsko Riccardo Ruttar in člana Izvršnega odbora sicer domačina iz Kanalske doline Anna Wedam in Luciano Lister, zaprosil za pomoč pri ustanavljanju večjezične šole v

Fasiolo (DS), ki mu je izrazila pripravljenost za sestanek s Preschernom, da bi uskladili nadaljnje korake. V kratkem pa bodo predlagali tudi skupen obisk SSO in SKGZ pri Ladincih v avtonomni pokrajini Bocen, kjer že obstaja trijezični pouk, in sicer v ladinski, nemščini in italijanski.

Uvedba pouka v treh jezikih, italijanščini, nemščini in slovenščini, je življenjskega pomena za zaščito narodnega in jezikovnega bogastva v Kanalski dolini. Obenem bi mladim omogočili tudi širše kulturno obzorje za strokovne in delovne možnosti.

“Naša mladina v tej dolini danes nima pogojev, da bi se naučila ne slovenščine in ne nemščine, zaradi tega sem svojega sina vpisal v nemško-slovensko dvojezično šolo na avstrijskem Koroškem”, je povedal Preschern na srečanju z de-

so jo iz varnostnih razlogov morali zapustiti pred šestimi leti in jo zdaj obnavljajo in širijo. Do zadnjega zapleta je prišlo, ko je občina morala vrniti v državno blagajno 130 tisoč evrov, ki jih je prihranila v postopkih in na dražbah za obnovo in na kate je računala za potrebna dodatna dela. Deželna posvetovalna komisija za slovensko manjšino je namenila izredni prispevek 140 tisoč evrov za obnovo špeterske dvojezične šole. Denar bodo črpali iz sklada za razvoj predelov videmske pokrajine, kjer so naseljeni Slovenci (člen 21 zaščitnega zakona), v katerem je ostalo neizkoriščenih 1,4 milijona evrov. Župan Mariano Zufferli je petnajst dnevniku Dom povedal, da bodo s to vsoto lahko dela dokončali, in računa, da bo stavba na voljo dvojezični šoli že v prihodnjem šolskem letu. U. D.

GOSPODARSTVO Podjetje Pipistrel

Tudi zaradi odmevnih prodaj lani dobro posloval

Ajdovsko podjetje Pipistrel, ki v letošnjem letu načrtuje otvoritev svojih poslovnih prostorov v Italiji, je lani dobro posloval.

Podjetji v Ajdovščini in v Italiji sta ustvarila okrog 15 milijonov evrov prihodkov in za dober milijon evrov dobička. V svetu pa je odmevala predvsem pogodba za prodajo letal indijski vojski.

Prav slednja je pripomogla, da je v Ajdovščino pred koncem leta prišlo veliko potencialnih kupcev, ki so si ogledovali Pipistrelova letala. Vse večje zanimanje je za električna ultralahka letala, precej zanimanja pa je tudi za štirisedežno Panthero, ki jo bodo po otvoritvi tovarne izdelovali v Gorici.

“Odkar podjetje obstaja, smo imeli rast skupnih prihodkov in tudi čistega dobička in tudi lani je bilo tako. Dobitka pa si s solastnico nikoli nisva delila, pač pa sva ga namenila za razvoj”, je za STA povedal direktor Pipistrela Ivo Boscarol. Podjetji v Sloveniji in Italiji sta leta 2015 ustvarila okrog 15 milijonov prihodkov, čisti dobiček pa je bil za sedem do osem odstotkov višji kot leta

2014, ko je znašal 1,2 milijona evrov.

Januarja so zaposlili 15 novih delavcev v ajdovskem podjetju.

dejal Boscarol.

Direktor Pipistrela je povedal še, da je Evropska komisija potrdila dovoljeno povečanje

Tako se je skupno število vseh zaposlenih dvignilo na več kot sto, sedaj jih v Pipistrelu dela 110. Med njimi je precej tudi doktorjev različnih znanosti, saj brez vlaganja v razvoj ni prihodnosti na področju letalske industrije, je prepričan Boscarol. Vsaj toliko novih delavcev naj bi zaposlili tudi ob začetku poslovanja podjetja v Gorici, zanimanja pa je v Italiji veliko.

Letos Pipistrel načrtuje za okoli 20 milijonov evrov prihodkov, zaradi nove proizvodnje se bodo prihodki skokovito povečali predvsem v Italiji. “Predvsem zaradi Panther, ki so dražje od ostalih letal. V Sloveniji pa se bodo prihodki povečevali zaradi indijskega posla in novih programov”, je

teže za električna letala: “Mi smo v tem trenutku edini pripravljeni za trg, tako da v letu 2016 pričakujemo skokovito rast prodaje električnih letal na evropskem trgu. Poleg tega smo leto začeli s pridobitvijo prvega EASA evropskega certifikata, kar nam odpira popolnoma nov trg”.

Letošnje leto naj bi po Boscarolovih besedah zaznamovalo tudi to, da bodo proti koncu leta poleteli s prvim štirisedežnim, popolnoma električnim letalom na gorilne celice. To letalo bo sposobno zelo hitro prepeljati štiri potnike nekaj tisoč kilometrov daleč in pomeni osnovo za uporaben električni letalski promet.

Po novem se bo kolesarska dirka dotaknila tudi občine Podbonesec Benečija se pripravlja na “Giro”

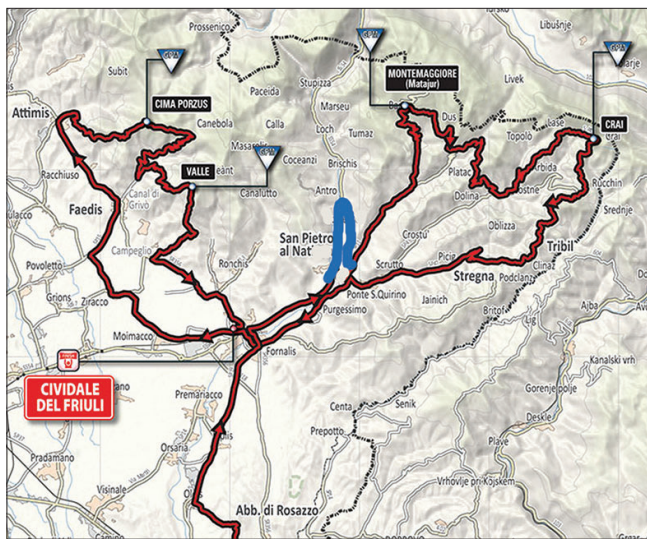
Znano je, da bo kolesarska dirka Giro d'Italia v petek, 20. maja letos, zaobjela tudi Benečijo. Sedaj so napovedali spremembo poti etape, tako da bo vključena tudi podboneška občina. Kolesarji bodo ob polnih startali v Palmanovi, nato bodo skozi Čedad prišli k Mostu in skozi vasi Nokula, Bijača, Kras, Lipa in Petjaj dospel v Špeter, kjer bo cilj.

Po dolini Aborne bodo šli do Sovodnje in po strmi cesti skozi Jeronišča in Strmico prišli v vas Matajur, kjer bo prvi gorski cilj. Nato se bodo spustili do Čeplesišč in se spet dvignili mimo Svetega Martina do Prevala in se nato spet spustili do Hlođiča. Tam bodo spet začeli

strtno pot do Trušnjega in Krja, kjer bo drugi gorski cilj. Sledil bo spust do Tarbija, Srednjega, Svetega Lenarta in Mosta. Skozi Čedad, Mojmag, Ronchis in Fojdo bodo kolesarji prišli v

do Podcerkve, kjer bo četrti gorski cilj. Nazadnje se bodo kolesarji spustili do Čampeja in bodo krog sklenili v Čedadu. Etapa kolesarske dirke Giro d'Italia je velika priložnost za športno in turistično promocijo Nediških dolin, ki je ne gre zamuditi.

Pred kratkim se je na sedežu podutanske občine v Gorenji Mersi zbralo nad sto ljudi, da bi razpravljali o tem. Prisotni so bili župani, drugi predstavniki krajevnih uprav, predstavniki športnih in turističnih organizacij. Ustanovili so poseben odbor “Valli in

Ahten, kjer bodo spet začeli strtno pot do Porčinja, tam jih bo čakal tretji gorski cilj. Nato se bodo skozi Cenebolo spustili do Podklapa in se spet povzpeli

rosa”, ki bo skrbel za koordinacijo vseh dejavnosti v zvezi z Giro. Predsednik je Luca Bosco, ki mu bosta pomagala Tiziano Manzini in Michela Carlig.

S 3. strani

EU mora zavarovati ...

Kako v Bruslju ocenjujejo ravnanje slovenske vlade v zvezi z begunsko krizo?

Evropski poslanci iz vrst SDS in predsednik Janez Janša smo že večkrat spregovorili o tem, tudi predstavili slovenske zmožnosti, Janez Janša je slovenski vladi in EU predstavil tudi konkretne ukrepe v reševanju nastale situacije. Žal je bila slovenska vlada gluha za naša opozarjanja in je pričakala val migrantov popolnoma nepripravljena. Ukrepi so prepočasni, zdi se kot, da vlada nima vizije, kljub temu pa ne deluje državotvorno in zavrača ideje in pomoč opozicije in tudi zahteve državljanov, ki jasno in glasno zahtevajo zaščito.

Kaj je pri tem največja skrb? Čedalje bolj prihaja v ospredje zavedanje, da so za EU najslabše odprte zunanje in zaprte notranje meje. Slovenija npr. slabo varuje zunanjo mejo ter ne izvaja v celoti schengenskih predpisov, saj veliki večini od 400.000 migrantov, ki so od lanskega oktobra prečkali Slovenijo, sploh ni odvzela prstnih odtisov.

Kako je v Evropskem parlamentu odmevala referendum-ska zmaga proti družinskemu zakonu?

ljudski strani (ELS) smo jo sprejeli z navdušenjem. Zakoni o zakonskih zvezah in družinskih razmerjih so prepuščeni državam članicam, zato se EP ne more vmešati v sprejetje ali zavrnitev takšnega zakona. Evropsko sodišče pa je za človekove pravice že večkrat jasno povedalo, da otrok ni pravica. Pravica tudi ni poroka.

Zakaj? Tako otrok kot poroka sta odločitev posameznika. Otrok pa je predvsem dar! Zakon, ki bi v primeru uveljavitve posegel kar na 70 področij, tudi na področje šolstva z učenjem teorije spola, je bil slab, zato smo ga Slovenci zavrnili. Podpiram, da se pripravi nov zakon, ki bo uredil vse socialne pravice istospolnih parov, razen kar zadeva posvojitve otrok in svobodno odločanje o rojstvu otrok.

Kako ocenjujete polemiko med predsednikom Evropske komisije J. C. Junckerjem in italijanskim predsednikom ministrskega sveta M. Renzi-jem?

Polemika in diskusija med politiki sami po sebi nista slabi, če dejansko iščeta skupne točke ter na koncu pripeljeta tudi do skupne rešitve problema. Zdaj se soočamo z migrantsko krizo, kjer

se nam čas počasi izteka in kjer mora Evropska unija ravnati enotno in usklajeno. Zdaj nujno potrebujemo enotno in močno Evropsko unijo! Verjamem, da bosta predsednik Evropske komisije in premier Renzi na februarjskem srečanju, ko bo Juncker obiskal Italijo, zgladila vse nesporazume ter poiskala skupne točke, ki bodo podlaga za enoten odziv Evropske unije, kar danes še kako pogrešamo.

Koliko je v Evropskem parlamentu prisotna občutljivost za narodne in jezikovne manjšine?

Evropska unija je skupnost številnih kultur, narodov in manjšin. Politika Evropske unije je jasna in sledi načelu, da je potrebno manjšinam zagotoviti njihove pravice. To je namreč temeljno načelo demokracije, saj se demokratičnost družbe najbolj pokaže v odnosu do manjšin, ki so sicer zaradi tega, ker so v manjšini, ogrožene. V EP obstaja medskupina za Tradicionalne manjšine, narodne skupnosti in jezike, katere članica sem tudi sama, vendar medskupine niso parlamentarni organi, zato ne morejo izražati mnenja Parlamenta. Srečujemo pa se in izmenjamo mnenja o določenih zadevah, prav tako spodbujamo stike s civilno družbo. V Evropskem parlamentu so tudi že razpravljali o problemih slovenskih manjšin v Italiji in Avstriji.

Nezaslišane izjave poslanca v zvezi z migrantsko krizo

Hanžek je predlagal naselitev 200 tisoč migrantov

Kronika v Sloveniji je bila tudi v prejšnjih dneh bogata z različnimi dogodki, pri čemer v javnosti še vedno najbolj komentirajo sprevedanja predsednika vlade Mira Cerarja glede etike in morale v parlamentarni državi in pri vodenju družbe. V koalicijski stranki Socialnih demokratov opozarjajo, da je z zaščito ministrov, ki so protizakonito prejeli denar iz javnih sredstev, a jih je kljub temu obdržal v vladi, "prevzel nase veliko odgovornost, ki ga bo v prihodnje zelo obremenjevala". Tukaj pa dodajamo, da je Cerarjevo prevzemanje "odgovornosti za ravnanje drugih ministrov" lahko v nasprotju s strogimi omejitvami glede pristojnosti, ki jih je sprejel s prisego kot predsednik vlade. Morda je to tema, aktualno vprašanje za slovensko pravo ali kar za Ustavno sodišče. Slovesno, vsaj na formalni ravni, smo v ponedeljek, 8. februarja, počastili dan smrti Franceta Prešerna, ki je v Sloveniji kulturni praznik. Od leta 1947 na ta dan podeljujejo osrednje nagrade za dosežke v kulturi, od leta 1991 pa je 8. februar dela prost dan. Dodajamo, da so si vse dosedanje oblasti našega največjega pesnika mednarodnih vrednot prilaščale in tudi s sedanjimi oblastniki ni nič drugače. Moti jih Prešernovo omenjanje Boga, zaradi tega je tudi spor o členih v državni himni *Zdravljica*. Toda povrnimo se k zelo aktualni in

kratki boleči zadevi, ki bi v normalni državi s parlamentarno demokracijo povzročila odmev oblasti, parlamentarno razpravo in morda tudi druge pretrese v vrhovih oblasti, pri nas pa je naletela na popoln molk. Tudi prislovično gostobesedni premier Miro Cerar se ni oglasil. Poslanec Združene liste Matjaž Hanžek je namreč napravil nekaj nezaslišane, ko je v neki oddaji javne TV predlagal, naj Slovenija za svoje stalne prebivalce sprejme dobrih

podkrepljeno in dokazano, da smo Slovenci že zdaj v nevarnosti, da kot narod izginemo. Od osamosvojitve do sedaj je slovensko državljanstvo dobilo okoli 220 tisoč oseb. Če k temu dodamo še kakih 100 tisoč tujcev, ki stalno ali začasno prebivajo v Sloveniji, se število poveča na 16 odstotkov prebivalstva. Vse pa se poslabšuje, saj se število državljanov Slovenije nadalje zmanjšuje, število tujcev pa povečuje. Če bi obveljal predlog poslanca Matjaža

Hanžka, ki je bil nekoč celo varuh človekovih pravic, bi delež tujerodnih državljanov in tujcev v Sloveniji presegel 25 odstotkov. Če 200.000 novih državljanov iz vrst migrantov, ki bi se naselili v Sloveniji v novih razmerah in okoljih ne bi našlo dela oz. zaposlitve, kar je najbolj verjetno, in bi jih morali vzdrževati Slovenci, bi to

200 tisoč migrantov. Presegel je vse do sedaj izrečene neumnosti, ko je zatrdil, "da deset odstotkov novega prebivalstva ne bi bil poseben problem". Kot omenjeno, se ni odzval, zganil noben od oblastnikov, pač pa so se ogorčeno odzivali predstavniki nevladnih organizacij in civilne družbe. Že tolikokrat je bilo tudi z dokumenti

pomenilo (ob domnevi, da bi celotni življenjski stroški enega migranta znašali "samo" 500 evrov na mesec) 1,2 milijarde evrov letno. Povzemamo nekaj odmevov na izjavo poslanca Matjaža Hanžka, ki seveda tolmači politiko njegove stranke Združena levica. Zmago Jelinčič, predsednik Slovenske nacionalne

stranke: "Izjavo Hanžka je treba objaviti povsod po Sloveniji, še posebej pa poslati tistim 260.000 državljanom pod pragom revščine, pa naj oni povedo svoje mnenje o njem. Takega človeka je treba vprašati, ali sploh ve, kaj govori, ali želi imeti posilstva in ropanje po Sloveniji ali ga to morda vznemirja? V nekaterih državah bi imeli tako izjavo za izdajo domovine, pri nas pa tega člena v kazenskem zakoniku ni. Žal". Damir Črnčec, predsednik Društva Evropska Slovenija: "V interesu Slovenije in vseh nas, ki želimo dobro nam in našim potomcem, je, da preprečimo islamizacijo, arabizacijo in šeriatizacijo Slovenije. Zato je edina prava varnostna politika v tem trenutku nastanitev nič nezakonitih migrantov naši domovini". Bernard Brščič, analitik: "Hanžek z retoriko humanosti poskuša pridobiti 200.000 novih volivcev levici in uničiti slovenski narod". Klemen Zbačnik, Zveza slovenskih domoljubov: "Ustavimo vlado, ki gradi centre za več deset tisoč lažnih beguncev in nezakonitih migrantov, ki prihajajo v Slovenijo kot napadalci".

Za mnoge največji dogodek v prejšnjih dneh v Sloveniji pa je bil obisk vaticanskega državnega tajnika kardinala Pietra Parolina. V uvodniku z naslovom *Za pogumen korak naprej* ga je natančno označil in razložil avtor, Franci Petrič, odgovorni urednik slovenskega katoliškega tednika Družina. Visoki predstavnik Svetega sedeža je sicer uradno prišel na odprtje in blagoslov nove nunciature (diplomatskega predstavništva Svetega sedeža in rezidence na ulici Janeza Pavla II). Na ta dogodek so slovenski verniki čakali skorajda vseh 25 let obstoja države. Zato so bili razumljivi vzkliki navdušencev ob odprtju, "da ima sveti oče zdaj svojo hišo tudi v Ljubljani". Toda kardinalov obisk in pogovori so imeli več namenov in ciljev. Zlasti je podprl napore in uspehe Cerke na Slovenskem, ki uspešno rešuje svoje težave in obnavlja svojo pastoralno vlogo s sodelovanjem nekdan-

jih in novih nadškofov v Ljubljani in Mariboru. Toda kot časnikar sem bil zaradi gostobesednosti in mnenj, ki jih je navajal premier Miro Cerar v težavah in zadregi. Na skupni novinarski konferenci s kardinalom Pietrom Parolinom je namreč ves čas govoril zelo optimistično, tako kot da v Sloveniji skoraj ni nobenih težav v odnosih med državo in katoliško Cerkvijo. V resnici pa so vsa vprašanja blokirana, v zastoju. Enostranskim trditvam, ki ne izhajajo iz resnice, je v svojem uvodniku z jasnimi besedami in dokazi odgovoril France Petrič. Spomnil je: "Od prvega sporazuma o pravem položaju katoliške Cerkve, ki je bil dogovorjen že leta 2001, dokončno po vseh pravnih ovirah pa potrjen januarja 2004, ostaja odprto pričakovanje, da bo država Slovenija urejala odprta vprašanja. Ta gredo od verske zgozve v šolskem sistemu do vprašanja financiranja verskih skupnosti. Vedno znova se pojavlja tudi odprto vprašanje dokončne ureditve statusa duhovne oskrbe v vojski in policiji, pa tudi financiranja katoliških oz. zasebnih šol v Sloveniji.

Pa še naslednje opozorilo iz uvodnika, napisanega na prvi strani Družine: "Številni obiski visokih slovenskih političnih predstavnikov v Vatikanu v vseh letih obstoja slovenske države ustvarjajo sicer v javnosti vtis, kakor da imajo različne vlade v Sloveniji resno željo in namen po urejanju odprtih vprašanj, žal pa velikih premikov in tudi prave volje na državni strani za njihove rešitve ni".

Med obiskom državnega tajnika kardinala Parolina so omenjali tudi možnost bližnjega obiska papeža Frančiška v Sloveniji. Uradno ga je na obisk povabil predsednik države Borut Pahor. Sicer so bile med obiskom navzoče poteze in značilnosti rimskega škofa Frančiška, ki "se jim svet čudi", kot je zapisal Metod Benedik s teološke fakultete v Ljubljani in avtor različnih del o papežih. Meni, "da papež Frančišek sestopa s trona oblasti in časti kot človek med ljudi".

Marijan Drobež

Obisk državnega tajnika kardinala Parolina v Sloveniji

Odprtje nunciature je pomemben dogodek za medsebojne odnose

Državni tajnik kardinal Pietro Parolin se je v torek, 2. februarja 2016, srečal s predsednikom Vlade RS dr. Mirom Cerarjem. V ospredju pogovorov je bila migrantska kriza, odprtje nove apostolske nunciature v Ljubljani in niz odprtih vprašanj med Cerkvijo in državo. V ljubljanski stolni cerkvi je daroval sveto mašo ob sklepu Leta posvečenega življenja in prazniku Jezusovega darovanja v templju, ob svečnici. V sredo, 3. februarja, se je kardinal Parolin srečal s predsednikom republike Borutom Pahorjem in blagoslovil nove prostore apostolske nunciature v Ljubljani. V četrtek, 4. februarja, je obiskal sprejemni center za begunce in migrante v Dobovi. Svoj obisk v Sloveniji je sklenil z obiskom Škofije Novo mesto. Kardinal Pietro Parolin je na obisku v Sloveniji, ki je bil skrbno pripravljen - v Slovenijo je prišel na povabilo slovenskega predsednika vlade - odprl nove prostore apostolske nunciature v Ljubljani in poudaril, da gre za pomemben trenutek v odnosih med Slovenijo in Svetim sedežem. Tako kardinal kot predsednik republike Borut Pahor sta ob tem v nagovornih spomnila, da je prav Vatikan med prvimi priznal samostojno Slovenijo. Oba sta odnose med Ljubljano in Vatikanom označila za dobre. Vatikanski državni tajnik je ob tem omenil pomembno vlogo vaticanskega sporazuma. Dvostranske odnose je označil za koristne za ljudi in skupno dobro. "Upamo, da bomo skupaj naredili še nove korake v naših odnosih", je dejal. Spomnil je še, da je pa-

peška diplomacija ena najstarejših na svetu, njena misija pa je večplastna. Med drugim je glas morale v mednarodnih odnosih in brani stebre civilne družbe, kot je družina. Da bi lahko svojo misijo v polnosti izpolnjevala, mora biti ustrezno zastopana v različnih delih sveta.

Zato je izgradnja nunciature po njegovih besedah znak volje Svetega sedeža za utrditev stabilne in stalne prisotnosti v državi. Dejal je še, da ni vedno lahko postaviti nunciature in včasih zahteva čas.

Ob tem je omenil pomembne zasluge predsednika Pahorja, ljubljanskega župana Zorana Jankovića, Slovenske škofovske konference in tudi nuncijev, med njimi Juliusza Janusza, za katerega je dejal, da je to že njegovo tretje odprtje nunciature po Mozambiku in Madžarski.

"Moji predhodniki so trdo delali, da so našli primerno lokacijo za nunciature, jaz pa sem srečen, da lahko to po 20 letih končam", je poudaril nuncij Janusz in orisal pot do nunciature. Izrazil je še upanje, da bo v "svojo hišo v Ljubljani" prišel tudi papež Frančišek in blagoslovil slovensko ljudstvo, ki ga ima tako rado in ga občuduje. Papeža Frančiška je kot "veliko moralno avtoriteto" na obisk povabil tudi predsednik Pahor. Vatikanski državni tajnik in slovenski predsednik sta se pred odprtjem nunciature sešla na dvostranskih pogovo-

rih, na katerih sta po Pahorjevih besedah podčrtala pomen sprave in vsesplošne strpnosti med ljudmi. "Zaradi nekaterih zgoščenih problemov družba in svet danes potrebuje več dialoga in ne manj, več dialoga in več razumevanja", je poudaril Pahor na slovesnosti ob odprtju nunciature. "In privržena temu dialogu in iskanju kompromisa, ki peljeta svet mirno naprej, si bosta Slovenija in Sveti se-

dež prizadevala za vzorne odnose", je dodal. Slovesnosti ob odprtju nunciature so se sicer med drugim udeležili tudi nekateri slovenski škofje, predsednik državnega zbora Milan Brglez in ljubljanski župan Jankovič. Nunciatura je čakala na stalni sedež

v Sloveniji vse od imenovanja prvega stalnega nunciata v Ljubljani Edmonda Farhata 26. julija 1995. Doslej je delovala na začasnem naslovu na Krekovem trgu, nova zgradba nunciature pa je na povezanih zemljiščih v ulici Stare pravde in v ulici Janeza Pavla II. V prenovljeni stavbi so pisarne, prostori za sprejeme in druge potrebe, v novo zgrajeni stavbi pa so stanovanja in kapela, v kateri so dela slovenskega patra Marka Ivana Rupnika.

Slovenija in Sveti sedež se strinjata, da je treba begunsko krizo reševati s humanitarnostjo in solidarnostjo, sta po pogovorih poudarila premier Miro Cerar in vaticanski državni tajnik. Na novinarski konferenci sta bila tudi

staviti še drugo linijo nadzora na makedonsko-grški meji, ki bi preprečeval nekontroliran val beguncev, zaradi katerega se gradijo meje znotraj EU.

Državni tajnik je priznal prizadevanja Slovenije, da bi humano in solidarno rešila problem migrantske krize, kar je po njegovih besedah prav to, pri čemer vztraja papež Frančišek.

"S problemom migracij se je treba soočiti predvsem s humanitarnega in solidarnostnega vidika", je izpostavil. Ob tem je navedel papežev izjavo, da Evropa ima vrednote in možnosti za rešitev begunske krize. Po njegovem je pomembno tudi, da se skušamo lotiti vzrokov konfliktov in tudi vzrokov revščine, saj ljudje želijo živeti dostojanstveno življenje. Kardinal Parolin je dodal, da Sveti sedež pomaga pri prizadevanjih za izgradnjo pravičnejšega sveta. "Pri tem so tri prioritete: gradnja mostov med različnimi akterji, zmanjševanje revščine in gradnja miru. Treba je poudariti tudi skupen in solidaren pristop", je dejal vaticanski državni tajnik.

Sogovornika sta v pogovorih izpostavila tudi pomen rednega dialoga med državo in Cerkvijo. "Dialog je nujen in naša vlada si je zadala za nalogo, da ga okrepi", je poudaril Cerar. Dodal je, da bodo dialog nadaljevali v delovnih skupinah, ki bodo ugotovile, kaj je še treba urediti. Med odprtimi vprašanji je omenil verouk v šolah, vprašanje davkov, vračanje gozdogov Cerkevi in duhovno oskrbo. "Cerkev išče rešitve za te težave, da bi lahko bolje služila ljudem v tej državi", je izpostavil vaticanski državni tajnik. "Bolj kot država in Cerkev skušata sodelovati, bolj bo koristilo ljudem, tudi najranljivejšim", je pojasnil.

enotna, da je treba težave, kot je begunska kriza, reševati pri njihovem izvoru. Premier Cerar je kardinalu Parolinu na pogovorih predstavil tudi svoj predlog za reševanje begunske krize, v katerem poudarja, da je treba nemudoma izpolniti zaveze, da je treba pomagati Grčiji, ob tem pa vzpo-

Na 27. Trst film festivalu bogat izkupiček

Mnogo zanimivih vsebin na filmskem platnu

Letošnji Trst film festival (TFF) so zaradi zelo bogatega repertoarja, tako novih kot retrospektivnih del, podaljšali za kar devet dni. Kakih sto filmskih del na različnih formatih je bilo predvajanih na osrednji lokaciji v dvorani Tripovich, na dveh ekranih gledališča Miela ter v cinefilmskem Aristonu dei Fabbri. Kot je že tradicija, je pretežno mlado občinstvo, ki so ga sestavljali tudi številni gostje, sodelujoči operaterji in študenti filmskih akademij, sledilo glavnim tekmovalnim sporedom za celovečerce, dokumentarce in kratke filme. Opre-

deljena publika pa je obiskovala posebne programe, kot so animirani film, sodobno artistično in glasbeno produkcijo (Triesteff Art & Sound), tudi letošnje monografske preglede poljskega in romunskega filma, dela nagrade Salani, nominirance za evropsko nagrado Lux Priz, pa še poseben odsek Born in Trieste...

Šesto leto zaporedoma je bil prirejen forum med operaterji When East meets West, s posebnim fokusom letos na Španiji, Portugalski in Južni Ameriki, na pobudo Sklada za avdiovizualnost FJK, Srednjeevropske pobude (SEP), ministrstva za kulturo

in več evropskih institucij. V tretje se je dogajala delavnica mladih talentov Eastweek, z 10 nastajajočimi projekti, ki naj bi jih podprli mednarodna nagrada Mattador in omenjena SEP. Na festivalu je sodelovalo kakih 160 gostov iz 30 držav, mladi študenti filma pa so se letos udeležili master classa s poljskim dokumentaristom Marcinom Koszalko, ki mu je tržaški festival posvetil poseben pregled v nizu Dvojno življenje poljskega filma.

Nagrade
Pa preidimo k letošnjim priznanjem. V izboru celovečernih del, v glavnem iz vzhodnoevropskih

držav, a tudi v koprodukciji z zahodnimi, je žirija, to je občinstvo TFF, letos izbralo madžarski na-

Trstu še s kratkim filmom *Ljubezen na strehi sveta*, je za tega prejel nagrado dijakov liceja Petrarca

držav, a tudi v koprodukciji z zahodnimi, je žirija, to je občinstvo TFF, letos izbralo madžarski na-

Trstu še s kratkim filmom *Ljubezen na strehi sveta*, je za tega prejel nagrado dijakov liceja Petrarca

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (3)

Mariza Perat

Napoleon je v svojih vojaških podvigih naglo napredoval. Kmalu je podjarmil pol Evrope. Leta 1804 se je oklical za cesarja Francozov in se kot tak sam okronal v katedrali Notre Dame v Parizu. Leta 1812 pa je zvezda njegove slave hkrati z njegovimi uspehi dokončno ugasnila na zamrznjenih ruskih poljanah. Po novem porazu pri Leipzigu se je znašel kot ujetnik na otoku Elba.

Medtem je v Franciji prišel na oblast Ludvik XVIII. Napoleonu se je posrečilo zbežati z Elbe. Vrnil se je v Francijo in ob navdušenju ljudstva znova prevzel oblast. Ta pa je trajala le 100 dni, dokler ni bil leta 1815 premagan pri Waterlooju v Belgiji. Takrat je bil izgnan na samotni otok sv. Helene v južnem Atlantiku, kjer je umrl 5. maja 1821.

Leta 1824 je Ludvik XVIII. iz rodbine Bourbonov umrl. Nasledil ga je njegov brat Karel X., ki je bil z velikimi slavnostmi kronan v Reimsu. To je bilo v Franciji zadnje kraljevsko kronanje. Kot je znano, je Karel X. pokopan na Kostanjevici.

Karel X.

Leta 1830 je kralj že v mesecu marcu prišel v spor z vlado. Razpustil je zbornico, medtem pa so Francozi 5. julija zasedli Alžirijo. Dne 27., 28. in 29. julija 1830 je v Parizu prišlo do meščanske revolucije. Kralj se je odpovedal prestolu in se z družino umaknil na Škotsko. Francoski prestol je zasedel orleanski vojvoda z imenom Ludvik Filip.

Katedrala Notre Dame v Parizu

Dogodek je bil docela nepredvidljiv, saj si nihče ni mogel predstavljati, da bo kralj odstavljen. Še bolj nepredvidljivo je bilo dejstvo, da bo na francoski prestol prišla rodbina Orleans.

in prav v tem času je redovna novinka Katarina Laboure' doživela prvo Marijino prikazanje. To se je zgodilo v noči od 18. na 19. julij 1830, pred praznikom sv. Vincencija Pavelskega, ki so ga takrat obhajali 19. julija, medtem ko se danes njegovega godu spominjamo na dan njegove smrti 27. sep-

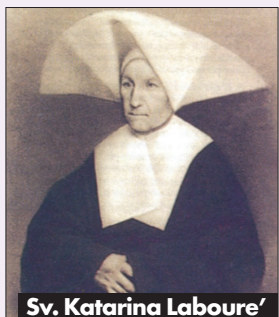
tembra.

Naj tu zdaj najprej povem nekaj besed o sestri Katarini Laboure'!

Rojena je bila 2. maja 1806 v pobožni in premožni kmečki družini v kraju Fain-Les-Montiers, v škofiji Dijon v Burgundiji, ki je Cerkev dala več svetnikov, med njimi sv. Bernarda, opata in cerkvenega učitelja. V družini Laboure' je bilo enajst otrok, od katerih je Katarina bila deveta po vrsti. Ko je bila stara devet let, ji je mati umrla. Takrat je Katarina stopila k Marijinemu kipu, ki je stal poleg matere, in zaprosila: "Zdaj bodi ti moja mati"!

Čez tri leta je Katarinina najstarejša sestra vstopila v samostan k usmiljenkam. Dvanajstletna Katarina je takrat, skupaj s še mlajšo sestro, prevzela skrb za celotno gospodinjstvo. Bila je pridna, sposobna in delavna in je svojo nalogo, kljub svojim mladim letom, odlično opravljala.

V Katarini pa se je vedno bolj vzbujala želja, da bi stopila v samostan in svoje življenje posvetila Bogu. Ni pa vedela, v katero kongregacijo naj vstopi. Oče je njeni želji nasprotoval. Poslal jo je zato v Pariz, kjer je živelo pet njenih bratov. Katarina je pri enem od teh delala v gostilni.

Sv. Katarina Laboure'

/ dalje

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 00000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRESO

ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 9. februarja, ob 14. uri

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (97)

KRČNE ŽILE, INKONTINENCA, CELULIT, SPLAV IN ZATEKANJE NOG

Tokrat bom prispevek začela kar s primerom. V januarju je prišla na pregled 50-letna gospa, po poklicu natakarka, ki v službi streže vsaj 10 ur na dan. V začetnem pogovoru, ko sem jo vprašala, zakaj potrebuje naturopatski pregled, je rekla, da jo boljše noge in ji zatekajo in da komaj zdrži cel dan na nogah. Vprašala sem jo, če je bila pri zdravniku, odgovorila je, da je zdravnik rekel, da stanje ni še tako hudo za operacijo, naj še malo počaka. Med pogovorom mi je tudi zaupala, da ima enega sina, a da je v življenju imela že tri splave, zanosila je, a potem je v prvih treh mesecih splavila. Nato je menjala ginekologa, ko je v četrto zanosila, ji je sporočil, da mora ležati celo nosečnost, drugače bo spet splavila, in tako je, leže 9 mesecev, gospa donosila in rodila s carskim rezom. Sledil je pregled v iridoskopom in vseh akupresurnih točk telesa. Takoj je bil očiten velik deficit vranice, koža gospe je bila mlahava, polna celulita in gub, po obrazu je imela veliko preveč gub za 50-letnico. Iridoskop mi je pokazal tudi nepravilen ph želodca in urogenitalnega dela. Gospa mi je potrdila, da se ji po jedi vedno napihne trebuh in da ima suho nožnico ter da trpi za blago obliko inkontinence, ko kiha, seča ne more zadržati. Vranica je žleza, ki v telesu skrbi za mikrocir-

kulacijo limfe, skrbi za kvalitetno proizvodnjo krvi in ureja inzulinska nihanja. Ko energija vranice ne teče pravilno, se zgodi, da si zaželimo kaj sladkega popoldan, ker je inzulinsko nihanje nekontrolirano. Tako oseba posega po sladkorjih (sladice, kava idr.) ali po živilih, ki imajo visok glikemični indeks (banana, krompir idr.) v popoldanskih in večernih urah. To energetsko šibi vranico, saj ni pravilno hranjena. Energetska šibkost, ki ni še bolezen, se po telesu kaže z več simptomi: s celulitom in zatekanjem nog, ker je mikrocirkulacija limfe počasna, ter s krčnimi žilami, inkontinenco in celo s splavom, ker postanejo tkiva mlahava, saj so nepravilno, nezadostno in nekvalitetno hranjena zaradi počasne mikrocirkulacije in absorpcije hranil.

Ko sem pogledala noge gospe, so te bile polne vode, zatekle, žile so izstopale, tudi barva nog je bila rdeča, vijolična po predelih; rekla je, da jih čuti težke, vsak udarec se ji spremeni takoj v modrico! Rešitev: jedilnik za vrančni tip človeka, iz prehrane izključiti mlečne izdelke, krompir in banano, sladkorje zaužiti do 9. zjutraj, v dnevni jedilnik dodati proso! Gospa je v enem mesecu shujšala 8 kg, njeno stanje nog, tkiv, gub, inkontinence in ostalih težav, ki niso še bolezen, je 50% boljše.

Iščimo zdravje!

www.saeka.si

Pravljica za vse starosti ...

Pesem ledenega jezera

Sneg mi je všeč. Tega ne bom skrivala. Ne tale sneg, ki zapade pri nas na Primorskem. Razveseliš se pravljice, ki je onstran okna, in že ga ni več. Samo blato in gromozanska mokrota ostaneta. To ni sneg. Sneg je v gorah, kjer so ceste čiste, brez zametov, vrhovi v soncu, in ga je toliko, da se povešajo veje smrek velikank. Sneg v gorah me spominja na tiste čudovite praznične torte, ki sem jih jedla, ko sem bila otrok. S čokoladnimi gorami, hiškami iz marcipana in snežno belo smetano. Preden sem si upala pokusiti torto, sem jo dolgo gledala in se v mislih sprehajala po zasneženi pokrajini, vstopala v hiške, prižigala luči in sanjala gore, ki so bile tako daleč od samega mesta, kjer sem živevala. Pravzaprav zadnja leta, ko sem bila še v Kostanjevici, snega dolgo nisem marala. Ko je zadišalo po njem, po snegu namreč najprej zadiši, potem šele zapade, me je postalo strah. Streha naše ljube kamnite kraške hiše je imela namreč na meji s sosedovo nekaj silikonskih krp, ki so komaj držale. Sosed pa nam dolgo ni dovolil, da bi jo popravili. In tako sem se pozimi bala snega, predvsem pa ledu, ki sta vsakič poškodovala silikon, potem pa je kapalo na leseno ostreže in nam v sobo. Tedaj sem si želela, da snega, burje in vsega tega ne bi bilo. Namesto veselja so prinašali samo skrbi in grenkobo. In sem razumela vse tiste, ki nimajo trdne strehe nad glavo, ki živijo v za silo zakrpanih in za silo popravljenih domovih. Razumela sem vse tiste, ki jim je povrh še mraz, ker sploh nimajo denarja, da bi zakurili v peči. Sneg je namreč ena tistih številnih stvari v življenju, ki so lepe in prijetne samo za tiste, ki imajo lepo urejen, topel

dom, denar in varnost. Sneg je namreč luksuz, ki ni za vsakogar. Kdor nima denarja za kurjavo in solidne strehe nad glavo, bi se mu najraje vsako leto odrekel. Zadnji dve leti, v Benečiji, je drugače. Solidna betonska streha z novimi strešniki je kos vsaki burji in vsakemu metežu, voda nam ne prodira nikamor, peč lepo greje in sneg je spet dobrodošel. Zdi se mi, da sem se vrnila v tista otroška leta, ko sem z nosom ob šipi ure in ure gledala z okna v nebo in pričakovala, da bo padla prva snežinka. Prva snežinka je vila, ki plešo prihaja z neba, da bi nas prijala za roko in nas popeljala med sanje in pravljice. Prvo snežinko otroci lovijo z odprtimi usti in odprtimi rokami. Jaz tudi. Prva snežinka je čas, ki se je ustavljal, je občutek, da sanj ni konec, je otrok, ki živi v nas, je pravljica, ki zmaga nad vsakdanjo rutino. Letos sem prvo snežinko dočakala v Avstriji, decembra, morda je bilo celo konec novembra, na parkirišču pred trgovino Bauhaus. Tudi kraj brez romantične se tedaj, ko zaplešejo beli kosmiči in snežna koprna prekrije sivino, lahko spremeni v začarano pokrajino. Sneg je za otroke in za vse tiste, ki niso nikoli odrasli in odrasli tudi nočejo. Metej je čas, ko se svet ustavi. Kot zakleta se ustavijo mesta, ceste, ulice, ljudje. Sneg briše tiste odvečne prodajne centre, briše poti v urade, briše hitenje. Naj sneži. Naj sneži, da ne bomo mogli iz hiše, naj sneži, da ceste ne bodo prevozne, naj sneži, da bo toplo ob peči in da bomo lahko skozi okno gledali pravljico. Dandanes imamo še tehnologijo, ki nam pomaga, da to našo pravljico de-

limo s prijatelji. Ko zapade prvi sneg, si ljudje prek spleta izmen-

jujejo slike, bele snežinke, bele vrtove, bele ceste, bele pokrajine. In smo vsi spet otroci, ker to tudi gromozansko potrebujemo. V meni se ob snežinkah prebujajo spomini. Ko sem bila otrok, nisem nikoli zahtevala, da bi mi bili starši na razpolago ali da bi imela vse to, kar sem si zaželela. Večkrat sem molče pestovala sanje in čakala, da bodo starši morda sami razumeli, kako si česa želim. Tako je bilo s sprehoji v snegu. Mama ga ni marala. Čevlji z visoko peto niso za sneg. Povrh je bila ona mestna gospa, ki ni marala veliko za stezice v naravi. Ko je zunaj snežilo in sem imela srečo, da je bil oče doma, me je on popeljal na sreho proti Razklanemu hribu nad Sv. Ivanom. Šla sva vedno molče, oče je bil zamišljen, globoko v svojem svetu. Ne vem, če je videl ples snežink in korake v snegu. Mene je bilo samo veselje. Razpirala sem roke, gledala v nebo, tekala po neoma-

deževani belini in oblikovala kepe s premraženimi rokami. Čarovnija, ki ji verjameš tudi potem, ko si že odrasel. Sneg je pravljica za vse starosti. Je oklepaj v vsakdanu. Je praznična obleka sveta. Letos, ko zime skoraj ni zaznati,

ker je najhujše ravno mimo. Morda so le spremembe, občutki. Nekajkrat sva šla z možem v Julijske Alpe, tja v Kanalsko dolino. Zaradi lepote. Tišine. Miru. Zaradi zime, ki je pri nas ni. Tam pa komaj za spoznanje. V objemu ene najlepših gorskih pokrajin, pri Belopeških jezerih, sem prvič v življenju prisluhnila tožečemu oglašanju ledenega jezera. A ste že slišali, kako led ječi??? Poje pravzaprav, ne ječi. Z možem sva se odločila za krajšo turo okoli zaledenelih jezer. S pogledom na tiste gore, ki jih je imel tako rad moj oče in me zato spominjajo na otroštvo. Ko me je vodil za roko med stoletnimi smrekami. Pokrajina je bila tokratkrat, kljub pomanjkanju snega, ovita v pravilni objem ivja in ledenega mraza, ki pa ga v gorah ni čuti. Ker je to tih mraz, brez te neprijetne, meni tako zoprne burje, ki prodira do kosti. In vse okoli naju je bilo belo modro, ledeno pravljico. Med hojo sva zaslišala tožeče glasove, ki so se rojevali nekje na bregovih in se potem utapljali v gozdu in skalah. Kot ječanje, kot tožba, kot zvok iz globine. Kot pesem, ki je del neke nenapisane bele pravljice. Verjet-

no so si izmislili koreografijo za turiste, sem pomislila, saj je bilo na jezeru veliko ljudi, prazniki pa pred vrati. Morda so kje zvočniki, sem se ozirala. In molče nadaljevala pot ob bregu ter poslušala pesem, ki se je odbijala od skal. Leden gladina jezera je odsevala tišino neba in se nato oglašala s tožečim ječanjem. Kot bi pripovedovala o gorah, o zimi, o ledenih slapovih in skalah, ki pokajo v mrazu. Kmalu je bila radovednost tako močna, da sem o teh skrivnostnih glasovih vprašala mladega planinca. Led je, jezero se oglašja, ko nanj padajo kamenje in koraki, mi je razložil fant. Povsem naraven zvok. Pesem ledenega jezera. In vem, da tisti, ki tožbe ledu niste nikoli slišali, ne boste verjeli, da je to najlepša pesem, kar jih je napisala narava. Sedaj, ko to pišem, zunaj dežuje kot za stavo. Zoprni jesenski dež in zrak, ki je pretopen za ta letni čas. Pogrešam belino in tišino snežink. Pogrešam otroštvo. Pogrešam smeh in stopinje v snegu. Pogrešam čas, ki se ustavi za oknom. In ne maram tega hitenja v sivini. Ker nočem postati odrasla in se odreči sanjam.

Suzi Pertot

JURIJ PALJK

TAKO PAČ JE!

26

“Tako pač je!” je rekla gospa, ko se je te dni napolušala in nagledala opisov in orisov grozodejstev o nesrečnem fantu iz bližnjega Fiumicella, ki so ga zverinsko ubili v Egiptu, in te dni novica o tem polni strani časopisov, radijskih, televizijskih vesti in je njegova smrt tudi tarča spodobnih in nespodobnih komentarjev na svetovnem spletu.

“Tako pač je!” je rekla in mi hotela spustiti v baru kanglico gnojnice, ko se je smeje obrnila k meni in rekla: “Vi novinarji pa kar družno pišete o tem, ne? Vi pa vsi opisujete grozodejstva, ne?” In sem čisto resno in rezko odvrnil: “Ne vem, na koga mislite, gospa, a jaz teh zaved ne pišem, jih nisem in jih ne bom, nikdar ne!” In ker me v baru poznajo, so v mojem odgovoru zaznali neprikrit odtonek besa nad gospo, ki me je hotela dati v koš z nedostojnimi kolegi, ki se naslanjajo z opisi mučenja in smrtnih ran, predvsem pa so zaznali bes zaradi nemoči, saj vsi vedo, da večkrat na glas povem, kako časnikarji danes ne zmoremo spremeniti več ničesar.

Pa je gospa spet hotela nekaj o tem, kako je naša novinarska srenja nedostojna, a ji je prijatelj Pietro takoj zabrusil, naj pač ugasne televizor doma, če že noče gledati ogabnih oddaj o umorih in pobojih, o trpljenju drugih.

Pa je gospa še enkrat poskusila razliti svojo kanglico gnojnice po meni, saj sem bil edini primer ek časnikarjev za šankom v baru, ona pa po navadi tako rada deli nasvete in mnenja, ne zaveda pa se, da s svojimi mnenji nikogar ne osreči, ampak izpade nezadovoljna, sitna ženska, kar navsezadnje tudi je.

Že sem se pripravljala, da bom kaj resnega in odločnega povedal, ko je v bar vstopil vaški vodoinštalater in na ves glas oznanil, da je imel ponoči doma gasilce, saj se mu je vnel dimnik. “Nič nisi slišal?” je vprašal.

Nisem.

Spal sem.

In deževalo je.

A mi je povedal, da je gorelo kljub dežju, baje, da so mu pozabili v dimnik vstaviti nerjavečo cev. Vodoinštalater širokega nasmeha me je rešil pred gospo, ki se skušala še enkrat povedati, kako je moja poklicna kategorija umazana, ker se zaustavlja pri opisih grozodejstev, ni pa pomislila, da je prav ona tista, ki moje kolege spodbuja, da grejo v opisovanju teh sodobnih greznic naše družbe vedno globlje in širijo smrad in nasilje sami prav zaradi takih, kot je ona.

Ko je nezadovoljna odkorakala iz bara, mi je obrtnik rekel: “Prav dišijo po krvi, prav kri hočejo!”

In sem mu povedal, kako sem se sam jezil na ženo, ki je večer prej poslušala nadobudno kolegico nacionalne televizije, kako je do potankosti opisovala okruten umor fanta iz Fiumicella. Ko je hotela gledati še prispevek iz Fiumicella, kamor so poslali trume časnikarjev in snemalcev, da so snemali obvezno “fiaccolato”, pohod z lučkami, ki se je vil v dežju, a da se je na njem zbralo dva tisoč ljudi, sem dobesedno ponorel in ugasnil televizor.

Fiumicello je majhna vas, podobna furlanski vasi, v kateri sam stanujem, v bistvu to niti vasi niso več, ampak neke vrste spalna naselja, v katerih ni več občutka za skupnost in so vaške cerkve danes odločno prevelike, saj se v njih danes zbiramo pri maši maloštevilni, trgovin skorajda v njih ni več, ker so vse kupce ukradli bližnji nakupovalni centri, ki jih kot za stavo gradijo na rodovitni zemlji. Fiumicello je majhna vas in je zato številka dva tisoč, kolikor naj bi se jih v dežju zbralo na pohodu za nesrečnega fanta, z lučkami seveda, številka, ki ne govori o vasi in tudi ne o tem, o čemer je govorila nadobudna kolegica nacionalne televizije, ki jo ponovno izrekla tisto oguljeno frazo, ki jo rabijo televizijci, ko nimajo česa povedati, da se je namreč “vaška skupnost strnila okrog družine umorjenega fanta”.

“Nobene vaške skupnosti ni nikjer več”, sem rekel Adriani, “nobene ni več, samo poglej, kako to dekle poroča, kako odobravajoče kima, še preden ji vprašani karkoli odgovori, kako samo sebe postavlja v prvi plan, kako zlagano je vse skupaj! Edina resnica je fantova smrt, vse ostalo je blef, televizijska predstava”. Potem sem le pristal in sva se pogovorila o tem, zakaj sam ne prenašam več teh poročil, v katerih ni nobenega odnosa več do pokojnega in ne do njegovih sorodnikov, zakaj ne prenašam opisov nasilja, ki jih za preprosto dejstvo, kot je smrt, ni treba navajati, saj je že en sam pridevnik, nasilna smrt, več kot dovolj.

In naj mi kolegi ne zamerijo, a ob takih dogodkih me je zares sram, da sem v njihovih vrstah, kajti sam imam še spoštovanje do svetosti življenja in sam še vedno in za vsako ceno odklanjam nasilje, pa naj gre za telesno nasilje ali pa za besedno opisovanje nasilja, mučenja.

In na noben “Tako pač je!” ne morem pristati, kajti ni je računice, ki bi odtehtala svetost enega samega človeškega življenja. Dovolj sem že star, da vem, da se o nasilni smrti nesrečnega fanta iz Fiumicella ne bo izvedelo dosti, saj ravno te dni italijanska država in egipčanski režim podpisujeta več kot pet milijard evrov vredno gospodarsko pogodbo. In kjer je največ denar, tam ni nobene svetosti življenja. Satanovo govno ima svoja pota, smrt nesrečnega fanta iz furlanske nišine ne pomeni ničesar za veliki posel, gotovo pa ne more in ne sme biti ovira za podpis pogodbe. Da sem ciničen, bo sedaj kdo pripomnil.

Nisem.

Le naveličal sem se teh naših majhnosti, teh vsakodnevnih pohab, ki jih delijo naprej. Naveličal sem se kolegov, ki so izgubili iskrenost in poštenje in ne vidijo več ne človeškega obraza in ne resnice, je in ju niti ne iščejo več.

In je zato vsako zatekanje za tak ali drugačen “Tako pač je!” človeka nevredno, sramotno, grdo in ponižujoče za vse, še najbolj za tiste, ki za nesrečnim fantom iskreno žalujejo.

Smrt namreč za vedno zapre usta tistemu, ki je umrl.

Lepo bi bilo, če bi umolknil tudi tisti, ki nimajo ničesar povedati.

Naši vrli hokejisti

Polet Kwins uspešno brani najvišjo ligo

Včasih zapostavljamo naše edine prvoligaše, hokejiste na rollerjih Poleta Kwins Zadruga kraška banka, ki od lani – po nekaj sezonah v slovenski ligi in nato napredovanju iz italijanskega drugoligaškega prvenstva – spet nastopajo v najvišjem državnem tekmovanju, v katerem je 10 ekip. Tudi letos so se na Opčinah prvenstva lotili z nizkoproročnim slovom, ki ga že tretje leto vodi slovenski trener Dean “Zio” Rusanov, tudi nekdanji Poletov igralec. Lani so bili v A1 ligi kriteriji izjemno nizki in open-skim konjem sta za obstanek v bistvu zadoščali gladki zmagi proti nedoraslim tekmečem iz Rima, ki so edini nazadovali v A2. V letošnji sezoni so formulo malce popestrili, s tem da bo ponovno tudi play-out proti peterkanom iz nižje lige. Tu bodo kwinsi, ki imajo za sabo na lestvi sedaj le dve ekipi, spomladi reševali svojo kožo, vendar izgleda so za oranžno-črne dokaj vzpodbudni. V prvem delu prvenstva so poletovci res precej

trpeli s še dalje dokaj mlado in ne dovolj izkušeno igralsko garnituro, ki je doživljala visoke poraze in premagala le skromni Asiago, ki sameva na dnu razpredelnice brez osvojene točke. Sredi sezone pa je Poletova uprava okrepila postavo z odličnima posameznikoma iz Slovenije, v katerem je 10 ekip. Tudi letos so se na Opčinah prvenstva lotili z nizkoproročnim slovom, ki ga že tretje leto vodi slovenski trener Dean “Zio” Rusanov, tudi nekdanji Poletov igralec. Lani so bili v A1 ligi kriteriji izjemno nizki in open-skim konjem sta za obstanek v bistvu zadoščali gladki zmagi proti nedoraslim tekmečem iz Rima, ki so edini nazadovali v A2. V letošnji sezoni so formulo malce popestrili, s tem da bo ponovno tudi play-out proti peterkanom iz nižje lige. Tu bodo kwinsi, ki imajo za sabo na lestvi sedaj le dve ekipi, spomladi reševali svojo kožo, vendar izgleda so za oranžno-črne dokaj vzpodbudni. V prvem delu prvenstva so poletovci res precej

svojčas že protagonist tudi v dresu Edere. Tedaj, pisala se je sezona 2010/2011, je bil celo glavni akter edinega državnega naslova Tržačanov. Izvenserijska hokejista za italijanske razmere sta kmalu postala prva strelca kmalu postala prva strelca moštva, koristna sta tudi v osta-

lih elementih igre. Njuna prisotnost je najprej pripomogla k vrsti častnih porazov – tudi proti nasprotnikom z vrha lestvice – nato je prišla prva točka in nazadnje dragoceni zmagi. Ko bi Rusanov računal nanju že od poletja, bi se Polet najbrž lahko celo vmešal v boj za play-off za državni naslov. Kakorkoli že, tekme openskih konj na ploščadi na Pikelcu so vsakič pravi dogodek. Veliko gledalcev, navdušeno navijanje, glasba, sploh vzdušje v ameriškem slogu, ob koncu družabnost. Navsezadnje se na igrišču kretajo skoraj sami doma vzgojeni športniki, ki jih publika pozna in se z njimi istoveti. Hvalevredno pa je tudi sodelovanje staršev in mladih družin Poletovih tekmovalcev (tudi kotalkaric in kotalkarjev), ki zagnano pomagajo pri društvu. Klubsko gibanje se je ne nazadnje izkazalo v najboljši luči z mogočnim muzikalom, ki so ga za Božič ponudili občinstvu kar trikrat, v soboto pa se je Poletova armada predstavila z omenjenim Cirkusom in istimi kostumi tudi na 49. Kraškem pustu. Dodatne razvojne možnosti narekuje tudi pridobitev, ki je pred nami. Ob prispevku tržaške občinske uprave so se namreč končno začeli gradbeni posegi za dokončno pokritje kotalkališča in tako popolno ureditev športnega središča na Pikelcu, ki ga upravlja društvo.

HC

Števerjanci ob slovenskem kulturnem prazniku "posebni gostje" na dnevu odprtih vrat predsedniške palače v Ljubljani

"V piramidi praznovanij na Slovenskem je kultura na najvišji možni točki"

Otroški pevski zbor F. B. Sedej

Predsednik Borut Pahor z gospo Tanjo Pečar

Mešani pevski zbor F. B. Sedej

Dan odprtih vrat predsedniške palače v Ljubljani je bil ob slovenskem kulturnem prazniku tudi primorsko in briško obarvan. Močan pečat so mu namreč dali Števerjanci, ki so se v ponedeljek zjutraj pripeljali v slovensko prestolnico z dvema avtobusoma in več osebnimi avtomobili (skupno jih je bilo skoraj 140). Z velikim navdušenjem so se odzvali na uradno vabilo predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja, ki je lani poleti obiskal Števerjanski festival narodno-zabavne glasbe, s tokratnim sprejemom pa še enkrat izkazal posebno naklonjenost do slovenske narodne skupnosti v našem zamejstvu.

Predsednika Boruta Pahorja in gospo Tanjo Pečar je v t. i. veliki oz. kristalni dvorani, namenjeni sprejemom, sprejel bučen, topel aplavz. Med drugimi gosti in obiskovalci je bila tudi skupina varovancev Varstveno-delovnega centra Ajdovščina-Vipava. Mešani pevski zbor F. B. Sedej iz Števerjana je pod vodstvom Aleksandre Pertot uradno odprl srečanje s Premrlovo Zdravljico. Tokratni "dan odprtih vrat" (organizira ga Urad predsednika RS ob vsakem državnem prazniku - na pobudo sedanjega predsednika Boruta Pahorja) je bil pravo presenečenje za vse, ki so na predvečer praznika morda videli osrednjo Prešernovo proslavo v živo ali po televiziji: srečanja so se namreč spontano udeležili tudi predsednik Upravnega odbora Prešernovega sklada dr. Janez Bogataj, letošnji prejemnik Prešernove nagrade za življenjsko delo Tone Partljič ter nagrajenci Prešernovega sklada RS Cvetka Lipuš, Mojca Smerdu, Aleksij Kobal in Ambrož

Tone Partljič

Čopi. Navzoča je bila tudi akad. slikarka Aprilia Lužar, ki se je predstavila z malo razstavo svojih del. Za to priložnost so Števerjanci pripravili krajši kulturni spored, ki ga je v svojem pozdravu orisala Števerjanska županja Franka Padovan. Iskreno in spoštljivo se je predsedniku zahvalila za povabilo, saj je Števerjancem podaril "edinstveno lep praznik". Na domačem odru župnijske dvorane v Števerjanu julija 2015 je županja v šali dejala predsedniku, da je "prišel na obisk velik mož med majhne ljudi". Doživela ga je kot osebo, ki si želi stika z ljudmi. Kot "mož beseda" je dal možnost "malim ljudem", da so se predstavili "v vaši-naši predsedniški palači". Števerjanci so predsedniku poklonili košaro z darovi briške zemlje, ki govorijo o dobrodušnosti, toplini in požrtvovalnosti briškega človeka; v upanju, da bi te dobrote napojile predsednika z novimi močmi "pri vodenju naše in vaše države". Otroški pevski zbor F. B. Sedej, ki je pred tremi meseci obeležil 40-letnico delovanja, je pod taktirko

Recitatorki Jasna Tomsič in Jana Štekar

Martine Hlede igrivo zapel venček narodnih pesmi iz slovenske zakladnice ob zvokih harmonike, kitare in bas-kitare. Recitatorki Jasna Tomsič in Jana Štekar kulturnega društva Briški grič pa sta občuteno zrecitali dve Prešernovi poeziji, *Vrbi in Zdravljico*. Potem ko je Mešani pevski zbor F. B. Sedej odpel Vrabčevo *Samo milijon*, je pred mikrofonom stopil predsednik Borut Pahor. Preko navzočih je vsem državljanom in državljanom Republike Slovenije, pa tudi rojakom onkraj meja in povsod po svetu, prisrčno čestital ob državnem prazniku in zaželel vse najboljših. "Slovinci smo eden redkih narodov, ki praznujejo kulturni praznik kot svoj državni praznik". Slovenci smo pokazali "odpornost, žilavost, prepričanost, da imamo pravico stati inu obstati". Kulturni praznik je med vsemi državnimi prazniki prav nekaj posebnega. Ne spominja se samo na Prešerna, na pesnika, ki nam je dal tudi Zdravljico in

himno, ampak spominja na nekaj, kar nas ohranja: to je zavedanje pomena naše identitete; in to ne samo znotraj naših meja, ampak tudi zunaj njih. Na poseben način je bil predsednik vesel prisotnosti zamejcev, ki so prišli na obisk tudi z najmlajšimi in so goste v predsedniški palači "počastili s prekrasno glasbo". Prisrčno je pozdravil tudi prisotne Prešernove nagrajence, ki so na predvečer državnega praznika prejeli najvišja državna odlikovanja na področju kulture, v ponedeljek zjutraj pa so skupno s predsednikom Pahorjem dr. Prešernu položili venec na Prešernovem trgu. "Imamo velik privilegij, da so danes z nami"! Ob dnevu odprtih vrat "se vedno zgodi nekaj posebnega, spontanega", je še dejal predsednik. Tokrat je prosil za priložnostno misel dr. Bogataja in nato še Partljiča, štajerskega pisatelja in osebnega prijatelja. Predsednik Upravnega odbora Prešernovega sklada je "tudi kot pedagog" pri-

prav v tem duhu se je uradni del slavlja tudi končal in nadaljeval bolj sproščeni, ko so Števerjanci, od najmlajšega do najstarejšega, srčno zapeli svojo "neuradno himno" *Zarja Števerjana*, pesem ansambla Štajerskih 7, ki so jo s podobnimi občutki odpeli tudi julija 2015, ko je predsednik Pahor obiskal njihovo vas.

Dan odprtih vrat predsedniške palače na Prešernovi 8 v Ljubljani je bil ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku posebno uspešen. "To je vaša palača", je med drugim dejal predsednik Pahor obiskovalcem, ki so si ogledali poslopje ob 11. uri; množica je stopila v stavbo tudi ob 14. uri pod strokovnim vodstvom uslužbencev protokola. Skupno je bilo obiskovalcev okrog 1400, pravi rekord! Novost od zadnjega praznika, dneva samostojnosti in enotnosti konec decembra lani, je pomenovanje nekaterih dvoran z imeni ljudi, ki so pomembni za proces demokratizacije in nastanka slovenske države; to so France Bučar, Jože Pučnik in Janez Drnovšek. Novost so tudi portreti treh nekdanjih predsednikov republike, Milana Kučana, Janeza Drnovška in Danila Türka. "Ima pa ta palača lastnost, ki je nima nobena po svetu", je še dejal predsednik Pahor. Marsikatera palača ima dan odprtih vrat, a le v Sloveniji si ljudje lahko ogledajo tudi delovno, pravo pisarno predsednika republike. To je prostor, kjer se sprejemajo pomembne odločitve, prostor, ki ga predsednik pokaže drugim predsednikom ali kraljem, ko jim želi izkazati posebno spoštovanje in prijateljsko držo.

Danijel Devetak

Županja Franka Padovan

"Za Števerjan je bil to edinstven dogodek", nam je v mikrofon povedala županja Franka Padovan takoj po sprejemu v predsedniški palači v Ljubljani na dan slovenske kulture. "Srečanje je bilo zelo prisrčno. Mislim, da je bil zelo zadovoljen tudi predsednik Pahor". Mešani pevski zbor, otroški in recitatorki so pripravili "kulturni program, ki je bil pravi slovenski kulturni praznik. Teža sem zelo vesela". Ponosna je tudi na to, da je lahko tako majhna občina oblikovala spored ob pomembnem državnem prazniku v Ljubljani. "To nam res veliko pomeni". Sprejema sta se med drugimi udeležila podpredsednik deželne sveta Furlanije Julijske krajine Igor Gabrovec in deželni predsednik Sveta slovenskih organizacij Walter Bandelj, županja pa je s sabo pripeljala vse občinske odbornike iz Števerjana, pa še druge sodelavce in kulturne delavce. Žal je bil odsoten podžupan, ki je bil na službeni poti. "S sabo sem pripeljala tudi občinski uslužbenki Lučano in Nadjo".

"Zgodba" se je nekako začela, ko je županja Franka Padovan lani pisala pismo predsedniku Pahorju, ker se ni strinjala z odlikovanjem, ki ga je podelil predsednici FJK Debori Serracchiani. Nekaj mesecev kasneje se je pojavil v Števerjanu, tokrat pa so mu Briči vrnili obisk. "Vsi smo zelo navdušeni, to je velika nagrada za vse nas, ki delamo in skrbimo za našo slovensko občino, dokler jo še imamo".

Predsednik Borut Pahor in števerjanska županja Franka Padovan

Predsednik SSO Walter Bandelj

"To je bila edinstvena priložnost. Tak podvig bo težko uspel še komu iz zamejstva", je dogodek pokomentiral predsednik Sveta slovenskih organizacij Walter Bandelj. V veliki dvorani predsedniške palače je "ogromno ljudi po poslušanju naše himne prisluhnilo predstavitvi Števerjana. Naši ljudje so se odlično izkazali"! Z druge strani "bi bilo lepo, ki bi imeli zamejci še kakšno tako priložnost. Iskreno čestitamo predsedniku Borutu Pahorju za to potezo in ta stil. To so res enkratni dogodki, ki ogromno pomenijo nam zamejcem in našim prizadevanjem za ohranjanje in krepitev narodne zavesti". Nekaj izjemnega v tem smislu je bila tudi prisotnost nekaterih letošnjih Prešernovih nagrajencev. Števerjanska občina "je imela nalogo predstaviti celo vas. To je storila, sodelovanje se je dobro izteklo in na najvišji ravni, pred predsednikom republike, so se skupaj odlično odrezali. Za to pa čestitam županji Franki Padovan". Kulturni spored je bil res dobro pripravljen, "sam predsednik je bil ganjen, tudi mene so prevzeli občuteno petje in doživete recitacije". Program je bil tako bogat in intenziven, da "bo gotovo marsikomu ostal v neizbrisnem spominu". Bandlja, ki je bil 7. februarja zvečer navzoč v Cankarjevem domu, smo vprašali še za vtis s te svečanosti: "Mi smo bolj narodno zavedni... Doživeti v Ljubljani Prešerna ob dnevu kulture v več jeziki, je v meni vzbudilo čudne občutke. Vsak režiser je sicer svoboden, osebno pa bi bolj cenil nekaj pristno slovenskega".